Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Turgenev, Ivan Sergeevič.; Ivan Turgénjev ; oversat af Carl Nutzhorn-Kjersmeier.
Titel | Title:	Røg
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : John Martin, 1910
Fysiske størrelse | Physical extent:	149 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

MMARTINS HALV-KRONE UDGAVE

Turgénjew: Røg.

OL JOHN MARTIN'S FORLAG KØBENHAVN MCMX

IVAN TURGÉNJEV

RØG

OVERSAT

AF

CARL NUTZHORN-KJERSMEIER

Lgll. L179.

JOHN MARTIN'S FORLAG

KØBENHAVN — MCMX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

JOHN MARTIN'S BOGTRYKKERI. KØBENHAVN.

I.

Det var d. 10. August 1862. En stor Menneskemængde spadserede frem og tilbage foran det bekendte Kurhus i Baden-Baden.

Vejret var prægtigt. Alt — de grønne Træer, den livlige By med dens smukke Huse og Omegnens bølgeformige Bjerge — alt syntes klædt i Festdragt, alt tindrede i den straalende Sol, alt smilede velvilligt og blidt, og et Genskin af dette venlige Smil viste sig paa Menneskenes Ansigter — unge og gamle, grimme og smukke — alle smilede. Selv den stærkt sminkede Pariserdemimondes Ansigter formaaede ikke at forstyrre dette Indtryk — de brogede Baand og vajende Hattefjer fik uvilkaarligt en til at tænke paa Sommerfuglenes livlige Farvepragt og lette Flugt og paa de første Foraarsblomster; kun den vedholdende, tørre „Konversation" i snøvlende fransk Jargon kunde hverken erstatte Fuglenes Kvidren eller taale en Sammenligning med den.

Forøvrigt gik alt sin sædvanlige Gang. Orkestret i Pavillonen spillede snart et Potpourri af „Traviata", snart en Vals af Strausz, snart „Sig hende —", en russisk Romance, som den elskværdige Kapelmester havde udsat for Orkester.

Om de grønne Borde i Spillesalen flokkedes de sædvanlige Typer — alle med dette graadige og rovdyragtige Ansigtsudtryk, hvormed Spillefeberen vansirer selv det mest aristokratiske Fysiognomi. Her var f. Eks. den tykke Godsejer fra Tomboff, der var i Besiddelse af den samme krampagtige Hastighed, som hans salige Fader, naar denne gennempryglede sine Bønder; medens Øjnene næsten traadte ud af Hovedet paa ham, strakte han sig, uden at agte paa Bankgørens kolde Smil, hen over hele Bordet og strøede, i samme Øjeblik, der blev raabt: „Færdig!", med sin svedige Haand Dynger af Guld henover alle Bordets Felter og berøvede sig derved enhver Mulighed for at vinde, selv i heldigste Tilfælde —

hvilket dog ikke hindrede ham i selvsamme Aften med alle Tegn paa dybtfølt Harme at udtale sig om det forkastelige ved Spil overfor Fyrst Koko, en af den aristokratiske Oppositions berømte Førere — overfor den samme Fyrst Koko, der i Prinsesse Mathildes Salon i Paris i Kejserens Nærværelse havde sagt disse smukke Ord: „Deres Højhed, Ejendomsrettens Princip er dybt rystet i Rusland."

Som sædvanlig havde vore dyrebare Landsmænd, mandlige og kvindelige, samlet sig om det „russiske Træ". De nærmede sig værdigt og skødesløst hverandre, hilste med en ophøjet Mine yndefuldt og nonchalant, som det sømmer sig for Væsner, der sidder inde med vor Tids højeste Dannelse. Men da de havde taget Plads, vidste de slet ikke, hvad de skulde tale om — de fik Tiden til at gaa med at le af de forældede og plumpe „Vittigheder", der blev lancerede af en fransk Eks-Litterat, hvis Platfødder stak i et Par forlængst udtjente Støvler og som paa sin spidse Hage bar et afskyeligt Gedebukkeskæg. Selv de fadeste af hans fra „Charivari" og „Tintamarre" laante Vitser gik i disse „russiske Fyrster", og disse „russiske Fyrster" brød over dem ud i en taknemlig Latter, og anerkendte derved, uden at de vidste af det, ikke blot den fremmede Aands Overlegenhed, men ogsaa deres egen Mangel paa Evne til at finde paa noget morsomt.

Og dog var „hele vort Aandsaristokrati" til Stede her.

Der var Grev X., vor uforlignelige Dilettant, en dyb, musikalsk Natur, der foredrog Romancer saa guddommeligt, men ikke formaaede at slaa to Noder an uden at have faret med Pegefingeren paa Kryds og tværs hen over alle Tangenterne, og hvis Sang snart mindede om en hæs Zigeuners, snart om en Pariserbarbers.

Der var ogsaa den fortræffelige Baron Z., som saa mesterligt beherskede alle Felter: Forfatter, Embedsmand, Taler og Kortspiller. Desuden var der Fyrst U., hin Religionens og Folkets Ven, der havde skovlet sig en uhyre Formue sammen ved at sælge daarlig Brændevin. Fremdeles den tykke P. P., der holder sig for meget syg og meget aandrig, men i Virkeligheden er sund som en Tyr og dum som en Okse. Denne P. P. er næsten den eneste, der har bevaret Traditionen fra 40erne og „Vor Tids Helt"*): han plejede at bevæge sig med en unaturlig Langsom-

* Roman af Lermontoff (1814—41). Oversat af W. Gerstenberg. Martins Halvkroneudg. XVI.

hed, bar altid et Udtryk af søvnig Ophøjethed til Skue paa sit ubevægelige, ligesom fornærmede Ansigt, faldt gabende andre i Talen, betragtede sine Fingre og Negle opmærksomt, lo gennem Næsen o. s. v.

Der var Statsmænd, Diplomater, Personligheder med europæiske Navne, der var af den Mening, at „den gyldne Bulle"*) var udslynget af Paven og at den engelske „poor-tax" var en Skat, der var paalagt de fattige. Endelig var der ogsaa glødende, men hemmelige Beundrere af „Kameliadamen"**) — unge fornemme „Løver" med prægtige Nakkeskilninger, smukke Skæg og ægte Londonerklæder — unge „Løver", der ikke syntes at mangle noget i at være ligesaa frastødende som den afholdte franske Vitsmager — men ak! de fandt alligevel ingen Naade for vore Damers Øjne. Grevinde Sch., der angav Moden, foretrak, mens den parisiske Spasmager var borte, at fæstne sin Opmærksomhed paa de hende omkredsende Italienere, Wallakker og amerikanske Spiritister, samt paa de elegante Gesandtskabssekretærer og unge tyske Baroner med kvindelige, men allerede reserverede Ansigtstræk.

Grevindens Eksempel blev fulgt af Fyrstinde Babette, i hvis Arme Chopin opgav Aanden (i Europa findes der henved 1000 Damer, i hvis Arme Komponisten skal have draget sit sidste Suk) — desuden af Fyrstinde Annette, hvem ingen vilde kunde have modstaaet, hvis hun ikke af og til havde afsløret sig som en ubehøvlet Vaskerpige fra Landet; fremdeles af Fyrstinde Pachette, hvem følgende Ulykke var tilstødt: Næppe havde hendes Mand svunget sig op til en høj Stilling, før han pludselig — Gud ved hvorfor! — gennempryglede Byens Borgmester og stjal 20,000 Rubler af Statskassen; — endelig af den unge og overgivne Fyrstinde Sisi og den ynkværdige Fyrstinde Soso — alle disse Damer skænkede ikke deres Landsmænd den ringeste Opmærksomhed, men lod dem tværtimod føle deres højeste Unaade . . . . .

Lad os dog ikke opholde os mere ved disse henrivende Damer, men forlade det berømte Træ, om hvilket de sidder i overmaade kostbare, men temmelig smagløse Toiletter, og ønske, at Gud maa forløse dem for deres fortærende Kedsomhed!

---

* Rigsgrundlov udstedt 1356 af Kejser Karl IV paa Rigsdagen i Metz.

** Roman af Alexandre Dumas. Oversat af J. Jürgensen. Martins Halvkroneudg. I.

II.

Nogle Skridt fra det „russiske Træ" sad, ved et lille Bord foran Café Weber, en statelig Mand paa henved 30 Aar. Han var af Middelhøjde, temmelig mager og solbrændt og havde mandige og behagelige Træk. Noget foroverbøjet og med begge Hænder støttet mod sin Stok, sad han der, rolig og sagtmodig som en, der slet ikke synes at have Tanke for, at andre kan have bemærket eller kan beskæftige sig med ham. Hans store brune Øjne fulgte opmærksomt og langsomt alt, hvad der skete; naar de fæstnede sig ved en eller anden ekscentrisk Skikkelse, der gik forbi, krusedes hans Læber, der var prydet af et smukt lille Overskæg, af et flygtigt, næsten barnligt Smil.

Han bar en vid Paletot af tysk Facon og en graa, blød Hat, der halvt dækkede hans høje Pande.

Ved første Øjekast gjorde han Indtryk af at være en redelig og dygtig, men en Smule selvbevidst, ung Mand — af hvilke der jo gives temmelig mange i denne Verden.

Han var Russer og hed Gregor Michailowitsch Litwinoff.

Vi maa stifte Bekendtskab med ham og derfor i faa Ord fortælle hans lidet interessante Fortid:

Han var Søn af en afskediget, mindre Embedsmand af borgerlig Herkomst og blev derfor ikke opdraget i Byen, men paa Landet. Hans Moder nedstammede fra en adelig Familie, havde nydt sin Opdragelse paa en Frøkenstiftelse og var en godmodig og letbevægelig Karakter, der dog ikke var uden Energi. Endskønt hun var 20 Aar yngre end sin Mand, lykkedes det hende alligevel at faa en Godsejer ud af den lille Bureaukrat og at mildne hans raa og uslebne Væsen.

Takket være hendes Anstrengelser begyndte han at klæde sig propert, at opføre sig dannet og at lade være med at bande; han begyndte at faa Agtelse for lærde og for Lærdom — selv om han naturligvis aldrig tog en Bog i sin Haand; kort sagt, han bestræbte sig paa enhver Maade for ikke at give sig selv nogen Blottelse; han begyndte endog at optræde paa en mindre støjende Maade og at tale sagte — navnlig om ophøjede Materier — hvad der ganske vist voldte ham en ikke ringe Møje. Alligevel gik Naturen undertiden over Optugtelsen, og naar en gjorde ham utaalmodig, plejede han at brumme i Skægget: „Aah, hvor jeg dog havde Lyst til at gennemprygle den Karl!" — dog skyndte

han sig ved en saadan Lejlighed altid højt at tilføje: „Javel, det forstaar sig . . . Sagen fortjener at blive taget under Overvejelse."

Ogsaa sit Hus havde Litwinoffs Moder „europæiseret"; hun tiltalte Tjenestefolkene med „De" og tillod ikke, at nogen ved Bordet slugte Maden i sig som en Ædedolk. Hvad hendes Gods angik, saa forstod hun sig ligesaa lidt paa at forvalte det som hendes Mand; det var meget forsømt, men ualmindelig omfangsrigt; indenfor dets Grænser laa vidtstrakte Enge, store Skove og en Sø, ved hvis Bred der engang havde ligget en stor Fabrik, der var bygget af en Herre, som var i Besiddelse af mere Iver end Erfaring.

Fru Litwinoffs Helbred var kun svagt og hun døde af Svindsot samme Aar som hendes Søn første Gang opholdt sig ved Universitetet i Moskwa. Visse Omstændigheder, som Læseren senere vil erfare, forhindrede ham i at fuldende sine Studier; han vendte hjem til Godset, hvor han en Tid lang levede uden Beskæftigelse, uden Forbindelse, ja næsten uden Bekendtskab.

Han fandt kun liden Velvilje hos de adelige der paa Egnen; i Aaret 1855 traadte han ind i Hæren; der manglede kun lidt i, at han var død af Tyfus paa Krim, hvor han opholdt sig et halvt Aar i en Lerhytte ved Bredden af det asowske Hav — uden at se én eneste af „Forbundsfællerne". Saa beklædte han i kort Tid et lille Embede, hvilket naturligvis ikke gik af uden Ubehageligheder; men da han bestandig levede paa Landet, fik han Lyst til Landvæsenet. Han indsaa, at hans Moders Gods under hans gamle Faders daarlige og efterladende Forvaltning, ikke indbragte en Tiendedel af hvad det kunde gøre under duelige og erfarne Hænder — ja, at det ved at komme ordentlig under Kultur, kunde forvandles til en sand Guldgrube; men han indsaa ogsaa, at det han manglede, det var netop Erfaring — og derfor rejste han til Udlandet, for grundigt at studere Landvæsen og Teknologi.

De følgende fire Aar tilbragte han i Mecklenburg, Schlesien og Karlsruhe; han besøgte Belgien og England, drev sine Studier med stor Iver og erhvervede sig megen Indsigt. Det gik ikke let for ham, men han stod sin Læretid ud, og var nu fuld af Tillid til alt det gode, han kunde udrette for sine Landsmænd, ja maaske for hele sit Fædreland, i Færd med at vende tilbage til sin Hjemstavn, hvortil hans Faders indtrængende og fortvivlede Breve allerede længe havde kaldt ham; thi Bøndernes Frigørelse og alt, der fulgte hermed, havde faaet denne til ganske at tabe Fatningen . . . .

Men hvorfor opholdt Litwinoff sig trods alt stadig i Baden?

Han er i Baden, fordi han fra Dag til Dag her venter paa sin Kusine og tilkommende Hustru, Tatjana Petrowna Schestoff. Han havde kendt hende næsten lige fra Barn og havde tilbragt Foraaret og Sommeren med hende i Dresden, hvor hun opholdt sig sammen med sin Tante.

Han elskede sin unge Slægtning oprigtigt og inderligt, og da han, efter at have fuldendt sine vanskelige, forberedende Studier, stod i Begreb med at betræde en ny Løbebane, spurgte han hende, om hun vilde være hans Livsledsagerinde og dele hans Glæde og Sorg, hans Arbejde og Hvile.

Hun indvilgede, og han vendte tilbage til Karlsruhe, for at indpakke sine Bøger, Papirer og øvrige Ting til Hjemrejsen . . .

Men hvorfor, vil Læserne spørge endnu en Gang, hvorfor opholder han sig i Baden-Baden?

Fordi Tatjanas Tante og Opdragerinde Kapitolina Markowna Schestoff, en gammel Frøken paa 55 Aar, til Trods for at hun var en frihedselskende og glødende Demokrat og en svoren Fjende af den fine Verden og Aristokratiet, dog ikke havde kunnet modstaa Fristelsen til, i det mindste én Gang, at kaste et Blik paa denne fine Verden paa et saa mondænt Sted som Baden-Baden . . . .

Kapitolina Markowna gik uden Krinoline og med kort afskaaret Haar; men den fornemme Verdens Glans og Luksus oprørte hende hemmeligt og det vilde være hende dobbelt sødt og behageligt højlydt at kunne udtale sin Foragt for denne fornemme Verdens Flitter . . . .

Hvorfor ikke lade den gode, gamle Dame faa sin Lyst styret?

Dette var Grunden til, at Litwinoff saa sig saa rolig og selvtilfreds om. Hans Liv laa lyst og straalende for ham, hans Fremtid styrede mod et sikkert Maal, han var stolt af denne Fremtid og glædede sig over den, fordi han selv havde skabt sig den.

III.

„Naa, er du der!" brølte pludselig en Stemme ind i hans Øre, mens en kødfuld Haand lagde sig tungt paa hans Skulder.

Han løftede Hovedet og saa en af sine faa Moskva-bekendte, en vis Bambajeff. Denne var en godmodig, men ubetydelig og ikke mere ung Mand, med oppustede Kinder, Braknæse, strittende

Haar og klodset Legemsbygning. Altid uden en Øre i Lommen og altid begejstret for et eller andet, slentrede Rostisloff Bambajeff med megen Larm, men uden Maal og Med, hen over den taalmodige Moders Jords Overflade.

„Det kalder jeg et Lykketræf!" raabte han. „Sikket et Held, jeg kom til Baden! Hvor længe har du været her?"

Bambajeff sagde nemlig „du" til alle.

„I 4 Dage."

„Og hvorfra kommer du?"

„Hvorfor vil du vide det?"

„Hvorfor jeg vil vide det! . . . Men hør engang: du aner sandsynligvis ikke, hvem der netop opholder sig her? . . . Gubareff! Ja, netop ham . . . . i højstegen Person! Han kom hertil i Gaar fra Heidelberg. Du kender ham naturligvis?"

„Jeg har hørt om ham."

„Kun hørt om ham! Hvor er det dog muligt! Saa skal jeg skam straks slæbe dig hen til ham. At du dog ikke kender en Mand som han! . . . . Og her er Woroschiloff — maaske kender du heller ikke ham? Maa jeg have den Ære at præsentere jer for hinanden. I er jo begge lærde Folk! Han der er oven i Købet en ren Fugl Føniks! Omfavn og kys hinanden!"

Med disse Ord vendte Bambajeff sig om til en ved Siden af ham staaende ung Mand med et friskt og blomstrende, men allerede alvorligt Ansigt. Litwinoff rejste sig, men undlod selvfølgelig at omfavne og kysse ham — han nøjedes med at gøre et let Buk for Føniks, der, at dømme efter hans alvorlige Mine, ikke var synderlig begejstret for denne uventede Præsentation.

„Jeg sagde „Føniks", og tager ikke dette Udtryk tilbage," fortsatte Bambajeff. „Tag til Petersborg og besøg det X'ske Institut; betragt de gyldne Tavler: hvis Navn staar derpaa? Semen Jakowlewitsch Woroschiloffs Navn! Men tilbage til Gubareff, min Ven! Vi maa ile, flyve til ham! Jeg nærer i Virkeligheden en dyb Højagtelse for denne Mand! Det er jeg for Resten ikke ene om: alle, alle kappes om at ære ham. Og saa det Værk, han nu arbejder paa . . . o . . . o!"

„Hvad handler det om?" spurgte Litwinoff.

„Om alt, min kære. Saadan i Buckle's Smag . . . men dybere, langt dybere! . . . Alle Gaader bliver løst, alt bliver ganske soleklart og indlysende deri."

„Har du læst dette Værk?"

„Nej, jeg har ikke! Det skulde egentlig være en Hemmelig-

hed, der ikke maa røbes. Af Gubareff kan man vente sig alt — ja, alt, alt!"

Her udstødte Bambajeff et Suk og lagde Armene over Kors.

„Du gode Gud! hvis vi bare havde to — tre Hoveder som han i Rusland — hvad vilde der saa ikke kunne ske! Jeg siger dig kun dette ene, Gregor Michailowitsch: hvad du end har beskæftiget dig med i den senere Tid — jeg har desværre ikke Anelse om, hvad du overhovedet har beskæftiget dig med — saa vil du kunne lære meget af ham, af Gubareff. Uheldigvis bliver han her ikke længe. Vi maa altsaa benytte Lejligheden — lad os gaa, lad os skynde os hen til ham."

I dette Øjeblik gik en Laps med rødt, friseret Haar og blaat Baand om Hatten forbi; han vendte sig om og betragtede med et spottende Smil Bambajeff gennem sin Monocle. Dette gjorde et ubehageligt Indtryk paa Litwinoff.

„Hvorfor skriger du ogsaa saadan op?" sagde han endelig. „Man skulde tro, du raabte efter et Hundekobbel, der har tabt Sporet! . . . Jeg har for Resten endnu ikke spist til Middag."

„Ikke andet! Saa kan vi jo spise sammen hos Weber . . . Det er kun to Skridt herfra . . . Udmærket Køkken! . . . Du har vel saa mange Penge hos dig, at du kan lægge ud for mig?" føjede han halvhøjt til.

„Jo, vist har jeg saa — jeg ved blot ikke om . . .

„Jeg beder dig, hold op! Du har ikke noget at takke mig for — det vil glæde ham . . . Åk! min Gud!" afbrød Bambajeff sig selv: „Hør, det er Finalen af „Hernani", de spiller! Hvor det dog er dejligt! . . . . A som . . . . mo . . . . Carlo . . . . Jeg faar saamænd Taarer i Øjnene derover. Skal vi saa gaa, Semen Jakowlewitsch Woroschiloff?"

Woroschiloff, der endnu stadig forholdt sig ubevægelig og reserveret, sænkede værdigt Øjnene, rynkede Panden en Smule og mumlede noget i Skægget, men sagde ikke nej. Litwininoff tænkte: „Hvad er der at gøre andet end at finde sig taalmodig i dette med!"

Bambajeff tog ham under Armen; dog før de gik, vinkede han ad Isabella, Jockeyklubbens berømte Blomsterpige: han vilde købe en Buket af hende. Men den aristokratiske Blomsterpige rørte sig ikke af Stedet. Hvorfor skulde hun ogsaa nærme sig en Herre, der ikke gik med Handsker, men var iført en smudsig Plydsjakke, et broget Halstørklæde og udtraadte Støvler, og som hun desuden aldrig havde set i Paris. Da vinkede Woroschiloff

ad hende; ham kom hun hen til; han udvalgte sig en lille Violbuket af hendes Kurv og gav hende et Guldstykke. Han troede, han vilde have kunnet forbløffe hende ved sin Flothed; men Isabella fortrak ikke en Mine, og da han havde vendt hende Ryggen, krusedes hendes Læber af et foragteligt Smil. Woroschiloff var meget elegant, ja endogsaa udsøgt paaklædt, men Pariserindens øvede Øje havde straks af hans Toilette og hans Gang opdaget, at han savnede det ægte aristokratiske „Chic".

Efter at vore bekendte havde taget Plads hos Weber i Hovedsalen og bestilt deres Middagsmad, begyndte de at snakke sammen. Bambajeff udbredte sig med stor Varme og meget højlydt om Gubareffs store Betydning, men tav snart og nøjedes med at høre til, mens han nedsvælgede det ene Glas Vin efter det andet.

Woroschiloff spiste og drak kun lidt, og tilsyneladende uden Appetit. Han udspurgte Litwinoff om, hvad denne havde givet sig af med, og begyndte derpaa at udbrede sig om sine egne Meninger — eller snarere om forskellige almene „Spørgsmaal" . . . . Pludselig blev han livlig; han talte smidigt og hurtigt, idet han betonede hver Stavelse, hvert Bogstav skarpt som en ung Kadet, der kan sine Ting ved Afgangseksamenen; han ledsagede sin Tale med energiske, om end ikke samtidige, Gestus.

Da ingen afbrød ham, blev han for hvert Øjeblik modigere og modigere: det var som om han holdt Foredrag. Navne paa moderne Lærde med Tilføjelse af deres Fødsels- og Dødsaar, Titler paa nys udkomne Brochurer, overhovedet kun Navne og Navne og atter Navne strømmede ustandseligt fra hans Læber — og man saa af hans straalende Blik, hvor stor en Nydelse dette Navne- og Titelregister beredte ham. Woroschiloff foragtede øjensynligt alt gammelt — kun Videnskabens allernyeste Opdagelser brød han sig om. At kunne citere Doktor Sauerbengels Bog om det pensylvanske Fængselsvæsen eller „Asiatic Journal"s sidste Afhandling om Vedaerne og Puranerne voldte ham en sand Fryd.

Litwinoff hørte taalmodig paa ham — uden dog at kunne begribe, hvad der egentlig var hans Speciale. Snart talte han om den Rolle, den keltiske Race havde spillet i Historien; snart vendte han sin Veltalenheds Strøm mod den gamle Verden, udbredte sig om Marmor fra Ægina, Fidias's Forgængere og Billedhuggeren Onatas, hvis Navn dog i hans Mund blev til „Jonatas", hvilket for et Øjeblik gav hans Foredrag et halvt bibelsk, halvt amerikansk Anstrøg; saa strejfede han pludselig ind paa National-

økonomiens Omraade og kaldte Bastiat en Nar og et Fæ, der ikke var bedre end Adam Smith og alle de andre Fysiokrater . . . .“
„Fysiokrater?“ hviskede Bambajeff til ham; „Aristokrater!“

Imidlertid lykkedes det Woroschiloff at sætte endog Bambajeff i Forbavselse ved foragteligt at kalde Macaulay en forældet Forfatter, som Videnskaben forlængst havde gjort det af med. Hvad Gneist og Riehl angaar, saa erklærede han, at de næppe fortjente at nævnes, og dermed trak han paa Skuldrene; det samme gjorde Bambajeff.

„Og han kommer frem med alt dette i et Aandedrag og uden nogen Foranledning, for fremmede og paa en Restaurant,“ tænkte Litwinoff, idet han betragtede sin ny bekendtes blonde Haar, straalende Øjne og hvide Tænder — (navnlig foruroligedes han af Woroschiloffs mælkehvide Tænder og uskønt gestikulerende Hænder) —; „og alt fremsætter han med den utroligste Alvor! Alligevel ser han ud til at være en god, men forfærdelig uerfaren, ung Fyr . . . .“

Endelig faldt Woroschiloff til Ro . . . Bambajeff begyndte da at deklamere Vers og var nærved atter at faa Taarer i Øjnene — til stor Ærgrelse for en engelsk Familie, der sad ved Bordet ved Siden af dem, men til stor Fryd for et andet Bord, ved hvilket der sad et Par „Damer“ i Selskab med en ældgammel Levemand.

Kellneren bragte Regningen, og vore Venner betalte.

Fem Minutter senere gik de alle 3 op ad Trappen til det Hotel, hvor Stefan Nikolajewitsch Gubareff boede . . . En høj, slank Dame med et kort, sort Slør for Ansigtet, kom hurtigt ilende ned ad Trappen. Da hun fik Øje paa Litwinoff, vendte hun sig pludselig om mod ham og blev forbavset staaende. Et Øjeblik rødmede hun under Sløret, men pludselig blegnede hun. Endnu hurtigere end før løb hun ned ad de brede Trin — Litwinoff havde slet ikke set hende.

IV.

„Gregor Litwinoff, en Russer af det reneste Vand — jeg anbefaler ham paa det varmeste til Dem!“ raabte Bambajeff, idet han førte Litwinoff hen til en Mand, der, iført Morgendragt og Tøfler, stod midt i et lyst og godt møbleret Værelse. „Og der,“ fortsatte han, idet han vendte sig til Litwinoff, „der er han selv, med et Ord Gubareff — forstaar du?“

Litwinoff betragtede „ham selv“ med stor Nysgerrighed.

Ved første Blik opdagede han ikke noget særligt ved ham. Foran ham stod en Mand med et agtværdigt, om end lidt enfoldigt Ydre; han havde en høj Pande, store Øjne, stor Mund, et stort Skæg, en kort Tyrenakke og et noget skelende Blik. Han mumlede: „Hm . . . Hm . . . Er mig en stor Ære . . .“ trak sig saa i Skægget, vendte straks derpaa Litwinoff Ryggen og gik med langsomme Kattefjed nogle Gange op og ned ad Tæppet.

Gubareff havde den Vane, stadig at gaa op og ned ad Gulvet og i et væk mishandle sit Skæg med sine lange, haarde Negle. I Værelset befandt der sig foruden ham en Dame paa et halvt Hundrede Aar; hun var iført en slidt Silkedragt; hendes Ansigt var citrongult og overordentlig bevægeligt, med smaa sorte Haar paa Overlæben og saa livligt funklende Øjne, at de stadig syntes lige ved at springe ud af Hovedet paa hende. I Værelset var der desuden en groft bygget Mand, der dog sad stille og sammenbøjet i et Hjørne.

„Naa, kære Matrena Semenowna,“ sagde Gubareff henvendt til Damen, idet han øjensynligt ikke holdt det for nødvendigt at præsentere Litwinoff for hende, — „hvad var det nu, De var begyndt at fortælle?“

Damen — (hun hed Matrena Semenowna Suchantschikoff, og var en barnløs, nærmest fattig Enke, der i flere Aar havde fartet om i Verden) — fortsatte med en mærkværdig Tungefærdighed sin Fortælling:

„Naa, saa gik han til Fyrsten og sagde: Deres Højhed! De nyder en saa stor Anseelse og beklæder en saa høj Stilling, at det maa staa i Deres Magt at gøre min Skæbne lettere at bære. Kan man i vort Aarhundrede forfølge nogen paa Grund af hans Overbevisning? — Og hvad tror De saa, at Fyrsten, denne højtdannede og mægtige Embedsmand gjorde?“

„Naa, hvad gjorde han da?“ mumlede Gubareff, idet han drømmende tændte en Cigaret.

Damen rejste sig, udstrakte sin benede højre Haand og sagde, med løftet Pegefinger: „Han kaldte paa sin Tjener og sagde til denne: Træk straks Frakken af den Mand der — du kan selv beholde den. Jeg giver dig den!“

„Og tog Tjeneren den?“ spurgte Bambajeff og slog Hænderne sammen.

„Ja han gjorde; han trak Frakken af ham og tog den. Og dette gjorde Fyrst Barnauloff, den bekendte Krøsus, Aristokraten,

den høje Embedsmand, Regeringens Repræsentant! Hvad er der at haabe paa, naar saadant kan ske?"

Hele Fru Suchantschikoffs svagelige Legeme rystede af Ophidselse, hendes Ansigt fortrak sig, hendes magre Bryst bevægede sig heftigt under det flade Korset, og det var som om hendes Øjne skulde træde ud af deres Huler . . .

„Det raaber om Hævn!" raabte Bambajeff. „For noget saadant gives der ingen Straf, der er haard nok!"

„Hm . . . . hm . . . . fra oven til neden er alt galt hos os," indskød Gubareff, uden forøvrigt at hæve Stemmen. „Det er ikke Straf, der er nødvendig i dette Tilfælde . . . men . . . noget andet."

„Men forholder Sagen sig virkelig ogsaa saadan?" spurgte Litwinoff.

„Om det forholder sig saaledes?" udbrød Fru Suchautschikoff. „Al Tvivl er rent ud sagt umulig, ganske u—mu—lig . . ."

Hun udtalte de sidste Ord med en saadan Kraftanstrengelse, at hun formelig krummede sig sammen.

„Jeg har det fra en højst tilforladelig Mand — De kender ham jo, Stepan Nikolajewitsch — det er Kapiton Jelistratoff. Og han har det fra Øjenvidner."

„Hvilken Jelistratoff?" spurgte Gubareff. „Var det ham, der var i Kasan?"

„Ja, netop ham. Jeg ved vel, Stepan Nikolajewitsch, at man har udspredt det Rygte om ham, at han der skulde have ladet sig bestikke af Brændevinsforpagterne. Men hvem er det, der er Ophavsmanden til dette Rygte? Pelikanoff! Men kan man tro paa en Pelikanoff, naar enhver ved, at han simpelthen er en Spion!"

„Nej, nu maa De undskylde, Matrena Semenowna," raabte Bambajeff; „Pelikanoff er min Ven — og han skulde være en Spion!"

„Ja, ja, en Spion!"

„Nej, ved De nu hvad —"

„En Spion, en Spion!" skreg Fru Suchantschikoff.

„Nej, nej siger jeg Dem!" skreg Bambajeff paa sin Side.

„En Spion, en Spion!" gentog Fru Suchantschikoff.

„Nej, nej, nej!" brølte Bambajeff. „Hvad derimod Tentelejeff angaar — saa er det noget helt andet."

Fru Suchantschikoff tav et Øjeblik. Bambajeff benyttede sig heraf og fortsatte med sin sædvanlige Stemme:

„Jeg ved fra bedste Kilde, at denne Herre, da han blev indstævnet for 3die Afdeling, faldt ned for Grevinde Blasenkrampfs

Fødder og stønnede: „Red mig, tag mig under Deres Beskyttelse!“ Til en saadan Nederdrægtighed har Pelikanoff aldrig nedværdiget sig.“

„Hm . . . Tentelejeff . . .“ mumlede Gubareff, „det er vel værd at mærke sig.“

Fru Suchantschikoff trak foragteligt paa Skuldrene:

„Ja de er begge et Par nette Fyre,“ begyndte hun atter; „om Tentelejeff kan jeg en endnu bedre Historie. Som enhver ved, var han en forfærdelig Tyran overfor sine Folk, endskønt han gerne vilde gaa for at være „Frigørelsesmand“. Engang var han i Paris til Selskab hos en bekendt: pludselig træder Fru Beecher-Stowe ind — naa ja: De kender jo nok „Onkel Toms Hytte“. Tentelejeff, der er forfærdelig forfængelig, bad Husets Herre om at præsentere ham for hende. Men saasnart hun havde hørt hans Navn, raabte hun: Hvad for noget, *De* vover at ville stifte Bekendtskab med Forfatterinden til „Onkel Toms Hytte“! — Og i det samme gav hun ham en ordentlig Lussing! — Herut! raabte hun, herut med det samme! — Og skulde man tro det: Tentelejeff greb skyndsomst sin Hat og luskede ud af Stuen som en vaad Hund.“

„Naa—aa, denne Historie synes mig dog en Smule overdreven,“ bemærkede Bambajeff. Det kan være, hun har raabt: „Herut med Dem!“ — men at hun skulde have givet ham et Ørefigen . . . .“

„Hun gav ham et Ørefigen, et Ørefigen, et Ørefigen!“ gentog Fru Suchantschikoff med krampagtig Anstrengelse; „jeg plejer ikke at fortælle Eventyr. Og det er saadanne Folk, der er Deres Venner!“

„Undskyld, Matrena Semenowna, jeg har aldrig sagt, at Tentelejeff var min Ven; jeg talte kun om Pelikanoff.“

„Naa, men hvis Tentelejeff ikke er Deres Ven, saa er der andre, der er det: f. Eks. Michneff . . . .“

„Og hvad har han da gjort?“ spurgte Bambajeff, allerede lidt urolig.

„Hvad? Som om alle ikke vidste det! Paa Newsky-Prospektet har han i alles Paahør raabt, at man skulde indespærre alle liberale. Og endnu bedre: engang kom en gammel — naturligvis fattig — Skolekammerat hen til ham og sagde: kan jeg ikke spise til Middag hos dig? Og hvad svarede han saa: Nej; jeg skal netop have to Grever til Middag . . . Se til, du kommer af Sted med dig!“

„Nej, nu maa De undskylde — det er en gemen Bagvaskelse!" raabte Bambajeff.

„Bagvaskelse? . . . Bagvaskelse? For det første har Fyrst Wachruschin, der netop spiste til Middag hos Michneff — —"

„Fyrst Wachruschin," faldt Gubareff hende strengt i Talen, „er min Fætter; jeg tager aldrig imod ham, men jeg vil ikke, at man taler ondt om ham."

„For det andet," fortsatte Fru Suchantschikoff, idet hun ydmygt sænkede Hovedet, „har Praszkowja Jakowlewna selv fortalt mig det."

„Ja, der er De rigtignok kommet til den rette! Hun og Sarkisoff er de bedste Løgnefabrikanter."

„De maa meget undskylde: Sarkisoff er en Løgnhals, det er sandt, og han har endogsaa stjaalet Dækket fra sin Faders Ligkiste; derom vil jeg ikke disputere; men Praszkowja Jakowlewna — hvilken Forskel! Tænk blot paa den noble Maade, paa hvilken hun lod sig skille fra sin Mand! Men jeg ved jo, De altid er rede til —"

„Det er nok, det er nok, Matrena Semenowna," afbrød Bambajeff hende. „Lad os holde op med denne unyttige Ordstrid og beskæftige os med noget højere. Har De læst „Mademoiselle de la Quintinie?" Hvilket prægtigt Værk! Og saa hendes Anskuelser!"

„Jeg læser ikke Romaner mere," svarede Fru Suchantschikoff tørt og skarpt.

„Hvorfor ikke?"

„Fordi de ikke har Betydning for vor Tid; jeg har kun et i Hovedet — det er Symaskinen."

„Hvad for en Maskine?" spurgte Litwinoff.

„Symaskinen, Symaskinen! Det er ubetinget nødvendigt, at alle Kvinder forsyner sig med Symaskiner og danner en Forening; paa denne Maade vil de alle kunne tjene deres Brød og blive uafhængige. Det er den eneste Maade, de kan frigøre sig paa. Det er et vigtigt, meget vigtigt socialt Spørgsmaal. Jeg har disputeret heftigt herom med Bolesloff Studnitzki. Han er et prægtigt Menneske, men han ser forfærdeligt letsindigt paa disse Ting. Og saa ler han af alt . . . den Nar!"

„Alle vil en Gang blive draget til Regnskab," sagde Gubareff langsomt, i en halvt belærende, halvt profetisk Tone.

„Ja, ja," gentog Bambajeff, alle vil blive draget til Regn-

skab," gentog Bambajeff . . . Apropos, Stepan Nikolaitsch," tilføjede han med dæmpet Stemme, „skrider Deres Værk fremad?"

„Jeg samler Materiale," svarede Gubareff fortrædeligt; og idet han vendte sig mod Litwinoff, der begyndte at blive helt fortumlet i Hovedet af dette Miskmask af ubekendte Navne og Sladderhistorier, spurgte han: „Hvad giver De Dem af med?"

Litwinoff tilfredsstillede hans Nysgerrighed.

„Ah, det vil altsaa sige med Naturvidenskaberne! Til at gennemgaa som en Skole kan det være godt nok, men ikke som et Maal . . . Vær saa god at sige mig, hvilke Anskuelser De hylder."

„Hvilke Anskuelser?"

„Ja . . . jeg mener: hvad er egentlig Deres politiske Overbevisning?"

Litwinoff smilte.

„Egentlig har jeg ikke nogen politisk Overbevisning."

Ved disse Ord løftede den tykke Mand, der sad i Hjørnet, pludselig Hovedet og betragtede opmærksomt Litwinoff.

„Hvordan kan det dog være?" sagde Gubareff med ejendommelig Beskedenhed. „Har De endnu ikke overvejet Sagen eller er De allerede blaseret?"

„Hvad skal jeg svare Dem derpaa? Det forekommer mig, at det endnu er for tidligt for os Russere at have en politisk Overbevisning eller indbilde os, at vi har en saadan. . ."

„Aha, De hører til dem, der mener, at de endnu ikke er modne nok," afbrød Gubareff ham med den samme Mildhed; og idet han nærmede sig til Woroschiloff, spurgte han denne om han havde læst de Brochurer, han havde laant ham.

Woroschiloff, der til Litwinoffs Forbavselse endnu ikke havde mælet et eneste Ord, men kun rynket Panden og betydende ladet Øjnene vandre omkring (enten talte han som en Professor eller Taler eller ogsaa sagde han ikke et Kvæk) — Woroschiloff skød Brystet frem og nikkede bejaende.

„Naa, syntes De om dem?"

„Ja, hvad Grundsætningerne angaar — men ikke om Slutningerne."

„Hm . . . Andreas Iwanitsch har dog udtalt sig meget rosende om disse Brochurer. Jeg haaber, De senere vil fremsætte Deres afvigende Anskuelser om disse Brochurer for mig."

„Ønsker De det skriftligt?"

Dette Svar satte øjensynligt Gubareff i Forbavselse: han havde ikke ventet det; efter kort Betænkningstid sagde han:

„Ja, skriftligt . . . Apropos, jeg maa ogsaa bede Dem om at fremsætte Deres Anskuelser om . . . Foreningsvæsenet."

„Ønsker De det efter Lasalles eller efter Schultze-Delitzschs Metode?"

„Hm . . . efter begge. For os Russere er den finansielle Side den vigtigste . . . Husk ogsaa den gamle, russiske Arbejderforening . . . som Udviklingskim . . . Alt maa tages under Overvejelse . . . maa uddybes . . ."

„Hvad er Deres Mening, Stepan Nikolaitsch, om det Jordegods, der er henlagt til Dyrkning for Bønderne?" spurgte Woroschiloff i en respektfuld Tone.

„Hm . . . Ah, Kommunerne!" udbrød Gubareff dybsindigt, idet han begyndte at rykke i sit Skæg og støttede sig til Bordet. „Kommunerne . . . forstaar De? Det er et stort Ord! Og hvad betyder saa alle disse . . . disse Regeringens Forholdsregler mod Søndagsskoler, Læsestuer og Aviser? Hvad betyder Bøndernes Nægtelse af at underskrive de Dokumenter, der gør en Ende paa deres Forhold til deres tidligere Herrer? Og hvad er det saa endelig, der sker i Polen? Ser De da ikke, hvorhen alt dette fører? Ser De da ikke, at . . . hm . . . at vi nu bliver et Hjerte og en Sjæl med Folket . . . at vi . . . maa lære dets Meninger at kende?" En dump Ophidselse havde bemægtiget sig Gubareff, hans Ansigt var blevet rødt, han aandede tungt, men hans Blik var som før rettet mod Gulvet, og han blev ved med at mishandle sit Skæg: „Ser De da ikke . . .?"

„Jewsejeff er en Skurk!" raabte pludselig Fru Suchantschikoff, hvem Bambajeff af Agtelse for sin Vært havde fortalt noget med dæmpet Stemme.

Gubareff vendte sig hastigt om og begyndte atter at vandre op og ned i Værelset.

Ny Gæster kom til — lidt efter lidt havde der samlet sig et temmeligt stort Selskab. Mellem de nyankomne befandt sig ogsaa Jewsejeff, hvem Fru Suchantschikoff kort i Forvejen havde givet en saa grusom Titel, hvilket dog ikke forhindrede hende i at underholde sig overmaade hjerteligt med ham og bede ham om at ledsage sig hjem. Fremdeles en vis Pischtschalkin, Idealet af en Fredsdommer, en af de Mænd, som Rusland maaske virkelig behøver — indskrænket, uvidende og talentløs, men samvittighedsfuld, taalmodig og ærlig. Bønderne i hans Kreds tilbad ham

næsten, og han selv behandlede sig ligeledes højst respektfuldt — som et Væsen, der virkelig var værdig til en saadan Tilbedelse. Desuden nogle unge Officerer, der benyttede deres korte Orlov til at gennemfare Europa og omgaas aandfulde, omend noget farlige Folk, for at slaa Tiden ihjel, hvorved de dog omhyggeligt vogtede sig for højt at fremkomme med deres hemmelige Tanker om deres Regimentskommandør. Der var ogsaa 2 magre Heidelberger-Studenter, af hvilke den ene hele Tiden saa sig foragteligt omkring, medens den anden stadig lo krampagtigt . . . begge syntes dog ikke at befinde sig rigtig vel . . .

Til dem sluttede sig en lille Franskmand, en stakkels enfoldig Fyr . . . mellem sine Kolleger, d'Hrr. Handelsrejsende, roste han sig af russiske Grevinders Kærlighed, medens han i Virkeligheden var glad, blot han kunde hugge sig lidt Aftensmad. Endelig kom en vis Titas Bindassoff — efter alt at dømme en aabenhjertig Fyr, men i Virkeligheden overmaade snu; efter hans Tale skulde man tro, at han var Terrorist, medens han i Virkeligheden var Politispion; han var en Ven af russiske Købmandsfruer og Pariserdemimonden, haar- og tandløs og altid beskænket. Helt rød og ophidset kom han ind og forsikrede, at han hos „Benaget, den Skælm" havde tabt sin sidste Hvid, medens han i Virkeligheden havde vundet 50 Gylden . . . Kort sagt: der havde indfundet sig en stor Mængde Mennesker. Mærkværdig var den Højagtelse som alle Gæsterne bar til Skue overfor Gubareff som deres Herre og Mester; de meddelte ham deres Tvivl og udbad sig hans Dom, og han svarede med en Slags Grynten, med at trække sig i Skægget og ved at dreje Øjnene eller ved afbrudte, meningsløse Ord, hvilke dog straks blev opfattede som Udslag af dyb Visdom. Gubareff blandede sig sjældent selv i Underholdningen; derimod anstrengte de andre sig saa meget desto ivrigere. Det skete gentagne Gange, at tre eller fire ti Minutter i Træk raabte i Munden paa hverandre — men alle var tilfredse og havde forstaaet hinanden fuldstændigt. Underholdningen trak ud lige til Midnat og udmærkede sig naturligvis ved Emnernes Rigdom og Mangfoldighed. Fru Suchantschikoff talte om Garibaldi og en vis Karl Iwanowitsch, der havde gennempisket sine Tjenestefolk, om Napoleon den Tredje, om Kvindearbejdet, om Købmanden Pleszkatscheff, der havde ladet tolv Arbejdersker arbejde sig til Døde og derfor havde modtaget en Medalje med Paaskriften: „For ydet Tjeneste", om Proletariatet, om den georgiske Fyrste

Tschuktscheulidseff, der havde skudt en Kanonkugle af mod sin Kone, og endelig om Ruslands Fremtid.

Pischtschalkin talte ligeledes om Ruslands Fremtid og desuden om Brændevinsforpagtningen og om Nationalitetens Betydning.

Pludselig kunde Woroschiloff heller ikke dy sig mere: i ét Aandedræt og med Fare for at kvæles nævnede han Draper, Virchow, Schelgunoff, Bichat, Helmholtz, Stahr, Stuhr, Reymond, Fysiologen Johannes Müller, og Historikeren Johannes Müller, som han aabenbart forvekslede, Taine, Renan, Schtschapoff, Thomas Nash, Peel, Green o. s. v.

„Hvad er det for nogle Fugle?" mumlede Bambajeff forbavset.

„Shakespeares Forgængere, der forholder sig til denne som Alpernes Udløbere til Montblanc," svarede Woroschiloff med højttonende Stemme, og saa begyndte han med at udbrede sig om Ruslands Fremtid.

Ogsaa Bambajeff talte om Ruslands Fremtid, ja han malede den endog i de rosenrødeste Farver, men navnlig var han henrykt over den russiske Musik, i hvilken han fandt noget „ak, saa storartet!" — og til Bevis herpaa begyndte han at foredrage en Romance af Warlamoff, men blev straks afbrudt af et almindeligt Raab om, at det jo var „Miserere" af „Troubaduren", og at han sang ganske nederdrægtig falsk, hvilket fik ham til at tie stille.

Beskyttet af den almindelige Larm skældte en af de to Officerer tappert ud paa den russiske Litteratur, medens den anden gav nogle Vers af „Gnisten" til Bedste . . . . Men mest aabenhjertigt gik Titus Bindassoff frem; han erklærede, at man maatte knække Halsen paa alle disse Slyngler, og dermed Basta — uden forøvrigt at komme nærmere ind paa hvem disse Slyngler egentlig var.

Cigarrøgen blev kvælende; alle glødede af Hede, alle havde skreget sig hæse, alle havde røde Øjne, alle løb Sveden ned ad Ansigtet. Der blev bragt Flasker med koldt Øl omkring, men de var tømt i en Haandevending . . . Og midt i al denne Larm gik Gubareff utrættelig om og trak sig i Skægget; snart hørte han et Øjeblik paa Samtalen, snart lod han i Forbigaaende et Ord falde, og alle følte uvilkaarligt, at Gubareff ikke blot var en omhyggelig Vært, men ogsaa Selskabets Hovedperson . . . .

Henimod Kl. 10 fik Litwinoff heftig Hovedpine, og han trak sig stille og ubemærket tilbage, idet han klogt benyttede sig af

et Øjeblik, hvor Fru Suchantschikoff til almindelig Forfærdelse fortalte om en ny Uretfærdighed af Fyrst Barnauloff: han havde nemlig næsten ladet Øret rive af en Mand.

Den friske Natteluft kølede behageligt Litwinoffs brændende Ansigt og tørre Læber: „Hvad er dog dette?“ tænkte han, idet han gik gennem en mørk Allé. „Hvorfor har de forsamlet sig, hvorfor skriger de op og skælder ud? Hvortil alt dette?“

Litwinoff trak paa Skuldrene og gik hen paa Kafé Weber; han greb en Avis og forlangte en Portion Is. Avisen var kedelig, og Isen daarlig . . . Han var allerede i Begreb med at gaa hjem, da pludselig en ham ubekendt Mand med bredskygget Hat traadte hen til ham og paa Russisk spurgte, om han tillod, han tog Plads ved hans Bord. Litwinoff betragtede den fremmede mere opmærksomt og genkendte i ham den Mand, der havde siddet i en Krog hos Gubareff og hele Aftenen ikke havde mælet et Ord, men den Gang Talen drejede sig om politisk Overbevisning havde tilkastet ham et skarpt Blik. Litwinoff sagde ja, og den fremmede tog sin Hat af, satte sig og saa venligt paa ham.

V.

„Hr. Gubareff, hos hvem jeg i Dag har haft den Fornøjelse at se Dem,“ begyndte han, har ikke præsenteret mig for Dem; hvis De tillader det, vil jeg selv gøre det. Jeg hedder Potugin, er Hofraad udenfor Tjeneste og har været ansat i Finansministeriet i St. Petersborg. Jeg haaber, at De ikke finder min Optræden mærkværdig — jeg har i Almindelighed heller ikke den Vane uden videre at stifte Bekendtskab med fremmede . . . men med Dem . . . .“

Her bankede Potugin i Bordet og bad Kellneren bringe ham et Glas Kirsch. „For at give mig Mod,“ tilføjede han smilende.

Litwinoff betragtede med fordoblet Opmærksomhed sit ny Bekendtskab, og den første Tanke, der faldt ham ind, var: den Mand er ikke som de andre.

Og det var han i Virkeligheden heller ikke. Foran Litwinoff sad en bredskuldret Mand med en tung Overkrop paa et Par korte Ben, med kruset Haar, meget kloge og sørgmodige Øjne, tætte Øjenbryn, en stor, men regelmæssig Mund, daarlige Tænder og den ægte russiske Næse, som man med Rette har kaldt en Kartoffelnæse. Han syntes at være noget sky af sig, men var aaben-

bart ikke noget almindeligt Menneske. Han gik skødesløst klædt: Skuldrene og Kraven paa hans gammeldags Frakke havde forskudt sig.

Langtfra at være ilde berørt af hans pludselige Fortrolighed, følte Litwinoff sig smigret. Man saa straks, at denne Mand ikke plejede at trænge sig ind paa den første den bedste ubekendte, han mødte. Det Indtryk, han gjorde paa Litwinoff, var højst ejendommeligt: han indgød ham Agtelse, Sympati og desuden en vis uvilkaarlig Medlidenhed.

„Jeg forstyrrer dem altsaa ikke?" fortsatte han med en blid og svag Stemme, der dog stemmede godt med hele hans Ydre.

„Nej, tværtimod," svarede Litwinoff, „det glæder mig meget at . . ."

„Virkelig? Ja, ogsaa mig. Jeg har hørt ikke saa lidt om Dem; jeg ved, hvad De beskæftiger Dem med og hvilke Planer De har. Jeg kan kun billige dem. Det undrer mig for Resten heller ikke, at De i Dag forholdt Dem fuldstændig tavs."

„Jeg synes, at De heller ikke sagde meget," bemærkede Litwinoff.

Potugin sukkede:

„De andre har talt saa meget desto mere. Jeg hørte kun til . . . Naa," fortsatte han efter en kort Pavse, idet han paa en komisk Maade trak Øjenbrynene i Vejret, hvad synes De om vor babyloniske Sprogforvirring?"

„Sprogforvirring, ja det er det rette Ord! Jeg var stadig lige paa Nippet at spørge de Herrer om, hvorfor de tog saadan paa Veje."

Potugin sukkede igen:

„Og det morsomste ved det hele er, at de ikke selv ved det. I tidligere Tid vilde man have kaldet dem „blinde Redskaber i en højere Magts Haand"; nu derimod betjener vi os af skarpere Udtryk. Og desuden maa jeg betone, at det slet ikke er min Hensigt at anklage dem — ja, jeg vil endog sige, at de alle — det vil sige næsten alle — er udmærkede Mennesker. F. Eks. ved jeg fra sikker Kilde meget godt om Fru Suchantschikoff: hun har skænket hele sin Formue til to fattige Niecer. Bortset fra Lysten til at gøre noget opsigtsvækkende, saa er dette dog ganske smukt gjort. Om Hr. Pischtscholkon er der kun godt at sige: Bønderne i hans Kreds vil sikkert en Gang i Tidens Løb forære ham et Sølvbæger i Form af en Vandmelon eller maaske hans Skytshelgens Billede, og naar han i sin Takketale siger, at han ikke har for-

tjent en saadan Ære, vil han tale Usandhed: thi han har virkelig fortjent det . . . Deres Ven, Hr. Bambajeff, har et Hjerte af Guld; han ligner rigtignok Digteren Jasykoff, der, efter hvad man fortæller, besang et Liv i Nydelse og Yppighed, men selv stadig sad og hostede over sine Bøger og drak Vand — hans Begejstring har ikke noget bestemt Maal, men derfor er han ikke mindre begejstret . . . Ogsaa Hr. Woroschiloff er et godt Menneske; som alle Mænd fra Militærskolen behandler han Videnskab og Civilisation som om han var udkommanderet til at være deres Ordonans; men han er jo ogsaa meget ung! . . . Ja, de er alle udmærkede Mennesker, men Resultatet af deres Virken og Stræben er lig Nul; Bestanddelene er af bedste Kvalitet, men Maden er uspiselig."

Litwinoff hørte paa Potugin med voksende Forbavselse. Den Maade, han affattede sine Sætninger paa, viste, at han var en Mand, der ikke blot talte kunstfærdigt, men ogsaa med Glæde.

Potugin elskede og forstod i Virkeligheden ogsaa at tale, men da han var en Mand, hvem Livserfaringen havde berøvet al Forfængelighed, afventede han med filosofisk Ro det gunstige Øjeblik.

„Ja," fortsatte han, „det hele er meget mærkeligt. Og jeg maa gøre Dem opmærksom paa endnu en Ting. Saa snart to Englændere kommer sammen, begynder de straks at tale om underjordiske Telegraflinier og om den bedste Maade at stille Rottefælder op paa — Det vil sige om noget nyttigt, noget bestemt; kommer ti Tyskere sammen, saa er naturligvis Slesvig-Holsten og Tysklands Enhed straks paa Tapetet; kommer ti Franskmænd sammen, saa vil Samtalen ufejlbarligt dreje sig om Kvinder; men mødes ti Russere, saa dukker straks Spørgsmaalet om Ruslands Betydning og Fremtid frem. De har jo i Dag selv haft Lejlighed til at overbevise Dem derom. Og til dette ulykkelige Spørgsmaal suger de sig fast som Børn til en Gummisut, og naturligvis kan de ikke berøre dette Spørgsmaal uden samtidig at give det forbandede Vesten et Spark; og hvis vi saa endda virkelig foragtede det, men det er jo kun Løgn og Digt. Vi river ned paa det, men Parisermoden og Lapsene tillægger vi stor Betydning. Hvor vidt dette drives kan De se deraf, at en bekendt af mig, en ikke mere ganske ung Familiefader flere Dage var *virkelig* fortvivlet over, at han i en Pariserrestaurant havde bestilt „une portion de bifteck aux pommes de terre", medens en ægte Franskmand næsten i samme Øjeblik havde tilraabt Kellneren: „bifteck pommes!"

Min Ven kunde have sunket i Jorden af Skam! Han sagde senere altid kun „bifteck pommes“ og belærte ogsaa andre om, at man burde udtrykke sig saadan. Endogsaa Demimonden undrer sig over den Ærefrygt, hvormed vore unge Steppearistokrater aflægger dem Besøg . . . „Min Gud,“ tænker disse unge Mænd, „jeg er altsaa virkelig hos hende, hos Annie Desliong selv!“

„Vær saa venlig at sige mig?“ spurgte Litwinoff, „hvori det ligger, at Gubareff har en saa umiskendelig Indflydelse paa sine Omgivelser? Er det paa Grund af sine Talenter og Evner?“

„Nej, nej, han er hverken i Besiddelse af det ene eller det andet.“

„Saa er det maaske ved sin Karakter?“

„Nej, heller ikke derved; men han er i Besiddelse af megen Viljekraft. Og som bekendt sidder vi Slaver kun inde med en ringe Portion af dette Gode, og vi lader os derfor let beherske. Hr. Gubareff vilde være deres Anfører, og straks blev han anerkendt som en saadan af alle. Regeringen har befriet os for Livegenskabet, og vi er den taknemlig derfor, men Slaveriet er altfor dybt indgroet i os til at vi let skulde kunne ryste det af os. I alt og overalt maa vi have en Herre. I de fleste Tilfælde er denne Herre et levende Væsen, men undertiden er det en saakaldt „Retning“ . . . . Hvilke Grunde tvinger os til at underkaste os et saadant Afhængighedsforhold? Det er en Hemmelighed — det ligger engang i vor Natur. Hovedsagen er, at vi maa have en Herre — paa alle andre ser vi kun med Foragt! En rigtig Slavemoral! Slavehovmod og Slaveydmyghed! Kommer der en ny Herre, saa bort med den gamle? I Gaar var det Jakob, i Dag er det Sidor; Jakob bliver forhaanet — men for Sider falder vi paa Knæ. Paa denne Maade blev Gubareff Herre, han borede og borede saalænge paa et Sted, indtil der var boret igennem. Faar vi Øje paa en Mand, der har en høj Mening om sig selv, er i Besiddelse af Selvtillid og forstaar at kommandere — det sidste er det vigtigste — saa siger vi til os selv: han har Ret, ham maa vi adlyde. Alle vore Sekter er opstaaede paa denne Maade. Den, der forstaar at haandtere Stokken, bliver Korporal.

Blodet var lidt efter lidt skudt op i Potugins Kinder, og hans Blik var blevet mørkt. Men mærkeligt nok: hvor haarde og bitre hans Ord end var, saa var der ingen Vrede i dem, men langt snarere oprigtig Sørgmodighed.

„Hvorledes har De lært Gubareff at kende?“ spurgte Litwinoff.

„Jeg har kendt ham længe . . . Men jeg maa gøre Dem opmærksom paa endnu en Mærkværdighed. En Digter har f. Eks. hele sit Liv i Vers og Prosa tordnet mod Drukkenskaben og Brændevinsforpagtningen . . . Og saa køber han selv en skønne Dag to Brændevinsbrænderier og opretter over hundrede Udskænkningssteder — men hvad gør det! En anden vilde være bleven fejet væk fra Jordens Overflade, men denne mødes ikke engang med Dadel, endsige med Foragt. Saadan forholder det sig ogsaa med Gubareff. Han er Slavofil, Demokrat, Socialist — alt hvad De vil, men sit Gods har han bortforpagtet til sin Broder, en Bondeplager af den rigtige gamle Slags . . . Og den samme Fru Suchantschikoff, der glæder sig over, at Fru Beecher-Stowe har givet Tentelejeff en Lussing, hun falder næsten paa Knæ for Gubareff. Og dog bestaar hele hans Fortjeneste i, at han læser lærde Afhandlinger og stedse lader som om han søgte at trænge ind til Tingenes Grundvold. Om hans Evne til i Ord at finde Udtryk for sine Tanker har De selv i Dag haft Lejlighed til at kunne dømme. Og det er en stor Lykke, at han kun taler lidt og kun gaar rundt og mumler i Skægget, thi naar han endelig engang er kommet i Gang, saa mister selv jeg, det taalmodigste af alle Mennesker, Taalmodigheden. Han begynder da at fortælle sjofle Historier — jo, jo, vor store Gubareff fortæller sjofle Historier — De skulde se med hvilken Fryd.

„Som om De var taalmodig!" udbrød Litwinoff. „Jeg vilde snarere have antaget det modsatte . . . Men tillad mig at spørge om Deres Navn."

Potugin drak en Smule af Kirsch.

„Jeg hedder Sosonth, Sosonth Iwanitsch. Man gav mig dette smukke Navn for at vise en af mine Slægtninge, jeg slet ikke har noget at takke for, en Ære. Jeg nedstammer, om jeg tør udtrykke mig saa, fra en Præsteslægt. Men hvad min Taalmodighed angaar, saa gør De i Virkeligheden Uret i at tvivle om den. I 22 Aar tjente jeg under min Onkel, Statsraad Irinasch Potugin. Har De kendt ham?"

„Nej."

„Vær De glad ved det. Nej, jeg er meget taalmodig. Men lad os vende til bage til vort gamle Emne . . . Jeg maa bestandig undre mig over mine Landmænd. Alle beklager sig, alle gaar modløse om med lange Ansigter, og dog er alle fulde af Mod og vil sætte Verden paa den anden Ende. Der er nu f. Eks. Slavofilerne, til hvilke Gubareff regner sig; det er udmærkede Men-

nesker, og dog finder man hos dem den samme Blanding af Fortvivlelse og Overmod; de drømmer kun om Fremtiden. Alt, alt vil jo engang komme. Men i Virkeligheden kommer der jo intet og i ti lange Aarhundreder har Rusland ikke skabt noget ejendommeligt, hverken paa Politikkens, Kunstens eller Videnskabens, ja ikke engang paa Industriens Omraade . . . Men hav blot Taalmodighed, alt kommer nok engang! Og hvorfra skulde vel alt dette komme, om man tør spørge? Folket, o Folket er stort! Se engang paa denne Bondekofte? Fra den skal alt det gode komme — lad os tro paa denne Bondekofte. Men hvis denne Bondekofte nu ikke opfylder vore Forventninger? Jo, det vil den sikkert; læs Fru Kachanowski og ret Øjnene mod Himlen! Sandelig, hvis jeg var Maler, vilde jeg male følgende Billede: en dannet Mand staar foran en Bonde, han bøjer sig dybt for ham og tiltaler ham saaledes: „helbred mig, lille Fa'r, min Sygdom faar mig til at gaa til Grunde!" — Bonden paa sin Side bøjer sig dybt for den dannede Mand og siger til ham: „undervis mig, lille Fa'r, jeg dør af Mangel paa Undervisning!" Naturligvis kommer begge ikke ud af Flækken. Vi skulde derfor virkelig være mere ydmyge — ikke blot i Ord — og lære af vore ældre Brødre, hvad de har udfundet bedre end vi og tidligere end vi . . . Kellner endnu et Glas Kirsch . . . De tror vel ikke, at jeg er en Drukkenbolt? men Alkoholen løser min Tunge."

„Efter hvad De nylig har sagt," sagde Litwinoff smilende, „behøver jeg vel ikke først at spørge Dem, til hvilket Parti De hører og hvilken Mening De har om Europa. Men tillad mig at gøre en Bemærkning. De sagde, vi maatte lære, tage efter vore ældre Brødre. Men hvor er det muligt at tilegne sig noget, der ikke er i Overensstemmelse med Klimaet, Jorden og de lokale Ejendommeligheder? Jeg erindrer f. Eks., at min Fader forskrev en Tærskemaskine, der var blevet anbefalet ham paa det varmeste, fra Belgien. Denne Tærskemaskine var i Virkeligheden ogsaa udmærket — men hvad skete? I hele fem Aar stod den uden at gøre mindste Nytte i sit Skur, indtil den blev erstattet af en amerikansk Maskine af Træ, hvilken — som overhovedet alle amerikanske Maskiner — passede langt bedre for vort Behov. Noget unyttigt kan man ikke tilegne sig, Sosonth Iwanowitsch.

Potugin løftede Hovedet:

„En saadan Indvending havde jeg ikke ventet af Dem, min ærede Gregor Michailowitsch. Hvem tvinger Dem til at tilegne

Dem noget unyttigt? De tilegner Dem jo ikke noget fremmed, fordi det er fremmed, men fordi det kan være Dem til Nytte. Og hvad Resultaterne angaar, saa vær blot ubekymret: det vil ikke komme til at mangle paa Ejendommeligheder. Skaf De kun en god Næring, Folkemaven vil bearbejde den og med Tiden, naar Organismen er kommen til Kræfter, vil den ogsaa frembringe den ejendommelige Saft . . . Lad os tage et Eksempel: Peter den Store tilførte os Tusinder af udenlandske Ord — hollandske, franske og tyske; disse Ord udtrykte Begreber, som det russiske Folk maatte tilegne sig. I Begyndelsen kom der kun noget uhyrligt ud deraf, men saa begyndte den Fordøjelse, som jeg før talte om: de fremmede Former forsvandt lidt efter lidt, Sproget fandt i sit eget Indre Erstatning derfor, og nu kan selv en middelmaadig Stilist oversætte enhver som helst Side af Hegel uden at bruge et eneste ikke slavisk Ord! Hvad der hændte paa det sproglige Omraade, tør vi haabe ogsaa vil ske paa de andre Omraader. Hele Spørgsmaalet er kun: er vor Natur stærk nok? Men vor russiske Natur vil kunne taale dette, thi den har gennemgaaet langt større Omvæltninger. Kun syge, nervesvage Folk frygter for deres Sundhed og Selvstændighed."

„Fuldstændig rigtigt, Sosonth Iwanowitsch," begyndte Litwinoff; „men hvorfor skal vi atter gøre saadanne Forsøg? De sagde jo selv, at der i Begyndelsen var kommet noget uhyrligt ud deraf! Men hvis det nu blev ved med at være uhyrligt? Og som De selv ved, forholder det sig jo saaledes."

„Kun ikke med Sproget — og det betyder meget! Men jeg er ikke vort Folks Skaber; det er ikke min Skyld, at det blev nødt til at gennemgaa en saadan Skole. „Tyskerne har udviklet sig normalt", raaber Slavofilerne, „giv ogsaa os en normal Udvikling!" Men hvor skal vi tage den fra, naar selv vort første Skridt i Historien — Tilkaldelsen af fremmede Fyrster — allerede var en Uregelmæssighed, en Anormalitet, hvilket har gentaget sig hos enhver af os lige til den allernyeste Tid; enhver af os har i det mindste én Gang i sit Liv sagt til en Udlænding: kom, reger og behersk mig! Alligevel maa jeg indrømme, at vi, idet vi optog fremmed Væsen i os, ikke paa Forhaand nøjagtig vidste, om det var Brød eller Gift, vi optog i os — men som bekendt naar man ikke fra det slette til det gode gennem det bedre, men stadig gennem det slettere — Gift er ogsaa en nyttig Medicin. Kun Fæhoveder eller ondsindede Mennesker kan skadefro henvise til Bøndernes Armod efter Frigørelsen og til deres tiltagende

Drukkenskab efter Brændevinsforpagtningens Ophævelse . . . . Gennem det slettere naar vi til det gode."

Potugin fo'r sig med Haanden over Ansigtet:

„De spørger mig om min Mening om Europa; jeg beundrer det og ærer dets Grundsætninger — jeg holder det ikke for nødvendigt at hemmeligholde dette. Jeg har forlængst vænnet mig af med at frygte for frimodigt at udtale min Overbevisning. De tog jo heller ikke i Betænkning at delagtiggøre Gubareff i Deres Anskuelser. Jeg har Gud være lovet opgivet at rette mig efter de Menneskers Overbevisning, som jeg taler med. Jeg kender i Virkeligheden ikke noget mere gement end hin unyttige Fejhed, hin nederdrægtige Beredvillighed, hvormed f. Eks. den høje Embedsmand smigrer den i hans Øjne intet betydende Student. Naa, selv bortset fra, at den høje Embedsmand gør det for at blive populær, hvorfor skal *vi* da logre med Halen for enhver? Jo, jo, jeg er en Vesteuropæer, jeg hænger ved Europa; det vil rettere sagt sige ved den Kultur, som man hos os gør sig lystig over — jeg hænger ved Civilisationen — dette Ord er langt bedre — og jeg elsker den af hele mit Hjerte, jeg tror paa den, og en anden Kærlighed, en anden Tro, hverken har eller vil jeg have. Dette Ord: Ci . . vi . . li . . sation (Potugin udtalte hver Stavelse tydeligt og med Eftertryk) er fornuftigt, rent og helligt, medens alle andre f. Eks. Nationalitet og Berømmelse lugter af Blod . . . Bort med dem!"

„Og Rusland, Deres Fædreland, elsker De ikke det, Sosonth Iwanitsch?"

Potugin fo'r sig atter med Haanden over Ansigtet:

„Jeg elsker og hader det lidenskabeligt."

Litwinoff trak paa Skuldrene.

„Det er en forældet Talemaade, Sosonth Iwanitsch."

„Naa, er det da saa stor en Ulykke? Derfor behøver De ikke at tage saadan paa Veje! . . . En forældet Talemaade — jeg kender en stor Del *gode*, forældede Talemaader: f. Eks. Frihed og Orden. Foretrækker De maaske fremfor dem de hos os gældende Talemaader: Embedsmandsvælde og Uorden? Og maaske er ogsaa alt dette Fraser, som beruser saa mange unge Hjerter: det foragtede Bourgeoisi, Folkets Suverænitet, Retten til Arbejde? Men hvad den fra Hadet uadskillelige Kærlighed angaar . . ."

„Byronisme," afbrød Litwinoff ham, „30ernes Romantik . . ."

„Undskyld, det er en Fejltagelse: den første, der paapegede

denne Blanding af Følelser var den romerske Digter Catullus, der blomstrede for 2000 Aar siden — jeg har læst det af ham, fordi jeg som Følge af min Nedstamning fra en Præsteslægt — om jeg tør udtrykke mig saadan — kan en Smule Latin. Ja, jeg elsker og hader Rusland — mit sælsomme, kære, afskyelige, dyrebare Fædreland. Jeg har nu forladt det; jeg maatte se mig en Smule om i Verden, efter at jeg i tyve Aar havde siddet bag en Pult; jeg har forladt Rusland og befinder mig udmærket her; men jeg føler, jeg snart vil tiltræde Tilbagerejsen."

„De befinder Dem udmærket her, jeg ligesaa," sagde Litwinoff. „Jeg er kommet hertil for at studere, men det hindrer mig ikke i ogsaa at se sørgelige Ting."

Med disse Ord pegede han paa et Par Damer af Demimonden, om hvilke en Del Medlemmer af Jockeyklubben sværmede.

„Hvem har da sagt, at jeg er blind for dette?" fortsatte Potugin. „Deres Bemærkning faar mig til at tænke paa de triumferende Tirader, som vore ulyksalige Skribenter udslyngede under Krimkrigen angaaende de Mangler ved det engelske Militærvæsen, som „Times" havde afsløret. Jeg er ikke Optimist, jeg ser ikke Livet, denne Tragikomedie, i et rosenrødt Skær; men hvorfor skal vi give Europa alene Skylden for, hvad der maaske er dybt rodfæstet i den menneskelige Natur? Denne Spillebule er modbydelig, det er sandt; men er vore hjemlige Spillebuler noget glædeligt Syn? Nej, min kære Gregor Michailowitsch, lad os være beskedne og milde i vor Dom: en god Elev ser maaske sin Lærers Fejl, men han tier agtelsesfuld, thi disse Fejl kan maaske være ham til Nytte og vise ham den rette Vej. Naar De overhovedet vil lade Deres Vrede gaa ud over det forbandede Europa, saa se paa Fyrst Koko, der gaar forbi der; sandsynligvis har han i et Kvarter ved det grønne Bord bortspillet de Forpagtningsafgifter, som 150 Familier har skrabet sammen i deres Ansigts Sved; hans Nerver er for Øjeblikket en Smule angrebne, og tilmed saa jeg ham i Gaar hos Marx blade i en Brochure af Venillot . . . Han forstaar rigtignok at tale med om al Ting."

„Hør engang, hør engang," sagde Litwinoff hastigt, da han saa Potugin rejse sig, „jeg kender kun lidt til Fyrst Koko og foretrækker virkelig at tale med Dem . . ."

„Jeg er Dem meget taknemlig," fortsatte Potugin, idet han rejste sig og bukkede; „men jeg har allerede talt saa længe med Dem eller snarere selv talt saa længe, og De har sikkert selv bemærket, at man til sidst føler sig noget ubehagelig og

skamfuld til Mode, naar man har talt saa længe alene. Navnlig naar man for første Gang er sammen med et Menneske. Paa behageligt Gensyn . . . Jeg gentager, at det glæder mig overmaade at have gjort Deres Bekendtskab."

„Vent et Øjeblik, Sosonth Iwanitsch! Sig mig i det mindste, hvor De bor og om De har til Hensigt at blive her længe."

Dette Spørgsmaal syntes at sætte Potugin i Forlegenhed:

„Jeg bliver endnu 8 Dage her i Baden. Vi kan træffes hos Weber eller hos Marx . . . Eller ogsaa kan jeg komme til Dem."

„Det kommer ud paa et; men De maa give mig Deres Adresse."

„Godt, jamen Sagen er den, at jeg ikke er alene."

„Er De gift?" spurgte Litwinoff hurtigt.

„Bevares, hvilket Indfald . . . Men jeg har en ung Pige med mig."

„Aa," sagde Litwinoff i en undskyldende Tone og sænkede Øjnene.

„Hun er kun 6 Aar," fortsatte Potugin . . . „Forældreløs . . . Datter af en Dame . . . af mit Bekendtskab . . . Det er bedre, vi mødes her. Lev vel!"

Han satte Hatten paa Hovedet og gik hurtigt bort.

VI.

„En forunderlig Mand!" tænkte Litwinoff, da han begav sig til Hotellet, hvor han boede. „En forunderlig Mand! Jeg maa snart aflægge ham et Besøg."

Han traadte ind i sit Værelse; paa Bordet fik han Øje paa et Brev.

„Fra Tatjana!" tænkte han og glædede sig allerede paa Forhaand. Men Brevet var fra hans Fader. Litwinoff brød det brede Vaabensegl og begyndte at læse . . . Da slog en skarp meget behagelig og velbekendt Duft ham i Møde.

Han saa sig om i Værelset og fik i Vindueskarmen Øje paa en stor Buket friske Heliotroper. Litwinoff bøjede sig forundret over Blomsterne og lugtede til dem . . . det fik ham til at mindes noget, noget meget fjernt; men hvad det egentlig var, kunde han ikke sige.

Han ringede paa Tjeneren og spurgte ham, hvorfra Blomsterne kom. Kellneren svarede, at de var blevet bragt af en Dame,

der ikke vilde sige sit Navn, men hun havde sagt, at „Herren selv“ nok vidste, hvem hun var.

Atter vaagnede et ubestemt Minde i ham . . . Han spurgte Kellneren om, hvordan Damen saa ud. Denne forklarede, at hun var høj af Vækst, elegant klædt og tæt tilsløret.

„Sandsynligvis en russisk Grevinde,“ tilføjede han.

„Hvoraf slutter De det?“ spurgte Litwinoff.

„Hun gav mig to Guldstykker i Drikkepenge,“ svarede Kellneren smilende.

Efter at Kellneren var gaaet, blev Litwinoff staaende eftertænksom ved Vinduet; endelig gjorde han en utaalmodig Bevægelse med Haanden og begyndte atter paa Brevet.

Hans Fader udgød sig i de sædvanlige Klager; han forsikrede, at man ikke engang kunde faa Kornet solgt til de laveste Priser, at Tyendet ikke vilde adlyde mere, og at Verdens Undergang øjensynlig var nær forestaaende.

„Tænk dig,“ skrev han blandt andet, „min sidste Kusk, en Kalmuk, havde de fuldstændig forhekset for mig; Manden vilde have været redningsløst fortabt og jeg aldrig kommet mere ud at køre, hvis ikke brave Mennesker — Gud gengælde dem det! — havde givet mig det Raad at tage den syge med til Rjæsan til en gejstlig, der var aldeles udmærket til at uddrive Djævlen. Kuren lykkedes i Virkeligheden fuldstændig — som Bevis herpaa vedlægger jeg i den gejstliges Brev.“

Litwinoff gennemlæste „Brevet“ med en vis Nysgerighed. Det gik ud paa, at den tidligere Livegne Nikanor Dmitrijeff var blevet hjemsøgt af en Sygdom, som Videnskaben stod fuldstændig raadløs overfor; denne Sygdom var blevet ham paaført af onde Mennesker; men Skylden derfor bar Nikanor selv, fordi han ikke havde holdt sit Løfte til en vis Pige; hvis jeg ikke var kommet ham til Hjælp, saa havde han ufejlbarligt maatte omkomme som en Kaalorm; men i Tillid til ham, der ser alt, har jeg reddet hans Liv — hvordan dette er sket, er en Hemmelighed; jeg beder Deres Højvelbaarenhed om at drage Omsorg for, at hin Pige for Fremtiden ikke øver saadanne onde Gerninger — i Nødstilfælde maa man ellerstugte hende, paa det at hun ikke skal volde den omtalte Nikanor ondt med sine djævelske Kunster.“

Litwinoff tænkte længe over dette Dokument; imod ham slog den sørgelige Ensomhed og det tunge, mørke Liv paa de hjemlige Stepper; det var en sælsom Følelse for ham, at han netop havde faaet dette Brev i Baden-Baden.

Imidlertid var det blevet over Midnat. Litwinoff gik i Seng og pustede Lyset ud. Men han kunde ikke sove: de Ansigter, han havde set, de Taler, han havde hørt — alt svirrede og drejede rundt i hans brændende, af Tobaksrøg smertende Hoved. Snart hørte han Gubareffs høje Stemme i sit Øre, og han saa dennes sænkede Øjne med det stive Blik foran sig; pludselig begyndte der at komme Liv i disse Øjne — de begyndte at funkle, og han genkendte Fru Suchantschikoff; han hørte hendes skrigende Stemme og mumlede uvilkaarligt: hun gav ham en Lussing, hun gav ham en Lussing! Snart saa han Potugins sælsomme Skikkelse foran sig, og han erindrede for tiende, ja for tyvende Gang hvert af hans Ord; snart sprang Woroschiloff som en Dukke frem paa en Spilledaase i sin engelske Paletot, der sad paa ham som en ny Uniform; snart var det Pischtschalkin med sit omhyggeligt friserede og i Virkeligheden meget velvillige Hoved; her bandede og tordnede Bindassoff, og her svømmede Bambajeff, rørt til Taarer, i et Hav af Begejstring . . . Men fremfor alt lod den søde og tyngende Duft ham ingen Ro; stærkere og stærkere bredte den sig i Mørket og mindede ham om noget, han endnu ikke havde gjort sig rigtig klart . . . Da faldt det ham ind, at Blomsterduft om Natten er skadelig for Sundheden. Han stod op og satte Buketten ind i Sideværelset, men ogsaa derfra strømmede den tyngende Duft ham i Møde, og ærgerlig laa han og kastede sig fra den ene Side af Sengen til den anden. Snart var han som besat af en Slags Feber, snart kom den gejstlige Djævlebesværger ham i Møde i Skikkelse af en ilfærdig Hare med langt Skæg og kort Hale, medens Woroschiloff sad som en Nattergal i en Generalbarets uhyre Fjerbusk og sang . . . Da pludselig rejste han sig op i Sengen, slog Hænderne sammen og udbrød:

„Skulde det være hende? . . . Umuligt!"

Men for at forklare dette Litwinoffs Udraab, maa vi bede Læseren om at følge os nogle Aar tilbage i Tiden før denne Fortællings Begyndelse.

VII.

I Moskva levede i Begyndelsen af 50erne den talrige, fyrstelige Familie Ossinin under meget smaa, ja næsten fattige Vilkaar. Det var en ægte russisk, ikke en tatarisk-georgisk Fyrstefamilie, der kunde føre sin Oprindelse lige tilbage til Rurik.

Deres Navne forekom hyppigt under de første moskovitiske Storfyrster. De havde besiddet store og talrige Godser; mere end en Gang var de for deres Tapperhed blevet belønnet med store Landstrækninger, og de havde Sæde og Stemme i Bojarforsamlingen. Men da de paa ondsindet Maade blev anklaget for Hekseri, faldt de i Unaade: uden Barmhjertighed blev de berøvede deres Godser og Værdigheder og jaget i Landflygtighed. Efter dette dybe Fald formaaede Familien Ossinin aldrig at rejse sig, endskønt Beslaglæggelsen senere blev ophævet, og man tilbagegav dem en Del af deres rørlige Formue. Slægten var og blev forarmet — hverken under Peter den Første eller Katharina den Anden formaaede den at rejse sig, og da det stadig gik mere og mere tilbage for den, talte den snart Godsforvaltere, Brændevinsforpagtere og Politimænd mellem sine Medlemmer.

Den Familie Ossinin, med hvilken vi her har at gøre, bestod af Mand, Hustru og 5 Børn. De boede i Nærheden af Hundepladsen i et énetages Træhus med en grønmalet lille Paradetrappe, Løver ved Indgangen og andre adelige Barnagtigheder. De fristede kun kummerligt Livet, skyldte stadig hos Kræmmeren og Købmanden og tilbragte ofte Vinterdage uden Ild og Lys.

Fyrsten selv var en dvask, borneret Mand. I sin Ungdom havde han været en stor Laps — men det kunde man ganske vist ikke se nu. Ikke saa meget af Agtelse for hans Navn som fordi hans Hustru engang havde været Hofdame havde man givet ham en af de Stillinger, der indbringer lidt, har et vidunderligt Navn og ikke fordrer det ringeste Arbejde. I Virkeligheden gav han sig heller ikke af med noget undtagen med at ryge, sukke og stønne fra Morgen til Aften.

Hans Hustru var en sygelig, bitter Dame, hvis Liv gik med at passe Husholdningen, faa Børnene anbragt i Statsopdragelsesanstalter og vedligeholde sine Forbindelser i St. Petersborg. Hun havde aldrig kunnet forsone sig med sin nuværende Stilling og med at være borte fra Hoffet.

Litwinoffs Fader havde lært Familien Ossinin at kende under sit Ophold i Moskva og haft Lejlighed til at vise den forskellige Tjenester; navnlig havde han laant den 300 Rubler. Da hans Søn blev Student, besøgte denne hyppigt Familien; det var dog hverken fordi han boede nær ved dem eller fordi dens fattige Levevis tiltrak ham, at han besøgte Ossinins saa hyppigt, men fordi han havde forelsket sig i Irina, den ældste Datter.

Hun var den Gang sytten Aar og havde nylig forladt sin Pen-

sion, af hvilken hendes Moder havde taget hende ud som Følge af et Sammenstød med Forstanderinden: Irina skulde ved Translokationen til Ære for Censor læse et fransk Digt højt, da man lige før Festligheden foretrak en anden ung Pige, der var Datter af en meget rig Brændevinsforpagter. Denne Beskæmmelse kunde Fyrstinden ikke forvinde, og Irina selv tilgav aldrig Forstanderinden denne Uretfærdighed: hun havde længe i Forvejen drømt om, hvorledes hun, medens alle Øjne var rettede mod hende, skulde have rejst sig og læst sit Digt, saa hele Moskva vilde tale om hende . . .

Og uden Tvivl havde Moskva villet tale om Irina. Hun var en høj, slank Pige med et ganske vist noget fladt Bryst og smalle Skuldre, men med en i hendes Alder sjælden mat Teint, der var saa ren og klar som Porcelain; hendes Haar var askeblondt, og hendes smukke, næsten kunstnerisk regelmæssige Træk havde endnu ikke mistet hint naive Udtryk, der er ejendommelig for den første Ungdom; alene den skødesløse Maade, hvorpaa hun bøjede sin dejlige Hals, hendes halvt trætte, halvt adspredte Smil forraadte den nervøse Adelsdame, hendes smalle Læber, der næppe aabnede sig, naar hun smilte, og hendes lille Ørnenæse tydede paa en Egensindighed og Lidenskabelighed, der kunde blive farlig for hende selv og andre. Hendes mørkegraa Øjne med de lange Øjenvipper og de dristigt svungne Bryn var et Vidunder. Der laa et sælsomt Udtryk i disse Øjne: det var som skuede de opmærksomt og drømmende ud mod en endeløs Fjernhed.

I Pensionen gik Irina, paa Grund af sin Forstand og sin Begavelse, for at være en af de bedste Elever; men hendes Karakter var ubestandig og herskesyg; en af hendes Lærerinder havde spaaet hende, at hendes heftige Sind vilde styrte hende i Ulykke, medens en anden havde bebrejdet hende hendes Kulde og Følelsesløshed og kaldt hende en ung hjerteløs Pige. Irina blev af sine Kammerater betragtet som stolt og indesluttet, hendes Søstre frygtede hende, hendes Moder havde ingen Fortrolighed til hende og hendes Fader blev ubehageligt berørt, naar hun rettede sine hemmelighedsfulde Øjne paa ham; men hun indgød sine Forældre en uvilkaarlig Agtelse — ikke paa Grund af sine Fortrin, men som Følge af de ubestemte Forhaabninger, som de — Gud ved hvorfor? — byggede paa Irinas Fremtid.

„Du skal se, Praskowja Danilowna," sagde den gamle Fyrste en Dag til sin Frue, „Arinka vil engang fri os ud af vor Nød."

Fyrstinden blev vred og svarede sin Mand, at han altid brugte upassende Udtryk, men derpaa blev hun eftertænksom og mumlede:

„Ja, ja . . . Det vilde være rart, om hun kunde . . ."

Irina nød en næsten uindskrænket Frihed i sin Faders Hus; man forvænte hende ikke, ja man undgik hende næsten en Smule, men man lod hende have sin fri Vilje, og det var netop det, hun vilde . . . Naar hun var Vidne til en ydmygende Scene, naar f. Eks. en Kræmmer kom og skraalede af fuld Hals, at nu var han led og ked af at rende efter sine Penge eller et Tjenestetyende slyngede sit Herskab følgende Ord i Ansigtet: „Ja, Fyrster vil I være, og saa sidder I her og sulter!" — saa rynkede Irina ikke engang Brynene, men blev ubevægelig siddende paa sin Stol, medens et spodsk Smil gled over hendes mørke Ansigt; for hendes Forældre var dette Smil bitrere end alle Bebrejdelser: de følte sig skyldbetyngede overfor dette Væsen, der allerede fra Fødselen syntes at have Ret til Rigdom, Luksus og enhver Slags Hyldest . . . .

Litwinoff forelskede sig straks i Irina (han var kun tre Aar ældre end hun); der gik dog lang Tid, inden han formaaede at vække hendes Opmærksomhed. I hele hendes Væsen mod ham laa der noget fjendtligt: som om han havde fornærmet hende og hun gemte Mindet derom dybt i sit Hjerte og ikke kunde tilgive ham. Han var endnu altfor ung til at kunne fatte, hvad der skjulte sig under denne fjendtlige Pirrelighed og foragtelige Strenghed.

Ofte sad han uden Tanke for Forelæsninger og Kollegiehæfter i Ossinins triste Stadsstue og kastede stjaalne Blikke til Irina; hans Hjerte fyldtes langsomt med Sørgmodighed og Vemod, medens hun — ret som om hun kedede og ærgrede sig — gik op og ned i Værelset og saa koldt paa ham som paa et Bord eller en Stol; eller ogsaa værdigede hun en hel Aften igennem ikke Litwinoff et Blik som om hun endog nægtede ham denne Almisse eller ogsaa tog hun en Bog og lagde den ikke fra sig, skønt hun ikke læste i den; men hun rynkede Panden, bed sig i Læberne og spurgte saa pludselig sin Fader eller en af sine Brødre, hvad „Taalmodighed" hed paa Tysk.

Han forsøgte at rive sig løs fra den Troldomsmagt, der udstraalede fra hendes Væsen; han forlod Moskva i otte Dage. Men han var næsten blevet vanvittig af Sorg og Længsel, da han afmagret og syg vendte tilbage til Ossinins . . . Og underligt nok:

ogsaa Irina havde skæmmet sig i denne Tid — hendes Ansigt var blevet gult, hendes Kinder hule . . . Men hun modtog ham med endnu større Kulde, ja næsten med skadefro Foragt som om den hemmelige Fornærmelse, han havde tilføjet hende, var blevet endnu større.

Saaledes pinte hun ham endnu to Maaneder. Da forandredes alt pludseligt: som en Brand, som et Lyn fra Uvejrsskyerne brød Kærligheden pludselig frem. Engang — længe mindedes han denne Dag — sad han i Ossinins Stadsstue og saa tankeløs ned paa Gaden; hans Hjerte var fuldt af Lede, han foragtede sig selv, og dog formaaede han ikke at rive sig løs.

Irina sad noget fra ham. Hun rørte sig ikke og bevarede en ejendommelig Tavshed. I flere Dage havde hun ikke mælet et Ord til ham — overhovedet ikke talt til nogen. Hun sad der ligegyldig for alt, hvad der foregik i Huset, og saa sig kun fra Tid til anden langsomt om. Litwinoff formaaede ikke at udholde denne pinefulde Tavshed mere; han rejste sig og begyndte uden at tage Afsked at lede efter sin Hat.

„Bliv!" sagde Irina pludselig sagte.

Hans Hjerte skælvede — han kendte slet ikke hendes Stemme; der laa noget forunderligt i dette ene Ord. Han løftede Hovedet og stod som forstenet: Irina saa velvilligt, ja velvilligt paa ham.

„Bliv!" gentog hun; „gaa ikke; jeg vil gerne være sammen med Dem." Og endnu mere dæmpet tilføjede hun: „jeg vil ikke, at De skal gaa."

Uden at vide, hvad han gjorde, nærmede han sig og strakte Hænderne ud imod hende . . . Hun rakte ham straks sine, smilte og rødmede over hele Ansigtet; endnu smilende forlod hun Værelset.

Efter faa Minutters Forløb vendte hun tilbage med en af sine yngre Søstre, sendte ham atter et langt, dybt Blik og lod ham tage Plads ved Siden af sig.

I Begyndelsen formaaede hun ikke at faa et eneste Ord frem; hun sukkede og rødmede kun; derefter syntes hun at blive modigere: hun udspurgte ham om hans Studeringer, hvad hun ikke tidligere havde gjort. Hele Aftenen igennem bad hun ham gentagne Gange undskylde, at hun ikke før havde forstaaet at værdsætte ham, forsikrede ham, at hun nu var blevet en hel anden, satte ham pludselig i Forbavselse ved at røbe et republikansk Sindelag (han beundrede dengang Robespierre, men dri-

stede sig ikke til helt at forsvare Marat) og otte Dage senere vidste han, at hun elskede ham.

Ja længe mindedes han denne Dag . . . Men han glemte heller ikke de følgende, hvor han svævede mellem Haab og Frygt, saa hvorledes den uventede Lykke spirede, voksede og endelig uimodstaaelig nærmede sig. Den første Kærligheds skønne Øjeblikke kom — de Øjeblikke, der ikke gentager sig i det samme Menneskeliv og heller ikke kan gentage sig.

Irina var pludselig blevet uendelig blid. Hun begyndte at give sine yngre Søstre Undervisning — ikke i Musik, hun var ikke musikalsk — men i Fransk og Engelsk; hun begyndte at give sig af med Husholdningen — alt morede, alt fængslede hende; snart snakkede hun utrætteligt, snart hensank hun i dyb Eftertænksomhed. Hun fremkom med tusinde Planer om, hvad hun vilde gøre, naar hun blev gift med Litwinoff (hun tvivlede ikke et Øjeblik paa, at de vilde blive gifte) . . . „Vi vil arbejde sammen," sagde hun til Litwinoff . . . „Vi vil arbejde og læse, men fremfor alt rejse . . ."

Navnlig vilde de saa hurtigt som muligt forlade Moskva, og naar Litwinoff gjorde hende opmærksom paa, at han endnu ikke havde „endt" sine Universitetsstudier, saa svarede hun hver Gang efter kort Betænkning, at han kunde fuldføre dem i Berlin eller et andet Sted.

Irina lagde ikke Skjul paa sine Følelser for Litwinoff, og inden ret længe opdagede Fyrsten og Fyrstinden Hemmeligheden. De var slet ikke glade derover, men med Henblik paa de foreliggende Omstændigheder holdt de det for fornuftigst ikke at sige nej: Litwinoff havde Formue.

„Men Familien, Familien," bemærkede Fyrstinden.

„Javist, Familien, Familien!" svarede Fyrsten; „men han er dog ikke nogen borgerlig, og hvad der er det hovedsagelige: Irina vil ikke koste os noget. Desuden, har hun ikke altid sat igennem hvad hun vilde?"

Saaledes ræsonnerede Fyrsten, men han føjede straks til i Tankerne: „Fru Litwinoff — blot Fru Litwinoff! jeg havde ventet noget ganske andet!"

Irina havde fuldstændig tilegnet sig Herredømmet over sin tilkommende Mand, og denne overlod hende gerne Ledelsen. Det var ham, som om han var kommet ind i en Malstrøm, fra hvilken han ikke kunde slippe fri, men han var kun glad derved. Paa Ægteskabets Pligter og Betydning tænkte han ikke —

ej heller paa, om han, der havde underkastet sig saa ubetinget, kunde blive en god Ægtemand, og paa hvilken Lykke Fru Irina kunde byde ham og han hende — at tænke derpaa var ham fuldstændig umuligt. Han tænkte kun paa det ene: at følge hende altid og overalt, hvad der saa end skulde ske! . . . Imidlertid gik Tiden, trods Litwinoffs Eftergivenhed og Irinas overdrevne Ømhed, ikke uden smaa Misforstaaelser og Rivninger.

En Dag kom han ilende hjem til hende fra Universitetet, iført en aflagt Overfrakke og med Blæklatter paa Fingrene. Hun fløj ham i Møde med sædvanlig Ømhed, men blev pludselig staaende.

„Du har ingen Hansker paa," udbrød hun, „føj, du er en rigtig Student!"

„Du er altfor ømfindtlig, Irina," bemærkede Litwinoff.

„Du er en rigtig Student, du er ikke meget distingveret!"

Og dermed vendte hun ham Ryggen og gik ind i det tilstødende Værelse. En halv Time efter bad hun ham om Forladelse — hun tilstod overhovedet let, at hun havde haft Uret; kun beskyldte hun mærkeligvis sig selv for at have daarlige Egenskaber, som hun slet ikke besad, og bestred haardnakket at være i Besiddelse af de Fejl, som hun virkelig havde.

En anden Gang traf han hende hensunken i Graad og med opløst Haar; da han angst spurgte hende, hvad der var i Vejen, peged hun tavs paa sit Bryst.

Litwinoff fo'r uvilkaarlig sammen. „Svindsot!" fo'r det ham gennem Hovedet, og han greb hendes Haand.

„Er du syg?" spurgte han med skælvende Stemme. „Nu skal jeg hente Lægen . . ."

Men Irina lod ham ikke tale ud — hun stampede ærgerligt i Gulvet.

„Jeg er fuldstændig rask . . . Men denne Dragt . . . Støder den dig ikke?"

„Hvorfor det? . . . Den er dog . . ." sagde han sagtmodig.

„Hvorfor det! Jeg har ingen anden, og jeg er nødt til at trække i denne gamle, hæslige Dragt Dag efter Dag . . . Du vil til sidst ikke elske mig mere, fordi jeg gaar klædt i Pjalter!"

„Men hvad er det dog, du siger, Irina! Denne Dragt er jo henrivende . . . Den er mig jo saa meget desto mere kær, eftersom det var den, du bar, da jeg saa dig første Gang."

Irina rødmede: „For Guds Skyld, mind mig ikke om, at jeg dengang ikke havde nogen anden."

„Men jeg forsikrer dig, at den klæder dig aldeles fortræffeligt.“

„Nej, nej, den er afskyelig! Hvem vil dog fri mig ud af denne Fattigdom!“ udbrød hun nervøst.

Litwinoff vidste ikke, hvad han skulde svare, og vendte sig forlegen bort . . . Pludselig lagde hun begge Hænder paa hans Skuldre: „Men du elsker mig jo, ikke sandt,“ sagde hun, idet hun nærmede sit Ansigt til hans, og hendes Øjne, der stod fulde af Taarer, straalede af Glæde og Lykke. „Ikke sandt, selv i denne hæslige Dragt elsker du mig!“

Litwinoff faldt ned for hendes Fødder.

Saaledes svandt Dage og Uger, og endskønt Litwinoff endnu ikke havde anmodet om Irinas Haand (hun havde en Dag gjort den Bemærkning, at de var altfor latterlig unge endnu), saa nærmede alt sig dog en Løsning, da der pludselig indtraadte en Begivenhed, der kuldkastede alle Planer og Forhaabninger.

VIII.

Denne Vinter kom Hoffet til Moskva. Den ene Fest fulgte paa den anden; den sidste skulde være Adelsklubbens aarlige, store Bal. Efterretningen om dette Bal naaede ogsaa til Familien Ossinin. Fyrsten kom først vældig i Bevægelse derover. Han erklærede straks, at han ubetinget maatte tage Irina med derhen, da det vilde være en utilgivelig Fejl at forspilde denne smukke Lejlighed til at se den kejserlige Familie, og at en gammel Adelsslægt maatte opfylde sine Pligter. Han blev ved at staa paa sin Beslutning med en ham ellers ikke ejendommelig Iver. Fyrstinden var til en vis Grad af hans Mening, men Udgifterne fravristede hende et dybt Suk; Irina derimod modsatte sig Planen med stor Bestemthed: „Anstreng Jer blot ikke, jeg gaar ikke med,“ svarede hun paa alle sine Forældres Forestillinger.

Hendes Halsstarrighed antog til sidst en saadan Karakter, at den gamle Fyrste endelig besluttede sig til at bede Litwinoff om at foreholde hende, at det ikke gik an, at en ung Pige stængede sig fuldstændig ude af Verden, og at man maatte benytte denne Lejlighed, da den aldrig vilde tilbyde sig mere.

Litwinoff gik ind derpaa. Irina saa' saa opmærksomt og forskende paa ham, at han blev forlegen: „Du ønsker det? Du?“

„Ja," svarede Litwinoff vaklende, „jeg er af din Faders Mening . . . Hvorfor vil du ikke vise dig for andre Folk?" fortsatte han med en svag Latter.

„Vise mig?" gentog hun langsomt. „Godt, jeg skal gaa derhen . . . Men glem ikke, at det er dig selv, der har ønsket det."

„Det vil sige . . ." begyndte Litwinoff.

„Du har selv ønsket det," afbrød hun ham. „Lov mig, at du ikke vil komme til dette Bal."

„Men hvorfor det?"

„Jo, jeg ønsker det."

„Jeg underkaster mig din Vilje, men ærlig talt, jeg vilde gerne have set det Indtryk, du vil gøre paa Folk . . . Hvor stolt vilde jeg ikke være derover," tilføjede han med et Suk. „Er du vred?"

„Nej, jeg er ikke, Du har kun . . ." Og hun rettede sine Øjne mod ham — han havde aldrig før set et saadant Udtryk i dem.

„Maaske er det nødvendigt?" føjede hun halvhøjt til.

„Men Irina, du elsker mig vel?"

„Ja, jeg elsker dig," svarede hun og greb hans Hænder, næsten heftigt. . . .

Den følgende Dag var Irina udelukkende beskæftiget med Forberedelserne til sit Toilette. Aftenen før Ballet følte hun sig ikke rigtig vel tilpas; hun kunde ikke holde sig rolig paa et Sted, og hun græd flere Gange i det skjulte; men overfor Litwinoff var hun utvungen og smilende som sædvanlig . . . Forøvrigt var hun ogsaa øm mod ham; stadig saa hun sig i Spejlet og var adspredt.

Den Dag, da Ballet skulde gaa for sig, var hun tavs og bleg, men rolig. Klokken ni om Aftenen besøgte Litwinoff hende. Da hun iført en hvid Tyllsdragt og med en Krans af Kornblomster i Haaret traadte ind i Værelset, kunde Litwinoff ikke tilbageholde et Udraab af Beundring: saa smuk og majestætisk syntes hun ham.

Irina stod foran ham uden et Smil; hendes Blik var næsten strengt.

„Du ligner en Fédronning," udbrød Litwinoff endelig; „eller langt snarere en Feltherre før Slaget, før Sejren . . . Du har ikke givet mig Lov til at gaa med til dette Bal," fortsatte han, „men afslaa ikke at tage imod disse Blomster fra mig."

Han rakte hende en Buket Heliotroper.

Hun kastede et rask Blik paa Litwinoff og greb om Kransen, der smykkede hendes Haar: „Vil du? Sig kun et Ord, og jeg river denne af og bliver hjemme!"

Hans Hjerte begyndte at banke heftigt af Glæde; Irina begyndte at løsne Kransen.

„Nej, nej," udbrød han i et Anfald af Ædelmodighed. „Jeg er ikke nogen Egoist, der vil berøve dig dine Fornøjelser . . . Jeg ved jo, at dit Hjerte . . ."

„Pas paa, du ikke kommer mig for nær, du krøller jo mit Tøj," udbrød hun hastigt.

Litwinoff blev forlegen: „Vil du tage mod min Buket?" spurgte han.

„Ja tak; den er meget smuk, og jeg elsker Heliotropduft . . . Jeg vil gemme den som et Minde . . ."

„Ja, som et Minde om dit første Bal, din første Triumf," bemærkede Litwinoff.

Irina saa sig i Spejlet: „Er jeg virkelig saa smuk eller er det dig, der er partisk?"

Litwinoff udgød sig i begejstrede Lovtaler. Men Irina hørte ikke mere paa ham — hendes Øjne syntes at blive større og mørkere og stirrede langt ud i det fjerne.

Nu viste Fyrsten sig, friseret, i hvidt Halsbind og sort Frakke med Wladimirbaandet i Knaphullet. Efter ham fulgte Fyrstinden i en gammeldags Silkedragt; hun glattede paa sin Datters Kjole, d. v. s. hun lavede uden Anledning Folder i den. En firesædet, gammel Lejevogn, forspændt med to langhaarede Helmisser, kørte frem for Døren, og en sygelig Tjener i et fantastisk Livré kom ilende ud fra Forstuen og meldte med en Slags Fortvivlelse, at Vognen var kommet.

Efter at Fyrsten og Fyrstinden havde velsignet Børnene, der skulde blive hjemme, indhyllede de sig i deres Pelse og begav sig ned ad Trappen. Irina fulgte dem tavs i sit korte Slag — aa, hvor hun hadede dette Slag! Litwinoff, der fulgte hende til Vogns, haabede at faa endnu et Afskedsblik, men hun tog Plads i Vognen uden at dreje Hovedet . . .

Ved Midnatstid gik han forbi den adelige Klubs Vinduer. De talløse Lys i de vældige Lysekroner straalede gennem de vældige Vinduesforhæng og oplyste Pladsen, der var helt opfyldt af Ekvipager; og langt ud i Natten lød Orkestrets uforskammet glade Toner.

Den følgende Dag ved Ettiden begav Litwinoff sig til Ossinins. Han traf kun Fyrsten hjemme; denne fortalte ham straks, at Irina havde Hovedpine, og at hun derfor laa til Sengs; først i Aften kunde hun ikke staa op — det var jo heller ikke til at undre

sig over, da det var hendes første Bal. Litwinoff var forundret over, at Fyrsten ikke som sædvanlig var iført Slaabrok, men Frakke. „Og desuden har Gaarsdagens Begivenheder taget paa hende."

„Begivenheder?" mumlede Litwinoff.

„Ja, Begivenheder. De kan ikke forestille Dem, hvilken Succes hun har haft? Hele Hoffet lagde Mærke til hende! Fyrst Alexander Fedorowitsch sagde, at hendes Plads ikke var her, og at hun erindrede ham om Grevinden af Devonshire . . . De kender jo nok den . . . berømte . . . Og den gamle Grev Blasenkrampf erklærede højt, at Irina var Ballets Dronning, og ønskede at blive præsenteret for hende; ogsaa mig præsenterede han sig for — d. v. s. han huskede mig endnu fra dengang, jeg var Husar, og spurgte mig, hvilket Embede jeg nu beklædte. En meget morsom Herre, denne Greve, og en ivrig Tilbeder af det smukke Køn! Heller ikke Fyrstinden, min Gemalinde, lod man i Ro. Endogsaa Natalia Nikitischna talte med hende — hvad mener De? Irina dansede med de fineste Kavalerer. Man præsenterede mig for saa mange, saa mange, at jeg slet ikke mere kan tælle dem. De vil sikkert ikke tro det, men vi var hele Tiden omgivet af en tæt Sværm; ved Mazurkaen sagde en fremmed Diplomat, da han erfarede, at Irina var en Moskovitterinde, paa fransk til hans Majestæt Kejseren: „Sire, Moskva er uden Tvivl Midtpunktet i Deres Rige!" . . . Ja, ja, jeg forsikrer Dem, det var ganske overordentligt!"

„Naa, og Irina," spurgte Litwinoff, der under Fyrstens Tale var blevet kold fra Isse til Fod. „Har hun moret sig? Er hun tilfreds?"

„Naturligvis har hun moret sig; hvorfor skulde hun ikke være tilfreds. For Resten ved De jo, at det ikke er saa let at blive klog paa hende. Alle sagde i Gaar Aftes til mig: Man skulde forsværge, at det var første Gang Deres Datter var paa Bal . . . Grev Reisenbach . . . kender De ham?"

„Nej, jeg kender ham ikke — har aldrig hørt om ham."

„Han er min Hustrus Fætter . . ."

„Jeg kender ham ikke."

„Han er meget rig, tilmed Kammerherre, bor i St. Petersborg, er meget yndet ved Hoffet, og i Livland kan han gøre, hvad han vil. Før brød han sig ikke om os, men det tilgiver jeg ham — jeg hænger mig ikke i Smaating, som De ved. Naa, denne Grev Reisenbach satte sig hen til Irina, talte et Kvarter med hende og

sagde saa til Fyrstinden: „Kære Kusine, Deres Datter er en Perle . . .“ Derpaa iagttog jeg ham: han nærmede sig en meget højtstaaende Embedsmand, og medens han talte med denne, slap han ikke Irina af Syne . . . Ogsaa den højtstaaende Embedsmand fulgte hende bestandig med Øjnene.“

„Irina er altsaa ikke til at faa i Tale i Dag?“ spurgte Litwinoff paany.

„Nej, hun har stærk Hovedpine. Hun bad mig om at hilse og takke Dem for Deres Buket . . . Hun trænger til Ro . . .“ Fyrsten syntes forlegen over, hvordan han skulde ende sin Tale.

Litwinoff greb sin Hat, sagde, at han ikke vilde forstyrre, men senere komme igen og spørge til Irina. Derpaa bortfjernede han sig. Nogle Skridt fra Ossinins Hus saa han en meget elegant tosædet Vogn holde. En livréklædt Tjener spurgte en Politibetjent, hvor Fyrst Paul Wassiljewitsch boede.

Litwinoff saa ind i Vognen: inden i den sad en halvtredsindstyveaarig Mand med et rynket, hovmodigt Ansigt, græsk Næse og vredt sammenknebne Læber; han var indhyllet i en Zobelpels — efter alt at dømme en højtstaaende Embedsmand.

IX.

Litwinoff holdt ikke sit Løfte om at komme igen om Aftenen; det forekom ham bedre at udskyde sit Besøg til næste Dag.

Da han ved Middagstid traadte ind i Stadsstuen, traf han kun de to yngste Børn, Viktorinka og Kleopatrinka. Efter at han havde hilst paa dem, spurgte han, om Irina befandt sig bedre, og om han kunde komme til at tale med hende.

„Irinotschka er kørt ud med Mama,“ svarede Viktorinka, der var modigere end sin Søster.

„Hvad for noget! . . . Kørt ud?“ udbrød Litwinoff, og en forunderlig Smerte greb ham: „Hun plejer jo ellers ved denne Tid at læse med Jer, ikke sandt?“

„Irinotschka vil ikke mere læse med os,“ svarede Viktorinka.

„Nej, hun vil ikke mere læse med os,“ gentog Kleopatrinka.

„Og Papa, er han hjemme?“

„Papa er heller ikke hjemme,“ fortsatte Viktorinka, „og Irinotschka er syg; hun har grædt ustandselig hele Natten.“

„Grædt?“

„Ja, grædt . . . Jegorowna har fortalt mig det. Og hendes Øjne er saa røde og saa svulne . . .“

Litwinoff gik nogle Gange op og ned i Værelset, og han rystede som af Kulde; saa vendte han hjem.

Han havde en Følelse som den der griber os, naar vi fra et højt Taarn ser ned i Dybet: en indre Gysen gennemfo'r ham, og det svimlede for ham. Dump Forbavselse og et Væv af modstridende hæslige Tanker, stum Forventning og Nysgerrighed, Graad, der kvalte hans Stemme, afmægtige Forsøg paa at smile og fejge, meningsløse Bønner, der ikke var rettede til nogen — aa, hvor alt dette var grusomt og nedværdigende! „Irina vil ikke se mig mere,“ gentog han ustandseligt for sig selv; „det er klart nok; men hvorfor vil hun ikke? Hvad er der dog sket paa dette skæbnesvangre Bal? Og hvor er det muligt, at alt saa pludselig kan forandre sig; og ikke engang en Forklaring har hun givet mig!“

Han hørte pludselig en Stemme nævne sig ved Navn. Han vendte sig om — hans Tjener stod foran ham med et Brev i Haanden. Han kendte Irinas Skrift og anede straks, at der var sket en Ulykke. Han rev Konvolutten op og læste følgende:

„Tilgiv mig, Gregor Michailitsch. Alt er forbi mellem os: jeg rejser til St. Petersborg. Det er forfærdeligt, men det maa være saa. Det er aabenbart min Skæbne — dog nej, jeg vil ikke retfærdiggøre mig. Mine onde Anelser er slaaet til. Tilgiv mig, glem mig; jeg er Dem ikke værdig. Vær højmodig og forsøg ikke at faa mig i Tale. — Irina.“

Da Litwinoff havde læst dette, faldt han tilbage i Sofaen som om han havde faaet et Stød i Brystet. Han lod Billetten falde, tog den atter op og læste den endnu engang, medens han mumlede: „til St. Petersborg“; saa lod han den atter falde; en sælsom Ro bemægtigede sig ham; han lagde endog Sofapuden omhyggelig til Rette under sit Hovede. „Hvad der er sket, er ganske naturligt,“ tænkte han, „jeg har stadig ventet det saa (dette var en Usandhed: han havde aldrig ventet dette); hun har grædt? Hvorfor? Hun har jo dog aldrig elsket mig! Forøvrigt er alt let at forklare — det er jo i Overensstemmelse med hendes Karakter. Nej, nej, hun er mig ikke værdig . . . Det er netop det!“ Han smilte bittert. „Hun vidste ikke selv, hvilken Magt hun sad inde med; men nu, da hun har været paa dette Bal, er hun blevet sig det bevidst, og hvordan skulde hun da kunne skænke en ubetydelig Student en Tanke? . . . Alt er let forklarligt . . .“

Men da kom han til at tænke paa hendes ømme Ord, hendes Smil, hendes Øjne — disse uforglemmelige Øjne, som han nu aldrig skulde se mere, og som havde straalet saadan, naar de mødte hans; han mindedes ogsaa de smaa, flygtige og skamfulde, men brændende Kys, som hun havde givet ham — og han brød pludseligt ud i en vild, krampagtig Hulken; han begravede sit brændende Ansigt i Sofapuden og begyndte at græde højt.

Den Herre, Litwinoff den foregaaende Dag havde set i Vognen, var virkelig Fyrstinde Ossinins Fætter, den stenrige Kammerherre, Grev Reisenbach. Da denne mærkede, hvilket Indtryk Irina gjorde paa mange højtstaaende Personer, stod det ham straks klart, hvilke Fordele han kunde drage deraf, og som den energiske og kloge Mand, han var, var hans Plan straks færdig. „Jeg tager denne originale Pige med til St. Petersborg," tænkte han; „hvis der ikke skulde ske noget særligt, indsætter jeg hende til min Arving — i det mindste over en Del af min Formue; Børn har jeg ingen af, hun er min Niece, og desuden keder Grevinden sig ved at være alene . . . Det er altid behageligt at have et smukt Ansigt i sin Salon; det var virkelig en glimrende Idé!"

Det gjaldt endnu kun om at forbløffe og blænde Forældrene. „De har hverken at bide eller brænde," fortsatte Greven sine Betragtninger, medens han kørte til Ossinins Bolig; „der er ingen Fare for, at de skal lægge mig Hindringer i Vejen — ellers kan man jo give dem en Sum Penge. Og Pigen selv gaar nok ind derpaa — hun har jo i Gaar sikkert faaet Smag derfor. Jeg vil sige til hendes Forældre: det er kun et Lune af mig; vil I ikke, saa tager jeg en anden. Ja eller nej . . . 24 Timers Betænkningstid . . ."

Udrustet med disse Argumenter traadte Greven frem for Fyrsten, som han den foregaaende Aften havde forberedt paa sit Besøg. Det er overflødigt at spilde mange Ord paa dette Besøg: Greven havde ikke taget fejl i sine Beregninger: Fyrsten og Fyrstinden gjorde ikke mange Omsvøb og modtog en Sum Penge; hvad Irina angaar, saa indvilligede hun inden der var gaaet 24 Timer. Det var ikke let for hende at bryde med Litwinoff: hun elskede ham, og efter at hun havde sendt ham Brevet, græd hun ustandseligt og blev mager og bleg . . . Men trods alt bragte Fyrstinden hende efter 4 Ugers Forløb til Grevens Hus i St. Petersborg og anbefalede hende til Grevindens Omsorg; denne var en overmaade godmodig Dame, men kun begavet med en Hønes Kraft og Forstand.

Litwinoff forlod Universitetet og tog hjem til sin Fader paa Landet. Lidt efter lidt lægedes hans Saar. I Begyndelsen hørte han intet til Irina, men saa kom alle Slags Rygter ham for Øre: hun var bleven kendt; der var kommet Glans om hendes Navn; man nævnede hende med Nysgerrighed, med Misundelse, ja endog med Agtelse. Endelig bredte den Efterretning sig, at hun havde giftet sig. Men Litwinoff agtede næppe derpaa: han var lige bleven forlovet med Tatjana . . .

Læseren vil nu formodentlig forstaa, hvad det var, Litwinoff tænkte paa, da han udbrød: Skulde det være hende!

Vi vender nu tilbage til Baden-Baden og optager atter Traaden i vor Fortælling.

X.

Litwinoff sov først sent ind og vaagnede allerede tidligt: Solen var først lige staaet op, da han sprang ud af Sengen. De mørke Bjergtoppe, man kunde se fra hans Vinduer, tegnede sig mod en rødblaa Himmel.

Han klædte sig hurtigt paa, kastede et adspredt Blik paa Buketten, der om Natten havde udfoldet sig endnu mere, tog sin Stok og styrede sine Skridt mod „Det gamle Slot" og den berømte „Porfyrklippe."

Morgenens rene og kraftige Luft gjorde ham godt. Hans Bryst udvidede sig, og Blodet jog hastigt gennem hans Aarer; for hvert Skridt blev han friere og gladere til Mode. Han gik gennem en lille Allé af mørke Graner, der allerede viste de første grønne Foraarsskud. Pludselig hørte han kendte Stemmer og saa Woroschiloff og Bambajeff komme hen imod sig. Ved Synet af dem blev han pludselig staaende; saa flygtede han som en Skoledreng for sin Lærer hen bag en Busk, hvor han skjulte sig: „Herre," bad han, „beskyt mig mod mine Landsmænd!" Han vilde med Glæde have givet alt, hvad han ejede, for ikke at blive opdaget af dem, og Gud hørte hans Bøn og befriede ham for hans Landsmænd. Woroschiloff forklarede i sin selvtilfredse Kadettone Bambajeff den gotiske Arkitekturs „forskellige Facer", medens Bambajeff nøjedes med brummende at give sit Bifald til Kende: det var øjensynligt, at Woroschiloff allerede i længere Tid havde hjemsøgt ham med sine „Facer", og at den godmodige Enthusiast endelig var begyndt at blive gnaven. Længe lyttede

Litwinoff, medens han bed sig i Læberne, til Skridtene, der bortfjernede sig. Endelig var alt stille. Litwinoff aandede atter op, kom frem fra sit Skjul og fortsatte sin Vej.

I tre Timer strejfede han om i Bjergene. Snart forlod han Stien og sprang fra Klippe til Klippe; snart satte han sig paa en fremspringende Klippe under en Eg eller en Bøg eller hengav sig til behagelige Drømmerier ved Bredden af en uophørlig rislende Bæk, eller ogsaa lyttede han til Bladenes blide Susen eller til en ensom Solsorts lyse Sang. Han blev lidt efter lidt søvnig, lukkede uvilkaarligt Øjnene og sov ind . . . Da han vaagnede, følte han sig sulten, og han begav sig paa Vej til det „gamle Slot" — for at faa et Glas Mælk eller en Kop Kaffe. Men han havde næppe sat sig ved et hvidmalet, lille Bord, der stod paa Slottets Terrasse, før tre Kalescher, trukket af prustende Heste, holdt foran Slottet, og et temmelig talrigt Selskab af Herrer og Damer steg ud.

Litwinoff opdagede straks, at det var Russere, skønt de alle talte Fransk — eller snarere fordi de talte Fransk. Damernes Toiletter udmærkede sig ved udsøgt Elegance; Herrerne var iført sort Overfrakke, graa Benklæder og velafstrøgne Hatte; det sorte, stramme Halsbind forraadte, at de var Militærpersoner. Det var unge Generaler, højtstaaende og højtansete Personer, der var paa Skovtur. Deres Fornemhed viste sig i alt: i deres reserverede Utvungenhed, deres majestætisk-elskværdige Smil, deres affektert adspredte Blikke — ja deres Fornemhed forraadte sig endogsaa i deres Stemme, navnlig naar de med den dem ejendommelige nedladne-foragtelige Arrogance talte med Mænd af Folket. Alle disse Krigere var udadleligt vaskede, barberede og friserede og duftede af den Parfume, der er en Blanding af den vidunderligste Patschuli og den fineste Havannaduft, og som man plejer at finde hos Garderofficerer. Alle havde aristokratisk-hvide, lange Hænder og en sart Hud, der paa Kinderne spillede i det rødlige og paa Hagen i det blaalige. Nogle af disse Generaler var muntre, andre alvorlige, men alle bar de Præg af fuldendt Fornemhed. Enhver af dem syntes fuldkommen overbevist om sin egen Værdighed og Værd og om den vigtige Rolle, han engang vilde komme til at spille i Staten; de forholdt sig derfor noget reserverede og lod kun af og til den Utvungenhed og det Overmod, der er ejendommeligt for Russerne i Udlandet, skinne igennem.

Efter at Selskabet under megen Larm havde taget Plads,

blev der raabt paa Kellneren. Litwinoff skyndte sig at drikke sin Mælk, betalte og tog sin Hat paa. Han troede allerede, han var sluppen vel forbi Selskabet, da en kvindelig Stemme raabte til ham, „Gregor Michailitsch, kender De mig ikke?"

Han blev uvilkaarligt staaende. Denne Stemme havde engang kun altfor ofte faaet hans Hjerte til at banke heftigt . . . Han vendte sig om og fik Øje paa Irina.

Hun sad ved Bordet med Hænderne støttet mod Rygstødet af en Stol; hun betragtede ham smilende og forekommende, ja næsten venligt.

Litwinoff kendte hende straks, endskønt hun havde forandret sig meget i de ti Aar, han ikke havde set hende, og endskønt der af den unge Pige nu var bleven en fuldmoden Kvinde. Hendes slanke Talje havde udviklet sig; Omridset af hendes engang smalle Skuldre erindrede ham nu om de Gudinder, som man ser svæve frem af Skyerne paa Lofterne i de gamle, italienske Paladser. Men Øjnene var endnu de samme, og det forekom Litwinoff, at de saa paa ham paa samme Maade som i det lille Hus i Moskva.

„Irina Pawlowna . . ." udbrød han tøvende.

„Hvor det glæder mig, at De kendte mig!" — hun tav, rødmede lidt og rejste sig. „Det var glimrende, at vi traf hinanden," fortsatte hun. „Tillad mig at præsentere Dem for min Mand: Hr. Litwinoff, en Barndomsven — Valerian Wladimirowitsch Ratmiroff, min Mand."

En af de unge Generaler, maaske en af de eleganteste, rejste sig og hilste yderst høfligt paa Litwinoff, medens hans Kammerater trak sig tilbage i deres egen Værdighed som om de vilde protestere mod Tilstedeværelsen af en dem ubekendt Civilist; hvad de øvrige Damer angik, saa holdt de sig forpligtigede til enten at sænke Brynene, le eller endogsaa lægge deres Forbavselse for Dagen.

„Har De været længe i Baden?" spurgte General Ratmiroff, der aabenbart ikke vidste, hvad han skulde tale med sin Hustrus Ungdomsven om.

„Nej, kun ganske kort Tid."

„Og har De til Hensigt at blive her længe?" fortsatte den høflige General.

„Det ved jeg ikke endnu."

Generalen tav, Litwinoff ligesaa. Begge stod med Hatten i Haanden og betragtede hinanden.

„To Gendarmer gik en dejlig Søndag," intonerede en nærsynet, gullig General, hvis vrede Ansigt bestandig saa ud som om det ikke kunde tilgive sit eget Udseende; naturligvis sang han falsk, thi indtil nu har jeg endnu ikke truffet en russisk Adelsmand, der ikke har sunget falsk.

„Men hvorfor tager De ikke Plads?" sagde endelig Irina. Litwinoff undskyldte sig og tog Plads.

„Giv mig lidt Ild, Valerian," sagde en anden ligeledes ung, men allerede tyk General paa engelsk, idet han med sine smidige Fingre langsomt strøg sig nedad sit lange, silkebløde Skæg.

Ratmiroff rakte ham et Sølvfyrtøj.

„De maa besøge os," sagde Irina imidlertid til Litwinoff. „Vi bor paa Hotel Europa. Fra 4 til 6 er jeg altid hjemme. Det er lang Tid siden, vi har set hinanden."

Litwinoff rettede sit Blik mod Irina — hun slog dog ikke Øjnene ned.

„Ja, Irina Pawlowna, det er længe siden. Det var i Moskva."

„I Moskva . . . I Moskva," gentog hun langsomt. „Kom, vi vil snakke sammen om gamle Dage. De har forandret Dem meget, Gregor Michailitsch."

„De med, Irina Pawlowna."

„Jeg er blevet gammel."

„Nej, det var ikke det, jeg mente."

„Irina?" sagde en Dame med gul Hat og gult Haar, efter at hun først havde hvisket noget til den Herre, der sad ved Siden af hende: „Irina?"

„Jeg er blevet gammel," fortsatte Irina uden at svare Damen, „men jeg har ikke forandret mig."

„Irina?" sagde Damen med den gule Hat.

Irina vendte sig pludselig om mod hende: „Naa, hvad vil De mig?"

„Jeg skal senere fortælle Dem det," svarede Damen affektert paa Fransk.

Irina rynkede Panden og trak paa Skulderen.

„Men hvor bliver dog Hr. Verdier af? Hvorfor kommer han ikke?" raabte en af Damerne med den i franske Øren saa uudholdelige, slæbende Udtale, der kendetegner Storrusserne.

„Berolig Dem, mine Damer," sagde Ratmiroff; „Hr. Verdier har lovet mig at komme og sætte sig ved Deres Fødder."

„Hihihi!" Damerne begyndte at lege med Deres Vifter; Kellneren bragte nogle Glas Øl.

„Apropos?“ spurgte den vrede General, „vil Sergey beholde sin Stilling?“

„Ja,“ mumlede en.

„Jeg kan ikke begribe,“ fortsatte den spørgende, „hvorfor Sergey er gaaet ind paa at retfærdiggøre sig og angive Grunde for sin Handlemaade. Han har pryglet en Købmand . . . Hvad har det at sige? Han har sikkert haft sine Grunde dertil.“

„Han var bange for, at Aviserne skulde faa fat i Sagen,“ brummede en.

Den vrede General bruste pludselig op: „Ja, disse Aviser! Var det mig, der raadede, saa vilde jeg kun tillade dem at offentliggøre Kød- og Brødpriser samt Bekendtgørelser om Salg af Pelse og Støvler . . . .“

„. . . . og Tvangssalg af adelige Godser,“ indskød Ratmiroff.

„Men hvad er det, De sidder og taler om,“ udbrød pludselig den tykke General, der aabenbart spillede Rollen som det forvænte Barn i Selskabet. „Taler I endnu om Aviser eller Penneslikkere? Tillader De, at jeg fortæller en Historie, jeg har haft med en saadan Penneslikker — den er vidunderlig! Engang fik jeg at vide, at en Bladsmører havde skrevet en Smædeartikel om mig. Jeg lod naturligvis sende Bud efter ham, og man førte Fuglen frem for mig.

„Naa,“ sagde jeg, „du viser mig altsaa den Ære, min kære Bladsmører, at fabrikere Smædeartikler om mig? Gløder du ogsaa af Patriotisme?“

„Ja, jeg gør.“

„Naa og holder du af Penge, min kære Bladsmører?“ sagde jeg.

„Ja.“

„Og holder du ogsaa af den, min Engel?“ fortsatte jeg og stak ham min Stok hen under Næsen.

„Nej, ikke af den.“

„Jeg kan heller ikke lide, at den danser paa mine Rygstykker. Forstaar du denne Allegori, min fortræffelige Ven?“

„Javel.“

„Naa, saa vogt dig i Fremtiden og opfør dig ordentlig, min kære; her har du en Rubel for denne Gang og velsign nu mit Minde Dag og Nat.“ — Og Bladsmøreren trissede af.“

Generalen begyndte at le, og alle andre fulgte hans Eksempel — med Undtagelse af Irina, der ikke engang smilede, men betragtede den fortællende med et mørkt Blik.

Den vrede General slog ham paa Skulderen: „Alt det har du selv fundet paa, min Ven . . . Du vil da vel ikke have mig til at tro, at du har truet nogen med en Stok — du har jo ikke engang en Stok. Men det var blot for at faa Damerne til at le, at du fortalte dette. Dog, det var ikke det, vi talte om. Jeg sagde for nylig, at vi fuldstændig maatte vende om. Forstaa mig ret: Jeg er ikke nogen Fjende af det saakaldte Fremskridt, men alle disse Universiteter, Seminarier og Folkeskoler, alle disse Studenter, Popesønner og smaa Embedsmænd, alt dette Utøj, det er det, der forfærder mig . . . Denne Udvikling maa vi standse . . . Ja, vi maa (han saa venligt paa Litwinoff). Ja, vi maa blive staaende paa samme Sted i nogen Tid. Glem ikke, at ikke en eneste har bedt om de saakaldte Rettigheder og Friheder. Har f. Eks. nogen ønsket Selveje? Eller ønsker De det? Eller du? Eller De, mine Damer? — Det gamle System er bedre og navnlangt sikrere. Hvad Fremskridtet angaar — saa har jeg i Grunden ikke noget mod det. Forskaan os kun for eders Advokater og Edsvorne — og rok frem for alt ikke ved Disciplinen: Broer og Hospitaler kan I derimod bygge — heller ikke har jeg noget imod, at Gaderne bliver oplyst ved Gas."

„Du er nok ordentlig vred!" bemærkede den tykke General. „Efter min Mening har Fremskridtet talt det sidste Ord med Orfevs i Underverdenen."

„De siger altid Dumheder," sagde en af Damerne paa Fransk.

Generalen antog en værdig Mine: „Naadige Frue, jeg er aldrig alvorligere, end naar jeg siger Dumheder."

„Hr. Verdier har mere end en Gang brugt den samme Talemaade," bemærkede Irina halvhøjt.

„Nej, Boris," begyndte Ratmiroff, efter at have vekslet et Blik med sin Hustru, „Spøg til Side, du overdriver. Fremskridtet er et Fænomen, som man ikke kan ignorere."

„Ja, ja," svarede den vrede General, idet han rynkede paa Næsen. „Det er jo en bekendt Sag, at du gerne vil spille Statsmand."

„Ikke i mindste Maade . . . Her er slet ikke Tale om „at spille Statsmand!" Men man kan ikke gaa uden om Sandheden."

„Valerian," afbrød den tykke General ham i en bebrejdende Tone, „der er Damer til Stede".

Ratmiroff indhyllede sig i yndefuld Tavshed, medens Boris uden at dæmpe Stemmen eller forandre Ansigtsudtryk vendte sig

mod en af Damerne og spurgte hende, hvorfor hun ikke vilde bønhøre hans grænseløse Lidenskab: han elskede hende til Vanvid og led usigeligt.

Litwinoff blev mere og mere ubehagelig til Mode. Hans Stolthed, hans ærlige Plebejerstolthed oprørtes. Hvad Bindeled var der mellem ham, der var Søn af en lille Embedsmand, og disse Militær-Aristokrater? Han elskede alt, hvad de hadede, og han hadede alt, hvad de elskede; han begreb dette tydeligt — følte det med hver Fiber i hele sit Væsen. Deres Vid fandt han plat, deres Tone uudholdelig, hver af deres Bevægelser forløjet; selv i deres sødeste Talemaader mærkede man en fornærmende Foragt. „Føj, hvor afskyeligt! Jeg generer dem — forekommer dem latterlig . . . hvorfor sidder jeg egentlig her? Bort med det samme!" Irina formaaede ikke at holde ham tilbage: ogsaa hun fik en smertelig Følelse til at vaagne i ham. Han rejste sig og tog Afsked.

„Gaar De allerede?" spurgte Irina; men efter en kort Betænkningstid trængte hun ikke mere ind paa ham — hun fik ham kun til at love, at han ganske bestemt vilde besøge hende.

General Ratmiroff besvarede hans Hilsen med den samme udsøgte Høflighed som før — han trykkede hans Haand og ledsagede ham til Terrassens Rand . . . Men næppe havde Litwinoff naaet en Bøjning af Vejen, før han hørte en høj Latter bag sig. Denne Latter gjaldt dog ikke ham, men den saa længselsfuldt ventede Monsieur Verdier, der pludselig kom anstigende paa Ryggen af et Æsel, iført Tyrolerhat og blaa Bluse. Blodet skød op i Litwinoffs Kinder, og en Følelse af Bitterhed bemægtigede sig ham: „Hvilke foragtelige, intetsigende Mennesker," mumlede han . . . . Og i denne Verden bevægede, levede og herskede Irina nu; for at komme til at færdes i den havde hun ofret sin egen Værdighed, sit Hjertes skønneste Følelser . . . Men det skulde vel engang være saa, og hun havde vel ikke gjort sig fortjent til nogen bedre Skæbne! Hvor det glædede ham, at Irina ikke var faldet paa at spørge ham om hans Beskæftigelse og Planer! Saa vilde han have været nødsaget til at udtale sig om dem i „deres" Nærværelse . . .

„For ingen Pris! Aldrig!" mumlede han og indaandede i fulde Drag den friske Skovluft.

Næsten i Løb ilede han hen ad Vejen til Baden. Han tænkte paa sin kære, gode, rene Tatjana; med oprigtig Glæde erin-

drede han sig hendes Træk, hendes Ord, hendes ubetydeligste Vaner; hvor utaalmodigt ventede han ikke hendes Ankomst!

Den hurtige Gang fik hans Nerver til at falde til Ro. Da han kom hjem, satte han sig ved Bordet og tog en Bog, men slap den pludselig og hensank i Drømmerier . . . Hvad var der i Vejen med ham? Intet, men Irina . . . Irina . . . Dette Gensyn forekom ham med ét sælsomt og usædvanligt . . . Var det virkelig muligt? Han havde set hende igen — havde atter talt med den samme Irina! . . . Og hvorfor bar hun ikke Mærke af den store Verden som alle de andre Damer saa hæsligt gjorde? Hvorfor syntes hun at kede eller græmme sig og kun byrdefuldt bære sin Lod? Hun befandt sig vel i hans Lejr, men hun hørte til hans Fjender . . . Og hvad var hendes Mening med at tiltale ham saa venligt og indbyde ham til sig? . . .

Litwinoff fo'r op: „Tatjana, Tatjana," udbrød han rørt; „du alene er min Engel, min gode Genius — dig alene elsker jeg, vil jeg elske evigt! Hende besøger jeg ikke — lad hende more sig med sine Generaler."

Og han greb atter Bogen.

XI.

Men det var ham umuligt at læse. Han forlod Huset og gik en Tur; han hørte paa Musikken, saa paa Spillet og vendte derpaa tilbage til sit Værelse; han forsøgte paany at læse, men det vilde ikke lykkes ham. Tiden forekom ham mærkværdig lang.

Da kom Pischtschalkin, den brave Fredsdommer, anstigende. Han blev der 3 Timer; han talte, diskuterede, stillede Spørgsmaal, berørte snart ophøjede, snart praktiske Materier, men kedede alligevel Litwinoff i den Grad, at han var nær ved at sove ind. I den Kunst at udbrede en dødelig og haabløs Kedsomhed havde Pischtschalkin ikke sin Ligemand — selv ikke blandt de aller fortræffeligste Moralister, der som bekendt er Mestre i hvad dette angaar. Allerede naar man saa hans pænt barberede Ansigt, hans klare og udtryksløse Øjne og hans sædelige Næse, følte man uvilkaarlig en vis Nedslaaethed; hans søvndyssende Barytonstemme syntes netop at være skabt til med Overbevisning at udtale Sandheder som de følgende: 2 × 2 er 4 — ikke 5 eller 3;

Vandet er vaadt; Privatmanden saavel som Staten og Staten saavel som Privatmanden behøver Kredit for at kunne gøre Forretninger.

Og trods alt var han det fortræffeligste Menneske af alle; men det er nu engang Ruslands Skæbne — hos os er de fortræffeligste Mennesker altid kedelige.

Pischtschalkin bortfjernede sig. Han blev erstattet af Bindassoff, der straks med den største Frækhed anmodede Litwinoff om et Laan paa 100 Guldstykker. Litwinoff gav ham dem, endskønt han ikke blot ikke interesserede sig for Bindassoff, men endogsaa havde temmelig meget imod ham, og endskønt han sikkert vidste, at han aldrig vilde faa sine Penge, som han selv havde god Brug for, igen.

Hvorfor gav han ham dem da? vil Læseren spørge. Ja hvorfor! Men læg Haanden paa Hjertet, kære Læser, og du vil erindre, at mange Skridt i dit eget Liv mangler gyldig Grund. Bindassoff gjorde sig ikke engang den Ulejlighed at takke Litwinoff, men forlangte endnu et Glas Vin og gik bort med tunge Skridt uden først at have tørt sig om Munden.

Hvor ærgerlig blev Litwinoff ikke paa sig selv, da han saa den uforskammede Laaners røde Nakke bortfjerne sig . . . Om Aftenen fik han et Brev fra Tatjana, der meddelte ham, at hun, da hendes Tante ikke var rigtig rask, først om en fem, seks Dage kunde komme til Baden.

Denne Efterretning fik Litwinoff til at ærgre sig endnu mere, og han gik til Sengs i et meget daarligt Humør.

Den følgende Dag gik ikke bedre end den foregaaende — snarere daarligere. Fra tidlig om Morgenen var hans Værelse fyldt med Landsmænd: Bambajeff, Woroschiloff, Pischtschalkin, to Officerer og to Heidelberg-Studenter oversvømmede paa samme Tid hans Bolig og bortfjernede sig først ved Spisetid, endskønt deres karrige Forraad af Underholdningsstof snart var udtømt, og de øjensynligt kedede sig. Men de vidste absolut ikke, hvad de skulde begynde paa, og da de engang var kommen ind i Litwinoffs Værelse, saa slog de sig til Ro der. I Begyndelsen talte de om Gubareff, der var vendt tilbage til Heidelberg, og som de vilde besøge der. Saa snakkede de en Smule Filosofi og berørte det polske Spørgsmaal. Herpaa anstillede de Betragtninger over Spillet og Demimonden, hvorefter de begyndte at fortælle sjofle Historier. Endelig gik Samtalen over til at dreje sig om Mennesker, der havde skabt sig et Navn ved

deres Kraft, Tykkelse og Graadighed. Der blev fortalt om en Degn, der i Følge et Væddemaal havde slugt 33 Sild paa engang; og om en Soldat, der havde slaaet et Oksehoved i Stykker paa sin Pande. Pischtschalkin fortalte gabende, at han i Lillerusland havde kendt en Kvinde, der ved sin Død vejede 800 og nogle Pund, og en Godsejer, der til Frokost havde spist 3 Gæs og en Stør.

Derover kom Bambajeff pludselig i Ekstase og erklærede, at han selv var i Stand til at fortære et „ordentlig" tillavet Svin, og Woroschiloff gav en saa utrolig Historie om en af sine tidligere Kammerater paa Kadetskolen til Bedste, at alle forstummede, saa sig forundrede omkring, greb deres Hatte og bortfjernede sig. Da han var bleven alene, forsøgte Litwinoff at arbejde; men det summede formelig i hans Hoved; han formaaede ikke at samle sine Tanker, og saaledes gik ogsaa denne Aften til Spilde.

Da han den følgende Morgen lige havde sat sig ved Frokostbordet, bankede det paa Døren.

„Ak, Gud," tænkte han, „atter en af mine aandrige Venner!" Og med en vis Ophidselse raabte han: „Kom ind!" Døren gik sagte op, og Potugin traadte ind i Værelset.

Litwinoff blev straalende glad: „Det var aldeles udmærket, at De kom — jeg er Dem meget taknemlig. Hvis De vilde have givet mig Deres Adresse, havde jeg sikkert opsøgt Dem. Sæt Dem dog ned og tag Hatten af . . . men saa tag dog Plads!"

Potugin svarede ikke paa disse venlige Ord — han blev staaende midt i Værelset, smilede kun og rystede paa Hovedet. Den hjertelige Modtagelse rørte ham øjensynligt, men i hans Ansigtsudtryk laa der noget tvungent.

„Der hersker en lille Misforstaaelse her," begyndte han tøvende, „jeg vilde gerne være kommen af mig selv . . . men jeg er blevet sendt herhen."

„Vil De dermed sige," udbrød Litwinoff bebrejdende, „at De ikke vilde have besøgt mig af Dem selv."

„Nej, nej . . . Men jeg vilde sandsynligvis ikke have besluttet mig til at forstyrre Dem i Dag, hvis man ikke havde bedt mig om at gaa til Dem. Med et Ord, jeg har en Indbydelse til Dem."

„Tør jeg spørge fra hvem?"

„Fra en, De kender . . . Fra Irina Pawlowna Ratmiroff. De

lovede i Forgaars at besøge hende, men De har dog ikke vist Dem . . ."

Litwinoff saa forbavset paa Potugin: „Kender De Fru Ratmiroff?"

„Som De ser."

„Og kender De hende — nærmere?"

„Jeg er en Ven af hende."

Litwinoff tav en Stund — saa fortsatte han: „Ved De, hvad Irina Pawlowna ønsker at tale med mig om?"

Potugin nærmede sig Vinduet:

„Saa vidt jeg ved, er hun meget glad over at have set Dem igen, og hun vil gerne forny sit tidligere Bekendtskab med Dem."

„Forny," gentog Litwinoff. „Undskyld min Ubeskedenhed, men tillad mig endnu et Spørgsmaal: „Ved De, af hvilken Art dette Bekendtskab var?"

„Egentlig — ikke. Men jeg antager," tilføjede Potugin, idet han vendte sig mod Litwinoff og saa venligt paa ham, „jeg antager at det var af venskabelig Art. Irina Pawlowna har omtalt Dem meget rosende, og jeg maatte love hende at tage Dem med til hende. Kommer De med?"

„Hvornaar?"

„Nu . . . . Straks."

Litwinoff gjorde en afvisende Bevægelse med Haanden.

„Irina Pawlowna," fortsatte Potugin, „formoder, at den . . . hvad skal jeg kalde den? . . . at den Kreds, det Selskab, i hvilket De traf hende i Forgaars, ikke kunde være Dem synderlig sympatetisk; hun har paalagt mig at sige Dem, at Djævlen ikke er saa sort, som han bliver fremstillet."

„Hm . . . Og denne Udtalelse var direkte møntet paa denne — Kreds?"

„Ja . . . i al Almindelighed . . ."

„Hm . . . Men nu De selv, Sosonth Iwanitsch, hvad mener De om Djævlen?"

„Jeg mener, at han i hvert Fald ikke er som han bliver fremstillet."

„Altsaa bedre?"

„Om han er bedre eller værre, er det vanskeligt at sige, men i hvert Fald er han ganske anderledes. Naa, skal vi saa gaa?"

„Vent blot et Øjeblik. Ærlig talt synes det mig lidt sælsomt, at . . . ."

„Hvad, om jeg tør spørge?"

„At netop De kunde blive en Ven af Irina Pawlowna."

Potugin mønstrede sig selv med et prøvende Blik: „Ja, med min Stilling i Samfundet kan det vel synes mærkeligt, men De ved jo, at allerede Shakespeare har sagt: der gives mange Ting paa Jorden o. s. v. Livet forstaar ikke Spøg. Lad os tage et Eksempel: der staar et Træ; ikke en Luftning rører sig. Synes det ikke fuldkommen umuligt, at et Blad paa den nederste Gren skulde kunne berøre et paa den øverste? Men en Storm rejser sig, alt hvirvles om — og begge Blade berører hinanden."

„Det er altsaa i Livets Storme, De har mødt hende?"

„Ja! Som om man kunde undgaa Livets Storme! . . . Men bort med Filosofien! Det er paa Tide, vi gaar."

Litwinoff tøvede stadig.

„Herre min Gud!" raabte Potugin med komisk Fortvivlelse, „hvad er det dog for en Aand, der er faret i vore Dages Ungdom! En af de skønneste Damer i Verden indbyder Dem, sender endog Bud efter Dem, og De laver alligevel Omstændigheder! Skam Dem dog, unge Mand! Der er Deres Hat, og saa: fremad marsch! som vore Venner, de stormende Tyskere, siger."

Litwinoff blev endnu et Øjeblik eftertænksomt staaende — saa tog han sin Hat og fulgte med Potugin.

XII.

De begav sig til et af de flotteste Hoteller i Baden og spurgte efter Generalinde Ratmiroff.

Portieren spurgte dem først om deres Navne og svarede dem derpaa straks: „Ja, Fyrstinden er hjemme!" Derpaa førte han dem selv op ad Trappen, bankede paa Døren og meldte dem.

„Fyrstinden" modtog dem straks. Hun var alene — hendes Mand var taget til Karlsruhe for der at gøre en indflydelsesrig, højtstaaende Embedsmand, der var paa Gennemrejse, sin Opvartning.

Irina sad og broderede ved et lille Bord, da Potugin og Litwinoff traadte ind i Værelset. Hun kastede sit Haandarbejde til Side, skød Bordet tilbage og rejste sig. Et Udtryk af oprigtig Glæde tegnede sig paa hendes Ansigt.

Hun bar en tætsluttende Morgendragt, gennem hvis lette

Stof man skimtede hendes Skuldres og Armes skønne Former. Det skødesløst opsatte Haar havde løst sig og faldt ned over hendes fine Hals.

Irina tilkastede Potugin et hastigt Blik og hviskede: „Tak"; hun rakte Litwinoff Haanden og dadlede ham elskværdigt for hans Glemsomhed. „Og alligevel er De dog en gammel Ven af mig," tilføjede hun.

Da Litwinoff vilde undskylde sig, tog hun yndefuldt Hatten ud af hans Hænder og nødte ham til at sætte sig. Potugin tog ligeledes Plads, men rejste sig straks efter og sagde, at han havde en uopsættelig Forretning at besørge, men at han vilde komme igen efter Middag. Irina tilkastede ham et hastigt Blik og sendte ham derpaa et venligt Nik, men holdt ham dog ikke tilbage. Saa snart han var forsvunden bag Portieren, vendte hun sig mod Litwinoff: „Gregor Michailitsch," begyndte hun med sin bløde, velklingende Stemme, „endelig er vi alene, og jeg kan sige Dem, at jeg er overmaade glad over vort Gensyn, fordi det . . . giver mig Lejlighed til . . . (hun saa ham ved disse Ord lige ind i Øjnene) at bede Dem om Tilgivelse."

Litwinoff fo'r uvilkaarligt sammen — saa hastigt et Angreb havde han ikke ventet; han havde ikke troet, at hun af sig selv vilde dreje Samtalen hen paa svundne Tider: „Tilgivelse? . . . For hvad?" mumlede han.

Irina rødmede: „For hvad? . . . Det ved De jo godt," fortsatte hun og vendte sig en Smule bort. „Jeg var skyldig i Deres Øjne, endskønt det var Skæbnens Vilje . . . Men jeg angrer ikke — i hvert Fald vilde det nu være for sent. Dog, da jeg saa uventet gensaa Dem, sagde jeg til mig selv, at vi *maatte* være Venner igen . . . Og det vilde gøre mig meget ondt, om det ikke kunde ske; derfor synes jeg, at vi engang for alle maa forklare os for hinanden, for at der ikke i Fremtiden skal være noget tvungent imellem os; De maa nu sige, at De har tilgivet mig — ellers vilde jeg gaa og tro, at De stadig er vred paa mig. Det er maaske meget fordringsfuldt af mig, da De sandsynligvis forlængst har glemt alt — men alligevel: sig, at De har tilgivet mig." — Irina sagde alt dette med aandeløs Hast, og Litwinoff saa, at Taarer — sande, ægte Taarer — glimtede i hendes Øjne.

„Men hvorfor beder De dog mig om Tilgivelse, Irina Pawlowna," svarede han ivrigt . . . „Fortiden er forlængst glemt, og jeg undrer mig kun over, at De midt i al den Glans, der omgiver Dem, endnu husker Deres ubetydelige Ungdomsven."

„Det undrer Dem?“ sagde Irina sagte.

„Det rører mig, fordi jeg ikke kunde tænke, at . . .“

„Men De har endnu ikke sagt, at De har tilgivet mig. . .“

„Jeg glæder mig oprigtigt over Deres Lykke og ønsker Dem af Hjertet alt godt . . .“

„Og alt det onde, jeg har voldt Dem, tænker De ikke mere paa det? . . .

„Jeg tænker kun paa de skønne Øjeblikke, jeg har Dem at takke for.“

Irina rakte ham begge sine Hænder — Litwinoff trykkede dem hjerteligt og slap dem ikke straks . . . Ved denne bløde Berøring vaagnede i hans Indre noget, der forlængst syntes glemt. Irina saa ham atter stift ind i Øjnene, men denne Gang smilende . . . Han genkendte atter disse Træk, der engang havde været ham saa dyrebare: disse dybe Øjne med de usædvanlig lange Vipper, Modermærket paa Kinden, Haaret, der yndefuldt faldt ned over Panden — alt, alt kendte han . . . Men hvor var hun ikke bleven smuk! Hvilken Fortryllelse, hvilken Kraft var der ikke i dette Kvindelegeme! Og der var hverken Sminke eller Pudder i dette friske, rene Ansigt . . . Ja, hun var sandelig en Skønhed!

Litwinoff hensank i Drømmerier . . . Endnu engang betragtede han hende, men straks var hans Tanker atter langt borte . . . Irina bemærkede det: „Naa,“ sagde hun højt, „nu er min Samvittighed beroliget, og jeg kan tilfredsstille min Nysgerrighed.“

„Nysgerrighed?“ gentog Litwinoff som om han ikke havde forstaaet hende.

„Ja, ja, Nysgerrighed, — jeg maa ubetinget vide, hvad De har udrettet i al denne Tid, og hvilke Planer De har; jeg vil vide alt — alt. Og De maa sige mig den fulde Sandhed, thi jeg gør Dem opmærksom paa, at jeg ikke har tabt Dem af Syne — saa vidt det da var muligt.“

„De har ikke tabt mig af Syne? De — i St. Petersborg?“

„Ja, „midt i al den Glans, der omgav mig“, som De nylig udtrykte Dem. Nej, jeg har ikke tabt Dem af Syne. Til „Glansen“, skal vi for Resten senere komme tilbage; men nu maa De fortælle mig alt — der er ingen, der vil forstyrre os. Aa, det vil blive dejligt!“ fortsatte hun, idet hun klappede i Hænderne og satte sig til Rette i en Lænestol. „Begynd saa!“

„Før jeg begynder, maa jeg takke Dem.“

„For hvad?“

„For den Buket, jeg fandt i mit Værelse."

„Hvilken Buket? Det kender jeg ikke noget til."

„Hvad for noget?"

„Jeg gentager, at jeg ikke kender noget til den Buket . . . Men jeg venter paa, at De skal begynde . . . Det er et prægtigt Menneske, denne Potugin, at han kunde bringe Dem herhen!"

Litwinoff spidsede Øren: „Har De kendt Hr. Potugin længe?"

„Ja, temmelig længe . . . Men fortæl nu."

„Og kender De ham nærmere?"

Irina sukkede: „Aa ja! Der er særlige Omstændigheder med i Spillet . . . De har sikkert hørt om Elise Belski — hende der for to Aar siden fandt en saa skrækkelig Død . . . Aa, jeg glemmer jo helt, at De slet ikke kender noget til vor Historie . . . heldigvis! Jeg misunder Dem — endelig engang et Menneske, et levende Menneske, der ikke kender noget til alt det, der sker mellem os! Og man kan tale Russisk med ham — selv om det kun er daarlig Russisk, og ikke dette afskyelige Petersborger-Fransk."

„Og Potugin kendte altsaa hende . . .?"

„Det er mig højst pinligt at tænke derpaa," afbrød Irina ham. „Elise var min bedste Veninde i Pensionen, og senere i Petersborg omgikkes vi til Stadighed. Hun betroede mig alle sine Hemmeligheder: hun var meget ulykkelig — havde lidt meget. Potugin opførte sig meget ædelt i denne Historie . . . som en sand Kavaler — han ofrede sig ligefrem. Da først lærte jeg at sætte rigtig Pris paa ham! Men vi kommer altfor langt bort — jeg venter paa Deres Fortælling, Gregor Michailowitsch."

„Men hvordan kan den interessere Dem, Irina Pawlowna."

„Lad De mig om det."

„Jamen, betænkt, at vi i hele 10 Aar ikke har set hinanden — hvor mange Ting har ikke forandret sig i Mellemtiden."

„Ikke blot *Ting*," fortsatte hun med bittert Eftertryk; „men netop derfor skal De fortælle."

„Og desuden ved jeg ikke, med hvad jeg skal begynde."

„Med Begyndelsen — med den Dag, hvor . . . jeg rejste til St. Petersborg . . . De forlod dengang Moskva . . . Ved De, at jeg siden aldrig er vendt tilbage til Moskva?"

„Virkelig!"

„I Begyndelsen var det umuligt; senere, da jeg blev gift . . ."

„Hvor længe har De været gift?"

„Fire Aar."

„Og De har ingen Børn?“

„Nej,“ svarede hun tørt.

Litwinoff tav et Øjeblik: „Og indtil De blev gift, boede De stadig hos Grev Reisenbach?“

Irina saa opmærksomt paa ham, som om hun vilde udforske, hvorfor han stillede dette Spørgsmaal: „Nej,“ svarede hun endelig.

„Altsaa har Deres Forældre — apropos, hvordan gaar det dem?“

„De har det begge godt.“

„Og de bor ligesom før i Moskva?“

„Ja, ligesom før.“

„Og Deres Søskende?“

„Det gaar dem godt — jeg har faaet dem allesammen anbragt.“

Litwinoff saa paa Irina: „Egentlig burde ikke *jeg*, men *De* fortælle,“ han tav pludselig.

Irina drejede paa sin Vielsesring: „Naa ja, jeg vægrer mig heller ikke,“ sagde hun endelig. Men først maa De fortælle, thi jeg ved jo næsten intet om Dem; hvad mig angaar . . . saa har De sandsynligvis hørt nok om mig, ikke sandt? Oprigtig talt, De har hørt om mig?“

„Irina Pawlowna, De indtog en altfor høj Stilling til, at man ikke skulde tale om Dem — navnlig i Provinsen, hvor jeg levede, og hvor man skænker ethvert Rygte Tiltro.“

„Og troede De paa disse Rygter? Af hvilken Art var de?“

„Ærlig talt naaede de sjældent til mig — jeg levede meget ensomt.“

„De var dog paa Krim!“

„Ogsaa det ved De?“

„Som De ser — jeg sagde Dem jo, at jeg ikke havde sluppet Dem af Syne.“

Litwinoff tabte Fatningen en Smule: „Hvorfor skal jeg da fortælle Dem, hvad De allerede ved,“ sagde han halvhøjt.

„Hvorfor? . . . For at opfylde mit Ønske. Jeg beder Dem derom.“

Litwinoff bøjede Hovedet og begyndte noget forvirret at fortælle sine Oplevelser i store Træk. Ofte tav han og spurgte med Øjnene Irina, om det nu ikke kunde være nok; men hun bad ham om at gaa videre og syntes at modtage ethvert Ord med fordoblet Opmærksomhed.

Hvis nogen imidlertid havde iagttaget hende fra Siden og fulgt hendes vekslende Ansigtsudtryk, saa vilde han let have opdaget, at hun overhovedet slet ikke hørte paa Litwinoffs Fortælling, men var hensunken i dybe Tanker . . . Dog, det var ikke Litwinoff, hun tænkte paa, endskønt han blev forvirret og rød under hendes skarpe Blik: for hendes indre Øje oprulledes et helt Liv — ikke hans, men hendes eget . . .

Litwinoff fuldendte ikke sin Fortælling, men tav under Indtrykket af en ubehagelig Følelse. Denne Gang bad Irina ham ikke om at fortsætte; med Haanden for Øjnene lænede hun sig som udmattet tilbage i Stolen og blev siddende ubevægelig.

Litwinoff ventede en Stund — saa kom han til at tænke paa, at hans Besøg allerede havde varet over to Timer; han vilde gribe sin Hat, da han i Sideværelset pludselig hørte en hastig Knirken af fine Lakstøvler, og General Ratmiroff, der udbredte en aristokratisk-militær Vellugt om sig, traadte ind i Værelset.

Litwinoff rejste sig og vekslede et Haandtryk med den høflige General. Irina tog langsomt Haanden fra Øjnene, saa koldt paa sin Mand og sagde paa Fransk: „Ah, er du allerede kommet tilbage! Hvormange er Klokken?"

„Snart fire, min kære, og du er endnu ikke klædt paa — Fyrstinden venter allerede paa os," svarede Generalen; og idet han vendte sin elegant snørte Figur mod Litwinoff, tilføjede han med en ejendommelig Blødhed i Stemmen: „Som det synes, har en elskværdig Gæst faaet dig til at glemme Tiden."

Læseren maa tillade os her at gøre nogle Meddelelser om General Ratmiroff: Hans Fader var en uægte Søn af en højtstaaende Embedsmand og en smuk, fransk Skuespillerinde: Faderen havde indført sin Søn i den fine Verden, men ikke efterladt ham nogen Formue; Sønnen — vor Helts Fader — havde ikke haft Tid til at blive rig — med en Kaptajns Rang var han død som Politimester. Et Aar før sin Død havde han giftet sig med en ung, smuk Enke. Deres Søn, Valerian Ratmiroff, var ved særlig Protektion bleven optaget i Pagekorpset, hvor han havde tiltrukket sig sine foresattes Opmærksomhed — mindre ved sine Fremskridt i Videnskaberne end ved sin udmærkede, militære Holdning, sin Høflighed og sine fine Manérer — hvorfor han ogsaa fik Lov til at træde ind i Garden. Han gjorde en glimrende Karrière — takket være hans elskværdige Beskedenhed, hans Dygtighed i Dans og den fuldendte Elegance, med hvilken han ved Promenader og Parader forstod at ride sin — for det meste lejede —

Hest — endelig ogsaa paa Grund af hans fortrolig-respektfulde Høflighed mod sine foresatte og hans forekommende, indsmigrende Tjenstivrighed, i hvilken der dog var et lille Anstrøg af Liberalisme . . . Imidlertid hindrede denne Liberalisme ham dog ikke i i en Landsby i Hviderusland, hvorhen Regeringen havde sendt ham for at undertrykke en lille Opstand, at lade 50 Bønder piske til Blods . . . Han kunde glæde sig ved et behageligt, paafaldende ungdommeligt Ydre; indsmigrende og med røde Kinder gjorde han en ganske forbavsende Lykke hos Kvinderne — navnlig blev flere gamle, fornemme Damer ganske latterligt forelskede i ham. Forsigtig af Vane, tavs af Beregning, holdt General Ratmiroff ikke op med at bevæge sig i de fornemste Kredse; uden Moral og uden egentlige Kundskaber, men begavet med et skarpt Blik for Mennesker og Ting og navnlig besjælet af en utrættelig Iver efter stadig at have sit eget Vel for Øje, saa han til sidst alle Hindringer ryddet af sin Bane.

Litwinoff smilede tvungent; Irina trak paa Skulderen: „Naa," sagde hun i den samme kolde Tone, „fik du talt med Greven?"

„Ja — jeg skal hilse dig fra ham."

„Aa, er din Beskytter lige saa dum som tidligere?"

General Ratmiroff svarede ikke; han rynkede paa Næsen og smilede kun over denne hastige, kvindelige Dom. Med et saadant Smil plejer velvillige, modne Mænd at svare paa Børns taabelige Indfald.

„Ja," tilføjede Irina, „din Greves Dumhed er altfor paafaldende, endskønt jeg allerede har haft Lejlighed til at vænne mig til den."

„Du har jo selv sendt mig til ham," mumlede Generalen mellem Tænderne; og idet han vendte sig mod Litwinoff, spurgte han ham paa Russisk, om han brugte Badene i Baden-Baden.

„Nej, jeg er Gud være lovet rask," svarede Litwinoff.

„Det er ogsaa det bedste," fortsatte Generalen med et yndefuldt Smil; „overhovedet kommer man ikke til Baden for at blive helbredet; og dog er Badene her aldeles fortræffelige; de der f. Eks. lider af nervøs . . ."

Irina rejste sig hurtigt: „Paa snarligt Gensyn, Gregor Michailowitsch," faldt hun foragteligt sin Mand i Talen; „jeg maa nu ind og klæde mig om — den gamle Fyrstinde er uudholdelig med sine evige Selskaber, hvor man keder sig til Døde."

„Du er i Dag meget streng mod hele Verden," mumlede hendes Mand og gik ind i Sideværelset.

Litwinoff gik henimod Døren, men Irina holdt ham tilbage: „De har fortalt mig alt," sagde hun, „og dog har De hemmeligholdt det vigtigste."

„Og hvad er det?"

„Man fortæller, at De vil gifte Dem."

Litwinoff rødmede op til begge Øren: han havde i Virkeligheden ikke nævnt Tatjana, og det berørte ham højst ubehageligt, at Irina kendte til hans forestaaende Giftermaal og havde gennemskuet hans Hensigt med at hemmeligholde det for hende. Han vidste ikke, hvad han skulde sige, og Irinas Øjne veg ikke fra ham.

„Ja, jeg gifter mig," sagde han endelig og bortfjernede sig hurtigt.

Ratmiroff vendte tilbage til Værelset: „Men hvorfor gør du dog ikke Toilette?" spurgte han.

„Gaa alene; jeg har Hovedpine."

„Men Fyrstinden . . .?"

Irina maalte sin Mand fra Hoved til Hæl, vendte ham Ryggen og gik ind i sit Kabinet.

XIII.

Litwinoff var meget utilfreds med sig selv — han følte det samme som om han havde tabt i Spil eller ikke holdt et Løfte. En indre Stemme sagde til ham, at han ikke af Nysgerrighed skulde have ladet sig friste til at opfriske gamle Minder.

„Hvorfor gik jeg til hende?" sagde han til sig selv; „alt hos hende var dog kun Koketteri og Luner; hun keder sig, er blaseret, og da griber hun efter mig ligesom en Gourmand ofte faar det Indfald at spise Rugbrød . . . Hvorfor løb jeg til hende? Er det mig da ikke muligt at foragte hende?" Disse sidste Ord kunde han selv i Tanken kun udtale med Møje. „Naturligvis," fortsatte han sine Betragtninger; „er og kan der ingen Fare være for Haanden — jeg ved jo, med hvem jeg har at gøre. Men man skal aldrig lege med Ilden — jeg vil aldrig mere sætte Foden indenfor hendes Dør."

Litwinoff vovede eller formaaede endnu ikke at tilstaa for sig selv, hvor smuk Irina havde forekommet ham, og hvor heftigt hun havde bragt hans Følelser i Oprør. Atter sneg en Dag sig lang og

kedelig hen. Heller ikke Aftenen bragte ham nogen Trøst: Bindassoff vandt i Litwinoffs Paasyn en Sum, der var fire Gange saa stor som den, han havde laant af denne, han betalte dog ikke sin Gæld, men saa paa Litwinoff med et truende Blik, som om han vilde straffe ham, fordi han havde været Vidne til hans Held.

Den følgende Morgen blev han atter hjemsøgt af en Sværm af Landsmænd. Han havde Møje med at skaffe sig dem fra Halsen; saa ilede han ud i Bjærgene, hvor han først mødte Irina — han lod som om han ikke kendte hende og ilede rask forbi —, derpaa traf han Potugin. Han vilde begynde en Samtale med ham, men fik kun modvillige Svar. Potugin holdt en lille elegant klædt Pige med næsten lyseblonde Lokker og store, mørke Øjne ved Haanden. Barnets blege, sygelige Ansigt havde det befalende, utaalmodige Udtryk, der er ejendommeligt for forkælede Børn.

I henved to Timer vandrede Litwinoff om i Bjærgene; saa vendte han hjem gennem Lichtenthaleralléen. . . . En Dame med blaat Slør rejste sig, saa snart hun fik Øje paa ham, fra en Bænk og gik henimod ham . . . Han genkendte Irina.

„Hvorfor flygter De for mig, Gregor Michailowitsch?“ sagde hun med usikker Stemme som en, hvis Indre er i stærkt Oprør.

Litwinoff blev forlegen: „Jeg flygte for Dem, Irina Pawlowna?“

„Ja, De . . . De“ — Irina syntes fornærmet, næsten vred.

„De tager fejl.“

„Nej, jeg tager ikke fejl: som om jeg i Morges, da vi mødtes, ikke havde set, at De godt havde kendt mig! Sig mig, kendte De mig ikke? Tal!“

„Jeg forsikrer Dem . . .“

„Gregor Michailowitsch, De er en ærlig Mand, De har altid sagt Sandheden; sig mig, kendte De mig ikke, eller undgik De mig med Vilje.“

Litwinoff betragtede Irina. Hendes Øjne funklede sælsomt, under Sløret saa han, at hendes Kinder og Læber var bedækkede med en dødelig Bleghed. I hendes Ansigtsudtryk og i Tonefaldet, i hendes abrupte, hviskende Stemme laa noget uendelig trøsteløst og bedende . . . Litwinoff kunde ikke forstille sig længere: „Jo, jeg kendte Dem,“ svarede han ikke uden Anstrengelse.

Irina skælvede: „Hvorfor flygter De for mig,“ hviskede hun.

„Hvorfor . . . hvorfor!“ — Litwinoff forlod Alléen, Irina fulgte ham tavs.

„Hvorfor!“ gentog han endnu engang, og hans Ansigt blev pludselig flammende rødt, og noget som Vrede snørede hans Strube og Bryst sammen. „Hvorfor? . . . Og det spørger *De* om . . . De . . . efter alt hvad der er sket mellem os!? Naturligvis ikke nu, men før . . . i Moskva.“

„Men vi var dog kommen overens, De lovede mig jo, De lovede mig dog . . .“ begyndte Irina.

„Jeg har ikke lovet noget!“ raabte han. „Tilgiv mig mine heftige Ord, men De vil jo høre Sandheden. Er det ikke Koketteri — jeg tilstaar ærligt, at jeg ikke forstaar Dem — er det ikke Ønsket om at prøve, hvilken Magt De endnu har over mig, som jeg skylder Deres — jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde det . . . lad mig sige — Haardnakkethed? Vore Veje mødes ikke! Jeg har glemt, hvad der er sket, og forlængst overstaaet alt — jeg er bleven et helt andet Menneske; De er gift og lykkelig — i det mindste efter det ydre at dømme; De indtager en misundelsesværdig Stilling i den fine Verden — hvorfor da denne Tilnærmelse? Hvad er jeg for Dem, hvad er De for mig? Vi kender og forstaar ikke mere hinanden, mellem os er der ikke noget fælles — hverken i Fortiden eller i Fremtiden!“

Litwinoff sagde alt dette med hastig og abrupt Stemme, uden at se paa hende. Irina rørte sig ikke — kun strakte hun fra Tid til anden Hænderne ud imod ham, som om hun vilde bede ham om at holde inde og høre paa hende; men ved de sidste Ord bed hun sig i Læberne som for at forvinde en heftig Smerte.

„Gregor Michailitsch,“ begyndte hun med rolig Stemme og fjernede sig endnu mere fra Alléen, saa at de nu kun sjældent mødte nogen: „Gregor Michailitsch,“ gentog hun, medens Litwinoff fulgte efter hende; „tro De mig: hvis jeg havde kunnet indbilde mig, at jeg endnu kunde have den mindste Magt over Dem, saa vilde jeg have været den første til at undgaa Dem. Naar jeg ikke har gjort dette, men besluttet mig til, trods . . . min tidligere Skyld . . . at forny vort Bekendtskab, saa er det fordi . . . fordi . . .“

„Fordi?“ spurgte Litwinoff haardt.

„Fordi,“ fortsatte Irina med pludseligt Eftertryk, „fordi jeg var lige ved at kvæles i denne Verden, i denne misundelsesværdige Stilling som De udtrykker Dem; fordi jeg, da jeg traf Dem, fandt et virkeligt levende Menneske midt imellem alle disse døde Dukker — De saa jo nylig nogle Eksemplarer af dem i „Det gamle Slot“ — fordi jeg glædede mig over Dem som den tørstige Vandrer

over en Kilde i Ørkenen, — og De kalder mig en Kokette og mistænker mig og støder mig bort under det Paaskud, at jeg er skyldig overfor Dem og navnlig overfor mig selv."

„De har selv valgt Deres Skæbne, Irina Pawlowna," udbrød Litwinoff mørkt og uden endnu at se paa hende. „Jeg selv, jeg selv . . . Jeg beklager mig ikke, jeg har ikke Ret til at beklage mig," svarede Irina hurtigt og syntes at føle sig lettet ved Litwinoffs haarde Ord. „Jeg ved, at De maa fordømme mig — jeg vil jo heller ikke retfærdiggøre mig; jeg vilde kun sætte Dem ind i mine Følelser — overbevise Dem om, at der ikke kan være Tale om Koketteri hos mig . . . . Jeg kokettere med Dem! Det er jo fuldstændig meningsløst. . . . Da jeg saa Dem igen, vaagnede alt, hvad der endnu var godt og livsfriskt i mig . . . hin Tid, da jeg endnu ikke havde valgt min Skæbne — alt hvad der hændte i disse lykkelige Dage for ti Aar siden . . ."

„Undskyld, Irina Pawlowna! Saavidt mig bekendt daterer de lykkeligste Dage i Deres Liv sig netop fra den Tid, da vi skiltes . . ."

Irina trykkede Lommetørklædet til sine Læber: „Hvad De der siger er meget grusomt, Gregor Michailitsch; men jeg kan ikke blive vred paa Dem. Ak nej, det var ikke nogen lykkelig Tid! Tro mig: ikke et eneste lykkeligt Øjeblik har jeg haft siden da . . . hvad man saa end har fortalt Dem om mig. Var jeg lykkelig, kunde jeg da tale med Dem, som jeg gør! . . . Jeg gentager: De ved ikke, hvad det er for Mennesker: de forstaar intet, føler intet, har ikke engang Forstand paa noget — kun Snuhed og beregnende Dygtighed; i Grunden er Musik, Poesi og Kunst dem lige saa fremmed som ligegyldig; . . . De vil maaske sige, at disse Ting ogsaa er mig temmelig ligegyldige; men ikke i den Grad, Gregor Michailitsch — ikke i den Grad! Det er ikke Verdensdamen, der staar for Dem — med et eneste Blik kan De overbevise Dem derom —, heller ikke „Løvinden" — saadan kalder man os vel — men en stakkels, ynkværdig Skabning. De skal ikke undre Dem over mine Ord — min Stolthed har jeg mistet! Jeg strækker Haanden ud mod Dem som en Tiggerinde. . . . Jeg beder om en Almisse," fortsatte hun pludselig med uimodstaaelig Heftighed; „jeg beder om en Almisse, men De . . ."

Stemmen svigtede hende. Litwinoff hævede Hovedet og saa paa hende; hun aandede tungt, og hendes Læber dirrede. Hans Hjerte begyndte at banke heftigt, og hans Vrede var forsvunden.

„De siger, at vore Veje ikke mødes," fortsatte Irina. „Jeg

ved, at De gifter Dem af Kærlighed, De har allerede lagt en Plan for hele Deres Liv — ja, alt dette ved jeg, men vi er da ikke bleven saa fremmede for hinanden, Gregor Michailitsch, at vi ikke kan forstaa hinanden mere. Eller tror De, at jeg er blevet saa fuldstændig sløvet, at jeg er gaaet til Bunds i denne Sump? Nej, tro ikke det! Lad mig blot hvile lidt ud, selv om det kun bliver i Mindet om hine svundne Dage, som De selv ikke vil glemme! Lad dog vort Møde ikke gaa frugtesløst hen; det vilde være en bitter Følelse for mig; længe vil vort Gensyn ikke vare. . . . Jeg forstaar ikke at føje mine Ord, men De forstaar mig nok. Jeg ønsker kun saa lidt, kun saa lidt . . . kun nogen Deltagelse, og at De ikke støder mig tilbage.

Irina tav — Taarerne syntes at kvæle hendes Stemme; hun sukkede, saa paa Litwinoff med et ydmygt Blik og rakte ham Haanden. Litwinoff greb den langsomt og trykkede et let Kys paa den.

„Lad os være Venner," mumlede Irina.

„Venner," gentog han eftertænksomt.

„Ja, Venner . . . og hvis dette er for meget forlangt af Dem, saa lad os da i det mindste være gode bekendte . . . lad os være mod hinanden som om der aldrig var sket noget mellem os.

„Som om der aldrig var sket noget mellem os," gentog Litwinoff atter. „De sagde for nylig, Irina Pawlowna, at jeg ikke *vilde* glemme Fortiden . . . men hvis jeg nu ikke *kunde*?"

Et saligt Smil gled over Irinas Ansigt, men det veg snart for et sørgmodigt, næsten forskrækket Udtryk: „Gør som jeg, Gregor Michailitsch; husk kun paa det gode; men giv mig først og fremmest Deres Ord . . . Deres Æresord . . ."

„Paa hvad?"

„At De ikke mere vil undgaa mig . . . ikke mere krænke mig . . . lover De mig det? . . ."

„Ja."

„Og De vil banlyse alle onde Tanker?"

„Ja; men jeg kan stadig ikke forstaa Dem."

„Det er heller ikke nødvendigt; vær blot lidt taalmodig, saa vil De snart forstaa mig; lov mig det!"

„Ja."

„Tak. Men husk paa: jeg er vant til at tro paa Dem. Jeg venter Dem i Dag, i Morgen — jeg gaar overhovedet ikke hjemme fra. Men nu maa jeg bort: Hertuginden gaar derhenne i Alléen — hun har faaet Øje paa mig, og jeg kan ikke lade være med

at gaa hen til hende . . . Paa Gensyn . . . Giv mig Deres Haand — hurtigt, hurtigt. Paa Gensyn!"

Og efter at Irina havde trykket Litwinoffs Haand fast, gik hun henimod en midaldrende Dame med et fornemt Udseende, der, ledsaget af to andre Damer og en overordentlig pragtfuld Lakaj, majestætisk skred hen ad Alléen.

„Ah. Goddag, kære Frue," sagde Damen paa Fransk, medens Irina respektfuldt nejede for hende. „Hvordan befinder De Dem i Dag? Vil De ikke spasere en lille Tur med mig?"

„Deres Højhed er altfor god," svarede Irina ligeledes paa Fransk med sin indsmigrende Stemme.

XIV.

Litwinoff lod Hertuginden og hendes Følge bortfjerne sig fra Alléen og gik derpaa selv videre. Han formaaede ikke at blive klar over sine Følelser: han skammede sig, var endog forskrækket, men følte samtidig sin Egenkærlighed smigret . . . Irinas uventede Erklæring havde overrasket ham; hendes lidenskabelige, pludselige Ord var kommet over ham som en Hagelbyge: „Nogle sælsomme Væsner, disse Verdensdamer," tænkte han; „hvor de er inkonsekvente . . . og fordærvede af den Verden, de lever i, og hvis Hulhed de selv føler!" I Grunden følte han ikke noget ved disse Ord — i Grunden gentog han kun denne forslidte Talemaade ganske mekanisk for at blive fri for andre Tanker, der pinte ham langt mere. Han følte, at han i dette Øjeblik ikke turde hengive sig til alvorlig Eftertanke, fordi han da sandsynligvis vilde gøre sig selv Bebrejdelser. Han vandrede langsomt fremad og anstrengte sig ivrigt for at postere sin Opmærksomhed paa, hvad der omgav ham . . .

Pludselig fik han paa en Bænk Øje paa en Mand, der sad og læste en Avis — det var Potugin. Litwinoff udstødte et sagte Raab — Potugin lagde Avisen bort og saa opmærksomt, uden at smile, paa Litwinoff.

„Tillader De, jeg tager Plads ved Siden af Dem?" spurgte denne.

„Gør mig den Tjeneste. Kun gør jeg Dem forud opmærksom paa ét: hvis De vil have en Samtale i Gang med mig, saa bliv ikke fortørnet — jeg befinder mig for Øjeblikket i en højst menneskefjendsk Stemning og ser al Ting fra den værste Side."

„Gør Dem ingen Bekymringer, Sosonth Iwanitsch," svarede Litwinoff, idet han tog Plads; „det falder meget belejligt . . . Men hvad er der gaaet Dem imod?"

„Egentlig burde jeg ikke være i daarligt Humør," begyndte Potugin. „Jeg har lige i Avisen læst et Udkast til en russisk Retsreform, og jeg ser med oprigtig Glæde, at Fornuften endelig ogsaa til sidst sejrer hos os, og at vi ikke mere har til Hensigt under Paaskud af Uafhængighed, Nationalitet og Originalitet at hæfte en lille, russisk Hale ved den klare, europæiske Logik — vi laaner tværtimod dette Gode uforfalsket fra Udlandet . . . . Jeg burde altsaa slet ikke være i daarligt Humør; men til min Ulykke traf jeg paa en „ægte Russer", med hvem jeg havde en Samtale — alle disse Originaler og Autodidakter vil ikke engang lade mig faa Ro i min Grav."

„Hvem var den Russer?" spurgte Litwinoff.

„Det er en tyk Herre, der løber omkring her og bilder sig ind, at han er en genial Musiker. „Naturligvis," siger han, „naturligvis er jeg ikke mere end for et Nul at regne, fordi jeg ikke har lært noget, men alligevel har jeg, uden at prale, flere Idéer og Melodier i Hovedet end Meyerbeer." — „For det første," svarede jeg, „hvorfor har du ikke lært noget? Og for det andet: ikke blot Meyerbeer, men ogsaa den ubetydeligste tyske Fløjtenist, der beskedent udfører sit Parti i det ubetydeligste tyske Orkester, har tyve Gange flere Idéer i Hovedet end alle vore „ægte Russere"; kun beholder Fløjtenisten sine Idéer for sig selv og vogter sig vel for at bebyrde Mozarts og Haydns Fædreland med dem, medens vore ægte Russere, saa snart de har flikket en lille Vals eller en lille Sang med Ak og Ve sammen, straks stikker Hænderne i Bukselommerne, fortrækker Munden til et foragteligt Smil og erklærer: „Jeg er et Geni!" — I Malerkunsten, ja paa alle andre Omraader, gentager det samme Skuespil sig. Var det ikke paa Tide at kaste alle disse Pralerier og Løgne over Bord, f. Eks. disse: I Rusland er endnu ingen død af Sult . . . Intet Steds i Verden kommer man hurtigere af Sted, end paa vore Landeveje. . . . Vi er talrige nok til at kunne dække alle vore Fjender med vore Huer. Stadig taler man om den russiske Naturs Talent, om dens geniale Instinkt, om Kolibin . . . hvori bestaar da dette Talent? I en søvndrukken Lallen, i en raa Skryden. Instinkt! Som om man kunde bryste sig af det! Tag en Myre i Skoven, og bær den en Werst bort fra sin Tue — den vil dog atter finde

hjem; Mennesket formaar ikke at gøre noget lignende — staar det derfor under Myren? Instinktet — lad det saa være nok saa genialt — er Mennesket uværdigt: Forstanden, den simple, sunde Dusinforstand — den er vort sande Habengut, vor Stolthed . . . Men hvad Kolibin angaar, der, uden at forstaa sig paa Mekanik, har fabrikeret et meget daarligt Ur, saa vil jeg stille dette hans Ur op paa en Skamstøtte med følgende Underskrift: „Se, Godtfolk, netop saadan maa man ikke lave det." — Kolibin er vel ikke Skyld deri, men ikke desto mindre er hans Arbejde ikke et Skud Krudt værd. — Man kan ogsaa godt rose Teluschkin paa Grund af hans Mod og Dygtighed, fordi han klatrede op paa Toppen af Admiralitetsbygningen — hvorfor skulde man mon ikke rose ham? Men man skal ikke skrige op om, at han gav de tyske Arkitekter, der kun duede til at stikke vore Penge i Lommen, en Næsestyver . . . Han har overhovedet ikke givet dem nogen Næsestyver; saa man sig ikke nødsaget til at tage sin Tilflugt til dem for at faa Taarnspidsen repareret? Udbred for Guds Skyld ikke den Forestilling i Rusland, at man uden at lære noget kan naa noget! Nej, du kan være saa begavet, du vil — ABC maa du dog først lære! Vil du ikke det, saa bliv bare hjemme og hold Mund. Hu, jeg er blevet ordentlig varm!" (Potugin tog sin Hat af og tilviftede sig Kølighed med sit Lommetørklæde.) „Russisk Kunst," begyndte han paany, „russisk Kunst! . . . jeg kender det russiske Afspærringssystem, men jeg kender ogsaa den russiske Afmagt: jeg har aldrig set noget til russisk Kunst. I tyve Aar har man hyldet denne Bruloff, dette opblæste Nul, og indbildt sig, at vi nu havde en Skole, der var alle andre overlegen . . . russisk Kunst, hahaha!"

„Undskyld, Sosonth Iwanitsch," bemærkede Litwinoff, „anerkender De da ikke Glinka?"

Potugin kløede sig bag Øret: „Undtagelser bekræfter som bekendt kun Reglen, og selv i dette Tilfælde har vi ikke kunnet afholde os fra Praleri. Havde man f. Eks. nøjedes med at sige, at Glinka var en betydelig Musiker, hvem dog hans Fejl og ydre Forhold hindrede i at blive Grundlæggeren af den russiske Opera, saa vilde ingen have noget derimod at indvende; men nej, det vilde jo have været altfor lidt — han maatte straks udnævnes til Generalissimus og Overhofmarschall paa Musikkens Omraade, og vi maatte tilraabe alle Nationer: „noget lignende har I ikke!" Og til Bevis peger man paa et stort Naturtalent, hvis storslaaede Produktion i Virkeligheden ikke er andet end en jammerlig Efter-

ligning af fremmede Komponister af anden Rang — ja fortrinsvis af anden Rang, thi de er jo lettere at efterligne! Andre Folk har ikke noget lignende! . . . Lad mig fortælle Dem en lille Historie, som jeg ikke kan faa ud af Hovedet. I Foraaret besøgte jeg Krystalpaladset i London. Som De ved, er der dèr udstillet Prøver paa alle Opfindelser — det er saa at sige en Menneskehedens Encyklopædi. Da jeg nu gik om mellem alle disse Maskiner og Redskaber og Statuer af store Mænd, da fo'r denne Tanke mig gennem Hovedet: hvis pludselig et Folk forsvandt fra Jordens Overflade, og hvis samtidig alt, hvad dette Folk havde opfundet, samtidig forsvandt fra dette Palads — saa kunde vor gode Moder, det rettroende, hellige Rusland, synke ned i Tartarus uden at en eneste Nagle, en eneste Knappenaal i Krystalpaladset behøvede at berøres deraf: alt vilde fredeligt forblive paa sin Plads; thi endog Samovaren, Bastskoene, Krumstaven og Knutten — vore berømteste Produkter — har vi ikke engang selv opfundet. Selv hvis Sandwichøerne forsvandt, vilde det have en større Virkning. Da Beboerne dèr har opfundet nogle ejendommelige Baade og Spyd, saa vilde de besøgende i Krystalpaladset straks opdage, at de var forsvundne. — De vil maaske sige, at det er Bagvaskelse og Overdrivelse . . . Men jeg svarer: for det første er jeg ingen Bagtaler, og for det andet ser man ikke alene ikke gerne Djævlen, men ogsaa sig selv lige ind i Øjnene, og hos os er det ikke blot Børn, der holder af at blive lullet i Søvn med et „Eja popeia". Vore gamle Opfindelser har vi fra Østen, vore nye fra Vesten, og dog bliver vi med at snakke om national-russisk Kunst! Nogle unge Mennesker har endog opdaget en russisk Videnskab: hos os er 2 × 2 vel kun 4, men det ser ud til, at vi kommer til disse „4" paa en langt dristigere og rigtigere Maade."

„Men vi deltager dog i Verdensudstillingerne, og Evropa køber dog mange Ting af os."

„Ja, Raaprodukter. Men læg Mærke til, at vore Raaprodukter kun er gode ifølge visse afskyelige Omstændigheder: vore Svinebørster er f. Eks. lange og haarde, fordi Svinene er daarlige; vort Læder er stærkt og tykt, fordi Køerne er magre; Talgen er haard, fordi den bliver revet ud med Kødet . . . Men hvorfor skal jeg udbrede mig om dette? De giver Dem jo selv af med Teknologi — De maa jo vide det langt bedre end jeg . . . Man taler om vor Opfindelsesevne — ja, om den russiske Opfindelsesevne! Men vore Herrer Godsejere beklager sig bittert og lider store Tab, fordi der ikke gives noget brugbart Korntørreloft, som

kunde befri dem for Nødvendigheden af at sætte Negene i Stak, hvilket man har gjort lige siden Ruriks Dage . . . Disse Stakke foraarsager enorme Tab og brænder stadigvæk af. Godsejerne klager, men Korntørrelofter kommer der stadig ingen af. Og hvorfor ikke det? Fordi Tyskerne ikke har Brug for dem, men maler deres Korn uden at tørre det og følgelig ikke behøver at give sig af med en saadan Opfindelse . . . Vi selv er heller ikke i Stand dertil — og dermed basta . . . Fra i Dag af vil jeg, saa snart jeg støder sammen med en „ægte Russer" eller et af disse Opfindelsesgenier tilraabe ham: „Holdt, højstærede, hvor er Korntørrelofterne? Giv os et af dem! . . ." Men de befatter sig med helt andre Ting. At tage en gammel udtraadt, af Saint-Simon eller Fourier længst bortkastet Sko op og slæbe om med den som en Helligdom — det er vi i Stand til; eller flikke en Artikel om Proletariatets historiske og nutidige Betydning i Frankrigs Storbyer sammen — det kan vi ogsaa. Men da jeg en Dag anmodede en af disse nationaløkonomiske Skribenter af Hr. Woroschiloffs Art om at nævne mig 20 Byer i Frankrig, ved De, hvad der da skete? I sin Fortvivlelse nævnede Nationaløkonomen, for at faa Talet 20 fuldt, mig Byen Montfermail, som han formodentlig erindrede fra en Roman af Paul de Kock. Ved den Lejlighed kom jeg til at tænke paa følgende Anekdote: En Dag gennemstrejfede jeg en Skov med Hund og Gevær . . ."

„De er ogsaa Jæger?" spurgte Litwinoff.

„Fra Tid til anden gaar jeg lidt paa Jagt. Jeg søgte efter en Mose med Snepper, som andre Jæger gentagne Gange havde talt til mig om. Jeg gaar til den første den bedste Hytte og spørger Beboeren: „Er der en Mose i Nærheden, og er der Snepper dér?" „Ja," svarede han ivrigt og med et saa straalende Ansigt, som om jeg havde givet ham en Rubel, „her er en første Klasses Mose, og det vrimler formelig med vilde Fugle." Jeg fulgte den angivne Retning, men fandt hverken Mose eller vilde Fugle — Mosen var nemlig forlængst udtørret. Og svar mig nu paa, hvorfor Russeren lyver i et væk — Bonden saavel som Nationaløkonomen?"

Litwinoff svarede ikke, men nøjedes med at sukke, fuld af Deltagelse.

„Men begynd," fortsatte Potugin, „en Samtale med denne Nationaløkonom om Sociologiens vanskeligste Spørgsmaal, dog kun i al Almindelighed og uden bestemte Kendsgerninger — Prrrr! Som en Ørn svinger han sig op i Luften. Imidlertid lykkedes det mig dog engang at fange en af disse Fugle — men jeg betjente

mig rigtignok ogsaa — som De vil faa at se — af en herlig Lokkemad. Jeg talte med en af vore Dages Ynglinge om forskellige „Spørgsmaal" — saadan holder de altid af at udtrykke sig. Som sædvanlig gik han meget stærkt i Tøjet; blandt andet bestred han med barnagtig Haardnakkethed Ægteskabets Berettigelse. Alle mine Grunde hjalp ikke — det var, som om jeg talte med en Klods. Jeg var allerede ved at fortvivle, da jeg fik et lykkeligt Indfald. „Tillad mig at bemærke, ærede Herre," sagde jeg — til disse Grønskollinger maa man nemlig altid tale med Ærefrygt — „tillad mig at bemærke, at jeg undrer mig meget over Dem. De beskæftiger Dem med Naturvidenskaberne — og dog synes De fuldstændig at have overset den Kendsgerning, at alle de kødædende, af Rov og Bytte levende Dyr, Pattedyr saavel som Fugle, har Møje med at skaffe sig selv og deres Unger den nødvendige Føde . . . og De sætter dog Mennesket i Klasse med disse Dyr?" „Det forstaar sig," svarede den haabefulde unge Mand, „Mennesket er overhovedet kun et kødædende Dyr." „Og et Rovdyr!?" „Ja, et Rovdyr!" „Vel," fortsatte jeg, „saa undrer det mig rigtignok, at De har overset den Omstændighed, at alle disse Dyr lever i Monogami!" Grønskollingen fo'r sammen: „Hvordan det?" „Meget simpelt. Se engang paa Løven, Ulven, Ræven, Høgen og Falken! Hvad skulde de ellers gøre — kun med Møje kan de foruden sig selv føde deres Unger." Grønskollingen blev eftertænksom: „Naa ja, i dette Tilfælde kan Dyret ikke tjene Mennesket til Forbillede." Da kaldte jeg ham en Idealist — men det gjorde ham helt ulykkelig! Han var lige ved at give sig til at græde, og jeg fik ham ikke beroliget, før jeg lovede ham, at jeg ikke vilde forraade ham til hans Kammerater. Gives der nu til Dags nogen større Skam end at bære Navn af Idealist? . . . Men det ser ud til, at De ikke hører paa mig?"

Litwinoff for sammen — han havde i Virkeligheden ikke hørt, hvad Potugin sagde: han tænkte bestandig paa Irina og paa sin sidste Samtale med hende: „Tilgiv mig, Søsonth Iwanitsch," begyndte han, „men jeg maa endnu engang ulejlige Dem med mit sidste Spørgsmaal angaaende . . ."

„Angaaende . . . ?"

„Angaaende Fru Ratmiroff."

Potugin lagde Avisen sammen og stak den i Lommen: „De ønsker at faa at vide, hvordan jeg lærte hende at kende?"

„Nej, det er ikke det — jeg vil kun høre Deres Mening om

den Rolle, hun spillede i St. Petersborg. Hvad var det egentlig for en Rolle?"

„Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal svare Dem, Gregor Michailitsch. Jeg stod Fru Ratmiroff temmelig nær — men kun ved et Tilfælde og kun for kort Tid. Jeg har ikke trængt ind i hendes Verden, og hvad der er sket dèr, er blevet mig en ukendt Ting. Jeg har hørt adskilligt, men De ved jo, at Sladderen dyrkes ikke alene i demokratiske Kredse. For øvrigt var jeg heller ikke nysgerrig . . . Jeg har for Resten lagt Mærke til," fortsatte han efter en kort Pavse, „at De interesserer Dem meget for hende."

„Ja; vi har to Gange talt temmelig aabenhjertigt med hinanden. Og dog spørger jeg mig selv, om hun har været oprigtig imod mig."

Potugin saa ned i Jorden: „Naar hun er opbragt eller lader sig rive hen, er hun som alle lidenskabelige Kvinder oprigtig. Hendes Stolthed hindrer hende ogsaa mange Gange i at lyve."

„Er hun stolt? — jeg troede snarere, hun var lunefuld."

„Ualmindelig stolt — forøvrigt har dette ikke noget at betyde."

„Jeg synes, hun undertiden ogsaa gerne overdriver . . ."

„Heller ikke dette har noget at betyde — alligevel er hun oprigtig. Men hvem taler overhovedet Sandhed? — selv de bedste af de fornemme Damer er forgiftede lige indtil Marven."

„Men De kaldte hende jo selv Deres Veninde — De førte mig jo næsten med Magt til hende."

„Hvad beviser det? Hun bad mig om at tage Dem med, og jeg tænkte: hvorfor ikke! Forøvrigt er jeg virkelig hendes Ven — hun er ikke uden gode Egenskaber og har et godt Hjerte. For Resten maa De jo kende hende lige saa godt som jeg."

„Jeg har kendt Irina Pawlowna for ti Aar siden . . ."

„Hvad er det dog, De siger dèr, Gregor Michailitsch! Som om den menneskelige Karakter kunde forandre sig! Som man er i Vuggen, saadan stiger man ned i Graven. Eller frygter De maaske" — her sænkede Potugin Hovedet endnu dybere — „at blive hildet i hendes Net? Umuligt er det ikke . . . Men man kan jo overhovedet ikke beskytte sig mod Kvindernes Net."

Litwinoff mumlede tvungent: „Mener De?"

„Ja — Manden er svag, Kvinden stærk, Tilfældet er almægtigt; at forsone sig med et farveløst Liv er tungt, at glemme sig selv umuligt . . . og her træder Skønhed og Deltagelse, Lys og Varme os i Møde — og det skulde man staa imod! Nej, man iler

af Sted som et Barn til sin Moder. Naa, senere kommer naturligvis Kulde, Mørke og Tomhed til — og det hele ender med, at man selv bliver øde og ikke forstaar noget mere. I Begyndelsen forstaar man ikke, at man kan elske, senere forstaar man ikke, at man kan leve."

Litwinoff betragtede Potugin: det var ham, som om han aldrig før havde set et mere ensomt, trøstesløst og ulykkeligt Menneske — nedslaaet og bleg med Hovedet sunket ned paa Brystet og Hænderne foldet over Knæene sad han ubevægelig og smilte bedrøvet frem for sig. Litwinoff følte Medlidenhed med den stakkels bitre Særling: „Irina Pawlowna," begyndte han halvhøjt, „har blandt andet talt til mig om en af Deres bedste Veninder — jeg tror, hun hed Belski eller Dolski."

Potugin rettede sine vemodige Øjne mod Litwinoff: „Naa," sagde han dumpt, „har hun talt til Dem om hende . . . Ja saa. Forøvrigt," fortsatte han med en tvungen Gaben, „er det paa Tide, jeg kommer hjem og — spiser til Middag. Lev vel."

Han sprang op fra Bænken og bortfjernede sig rask, før Litwinoff fik sagt et eneste Ord . . . Hans Medlidenhed forandrede sig til Ærgrelse — over sig selv. Enhver Art Grovhed var ham imod — han havde kun villet bevidne Potugin sin Deltagelse, og i Stedet for var han kommen med en plump Allusion.

I sit Hjertes Indre utilfreds med sig selv, vendte han tilbage til sit Hotel: „Forgiftet lige ind til Marven!" tænkte han nogen Tid senere . . . „men overordentlig stolt! . . . Stolt . . . hun der næsten faldt ned for mine Fødder! Stolt og ikke lunefuld!?"

Litwinoff forsøgte at udslette Irinas Billede af sine Tanker; men det lykkedes ham ikke. Han vilde heller ikke tænke paa Tatjana — han følte, at i Dag kunde hendes Billede ikke fortrænge Irinas. Han besluttede roligt at afvente Løsningen paa denne sælsomme Historie. Denne Løsning kunde ikke udeblive ret længe, og Litwinoff tvivlede ikke paa, at den vilde vise sig højst simpel og naturlig . . . Saadan tænkte han, men foreløbig forlod Irinas Billede ham ikke et Øjeblik — i Tankerne gentog han endogsaa hendes Ord Gang paa Gang.

Da han kom hjem, overrakte Kellneren ham et Brev — det var fra Irina og havde følgende Indhold: „Hvis De ikke har andet at gøre i Aften, saa kom; jeg er ikke alene — der er Gæster hos mig, og De vil da kunne lære vort Selskab nærmere at kende. Det vilde være mig meget kært, om De vilde betragte mine Gæster nøjere — de vil formodentlig vise sig i al deres Glans. De

maa lære den Luft at kende, som jeg indaander. Kom — det vil glæde mig at se Dem igen, og De vil ikke komme til at kede Dem. Overbevis mig om, at vor Opgør i Dag for stedse har umuliggjort Misforstaaelse imellem os. — Deres hengivne I."

Litwinoff trak sin Kjole paa, anlagde et hvidt Halsbind og begav sig til Irina: „Det har ikke det mindste at sige," gentog han under Vejs Gang paa Gang; „hvorfor skulde jeg ikke for en Gangs Skyld betragte denne mærkværdige Menneskeart. Det er sikkert interessant."

For nogle Dage siden havde den samme Menneskeart vakt en anden Følelse til Live i ham: Modvilje.

Med hurtige Skridt ilede han af Sted med et tvungent Smil paa Læberne og Hatten ned i Panden. Bambajeff, der sad foran Kafé Weber, pegede paa ham og sagde begejstret til sine Venner Woroschiloff og Pischtschalkin: „Ser I denne Mand?! Han er et Fjæld, en Klippe af Granit!"

XV.

Litwinoff traf temmelig mange Gæster hos Irina. I et Hjørne sad tre Generaler fra Skovturen; de spillede Whist med blind Makker, og det er umuligt at skildre i noget menneskeligt Sprog den Vigtighed, med hvilken de gav Kort, tog Stik hjem og sagde Trumf eller Pas — det var virkelig Statsmænd, der spillede! Idet de overlod det til den simple Borger at ledsage Spillet med de gængse Vittigheder, talte de Herrer Generaler udelukkende om det, som var uomgængelig nødvendigt; kun den tykke General tillod sig engang, medens der blev givet Kort, at give sine Følelser Luft i følgende Ord: „Dette forbandede Spader-Es!"

Mellem Damerne genkendte Litwinoff nogle af dem, der havde deltaget i Skovturen, men der var ogsaa adskillige andre, som han endnu ikke havde set. En af dem lignede en gammel Mumie, saa at man hvert Øjeblik kunde befrygte, at hun vilde synke sammen og blive til Støv; hun bar et Par forfærdelig indskrumpede, graagule Skuldre til Skue, og idet hun holdt sin Vifte op for Munden, saa' hun stadig smægtende paa Ratmiroff med sine udslukte Øjne. Denne forsømte hende heller ikke, thi hun stod som den sidste Hoffrøken fra Kejserinde Katharinas Dage højt anskreven i de fornemste Kredse.

Ved et Vindue sad, udklædt som Hyrdinde, „Hvepsedronningen“ Grevinde Sch., omgivet af en Sværm unge Mænd. Mellem disse udmærkede sig særligt den berømte Millionær og Laps Finikoff ved sin arrogante Opførsel, sit fuldstændig flade Baghoved og sit dyrisk-dumme Ansigtsudtryk.

En anden Dame, ligeledes Grevinde, og kendt under Navnet Lise, underholdt sig med en langhaaret, blond og bleg Spiritist; ved Siden af dem stod en Herre, ligeledes bleg og langhaaret, der i et væk lo med en betydningsfuld Mine: ogsaa han var Tilhænger af Spiritismen, men desuden beskæftigede han sig med Sandsigeri og forudsagde, paa Grundlag af Apokalypsen og Talmud, forskellige vidunderlige Begivenheder. Ikke en eneste af hans Profetier var gaaet i Opfyldelse, men dette generede ham ikke, og han blev rolig ved med at profetere.

Ved Pianoet havde den „ægte Russer“, som havde faaet Potugin til at gaa ud af sit gode Skind, slaaet sig ned. Idet han adspredt af og til klimprede paa Tangenterne, lod han Blikket skødesløst sværve omkring.

Irina sad paa en Divan mellem Fyrst Koko og Fru Ch., der engang havde været berømt for sin Skønhed, men nu lignede en modbydelig Tudse, der udspyede Ondskab og Gift.

Da Irina fik Øje paa Litwinoff, rødmede hun og rejste sig. Han traadte hen til hende, hun trykkede varmt hans Haand. Hun bar en sort Crepekjole med næppe synlig Guldbesætning, der lod hendes mathvide Skuldre træde endnu stærkere frem. Hendes blege Ansigt, der var dækket af den øjeblikkelige Rødme, aandede Skønhedens Triumf — og ikke blot Skønhedens: en hemmelig, næsten spottende Glæde straalede i hendes halvtlukkede Øjne og sitrede om hendes Læber og Næsefløje.

Ratmiroff nærmede sig Litwinoff, og efter at han havde hilst ham med sin sædvanlige Høflighed, præsenterede han ham for flere af Damerne: den gamle Ruin, „Hvepsedronningen“, Grevinde Lise o. s. v. . . . De modtog ham temmelig velvilligt: Litwinoff hørte ikke til deres Kreds, men han var dog ikke ilde — hans udtryksfulde, ungdommelige Ansigtstræk vakte deres Opmærksomhed . . . Han forstod dog ikke at drage Nytte deraf — han var uvant til store Selskaber, følte sig ubehagelig til Mode, og desuden generede den tykke Generals mørke Blik ham: „Civilist! Frihedsmand!“ syntes dennes ubevægelige Blik stadig at sige.

Irina kom Litwinoff til Hjælp: hun fik det maget saa, at han

kom til at sidde i hendes Nærhed. Saa ofte hun talte til ham, maatte hun vende sig om mod ham, og ligesaa ofte henryktes han ved hendes mælkehvide Hals's skønne Bøjning — lige saa ofte berusedes han af den Vellugt, der udstrømmede af hendes Haar. Et Udtryk af dyb, stille Taknemlighed laa hele Aftenen over hendes Ansigt — nej, ingen Fejltagelse var mulig: det *var* Taknemlighed, som disse Smil og disse Blikke udtrykte, og som gjorde ham saa beklemt og samtidig saa blød om Hjertet . . . og med det samme syntes hun stadig at sige til ham: naa, hvad synes du saa om disse Mennesker?

Særlig troede Litwinoff at høre dette Spørgsmaal, naar en af de tilstedeværende begik en Taabelighed, — hvad der skete temmelig hyppigt i Aftenens Løb. Engang kunde hun endda ikke lade være med at le højt.

Grevinde Lise, en meget overtroisk Dame, der interesserede sig for alt overnaturligt, spurgte — efter at hun havde endt sin Samtale med den blonde Spiritist om Hume, dansende Borde og selvspillende Harmonikaer — om der ikke ogsaa fandtes Dyr, der var modtagelige for Magnetisme.

„Der gives i det mindste ét saadant Dyr," raabte Fyrst Koko langt borte fra. „De kender sikkert Milwanowski? Han faldt i Søvn hjemme hos mig og begyndte endogsaa at snorke, hihi!"

„De er meget ondskabsfuld, kære Fyrste, jeg taler om rigtige Dyr."

„Jeg med, Frue."

„Der gives saadanne Dyr," forklarede Spiritisten; „f. Eks. Krebsen — den er meget nervøs og henfalder let i Katalepsi."

Grevinden viste sig meget forbavset. „Krebsen — er det muligt? Oh, det er meget interessant! Det vilde jeg gerne se engang . . . Hr. Luschin," tilføjede hun og vendte sig mod en ung Mand, der havde et Ansigt som en ny Porcelainsdukke og bar stenhaarde Fadermordere (han roste sig af, at dette Ansigt og disse Fadermordere var blevet vædet af Støvregnen fra Niagara og den nubiske Nil, men havde ellers ikke bragt andre Erindringer med hjem fra sine Rejser) . . . Hr. Luschin, vær saa venlig at skaffe os en Krebs."

Hr. Luschin smiskede: „Ønsker De den levende?" spurgte han.

„Ja, en Krebs, en Krebs," gentog hun.

„Hvad er det: en Krebs, en Krebs?" spurgte Grevinde Sch. strengt.

Hr. Verdiers Fraværelse havde stemt hende højst unaadig.

Hun kunde ikke forstaa, hvorfor Irina ikke havde indbudt denne den prægtigste af alle Franskmænd. Den gamle Ruin, der forlængst var ude af Stand til at forstaa noget — tillige var hun saa heldig at være døv — rystede kun misbilligende paa Hovedet.

„Ja, ja, en Krebs. Aa, Hr. Luschin, vær saa venlig . . .“

Den unge rejsende bukkede, gik ud og vendte snart tilbage, fulgt af en Kellner, der smilende over hele Ansigtet bar et Fad med en stor, sort Krebs.

„Værsgo', naadige Frue,“ raabte Luschin, „nu kan Krebseforestillingen begynde. Hahaha (Russerne ler altid selv først af deres Vittigheder).

„Hihihi,“ lo Fyrst Koko i sin Egenskab af Patriot og Beskytter af alle Fædrelandets Produkter.

„Tak, tak,“ sagde Grevinden, „og nu, Hr. Fox, vis os det saa.“

Kellneren stillede Fadet paa et rundt Bord. Der opstod et vist Røre mellem Gæsterne; nogle Hoveder blev strakt frem — kun Generalerne ved Spillebordet bevarede deres alvorlige, højtidelige Holdning. Spiritisten strøg sig gennem Haaret, rynkede Panden og begyndte at manøvrere med Hænderne i Luften. Krebsen bevægede sig, gik baglæns og hævede sine Klosakse i Vejret; Spiritisten gentog sine Bevægelser noget hurtigere — Krebsen ligesaa.

„Men hvad skal der da ske med den?“ spurgte Grevinden.

„Den skal blive fuldstændig ubevægelig og sætte sig paa sin Hale,“ svarede Hr. Fox med stærk amerikansk Accent, idet han krampagtig bevægede Fingrene over Fadet. Men hans Magnetisme nægtede at virke — Krebsen blev stadig livligere og livligere: Spiritisten erklærede, at han ikke var i Stemning og fjernede sig mismodig fra Bordet. Grevinden søgte at trøste ham, idet hun forsikrede, at selv Hr. Hume undertiden havde haft Uheld med sig. . . . Fyrst Koko bekræftede hendes Ord. Apokalypse- og Talmudkenderen traadte stjaalent hen til Bordet og vilde ligeledes, idet han hurtigt, men kraftigt strøg henover Krebsen med sine Fingre, forsøge sin Lykke; men forgæves: ikke det mindste Tegn af Katalepsi viste sig. Man kaldte atter paa Kellneren og sagde, at han atter kunde tage Krebsen med sig — hvilket han gjorde med det samme smilende Ansigt som før; men saa snart han var vel ude af Døren, brød han ud i en høj Latter. Ogsaa i Køkkenet blev der let meget af „disse Russere“.

Den „ægte Russer“, der under Forsøget med Krebsen stadig havde siddet og klimpret paa Pianoet, spillede nu sin evige Vals,

hvorfor han selvforstaaelig blev belønnet med den mest smigrende Anerkendelse.

Ansporet heraf, foredrog Grev Ch., vor uforlignelige Dilettant, en Sang, han selv havde komponeret, men som ganske vist fra Ende til anden var laant fra Offenbach. Dens lystige Slutningsrim: „sikket et Æg, sikket et Æg!" bragte næsten alle Damernes Hoveder i en vuggende Bevægelse; en af dem klappede endog let i Hænderne, og det uundgaaelige: „henrivende, henrivende!" lød fra alle Læber.

Irina vekslede et Blik med Litwinoff, og atter viste dette hemmelige, spottende Smil sig om hendes Læber . . . det antog nogle Øjeblikke senere endog et skadefro Udtryk, da Fyrst Koko, denne glødende Forsvarer af Adelens Interesser, fik det Indfald at udvikle sine Anskuelser for Spiritisten, hvorved han naturligvis ikke glemte straks at fremkomme med sin berømte Udtalelse om Ejendomsbegrebets Vaklen i Rusland; selvfølgelig fik Demokraterne ogsaa nogle ordentlige Hug.

Spiritistens amerikanske Blod begyndte at komme i Kog, og han begyndte at strides med Fyrsten. Som sædvanlig begyndte denne straks at skrige op af fuld Hals, og i Stedet for at anføre Grunde gentog han i et væk: „Det er latterligt! Der er ikke Gnist af Mening i det, De siger!"

Krøsus'en Finikoff begyndte at komme med Skoser uden at tage Hensyn til, hvem de ramte; Talmudisten kvækkede, og selv Grevinde Sch. begyndte at skrige op — kort sagt, der opstod næsten den samme Helvedeslarm som hos Gubareff; kun med den Forskel, at Øllet og Tobaksrøgen manglede, og at samtlige medvirkende bar smukkere Klæder.

Ratmiroff forsøgte at skaffe Ro til Veje (thi Generalerne gav deres Utilfredshed til Kende, og man hørte Boris raabe: „Atter den forbandede Politik!"), men forgæves, og da en Statsmand stod frem og tilbød i faa Ord at give „et Resumé af Spørgsmaalet", led han et fuldstændigt Nederlag: han stammede i den Grad og beviste indlysende, at han selv ikke forstod noget af det hele.

Irina paa sin Side hidsede Kamphanerne mere og mere mod hinanden og saa stadig, under lette Nik, hen paa Litwinoff. . . . Denne var som fortryllet; han hørte intet — ventede kun paa, at hendes dejlige Øjne skulde vende sig mod ham, og at han paany kunde komme til at kaste et hastigt Blik paa hendes blege, underskønne Ansigt . . . Det endte med, at Damerne blev vrede og forlangte, at Striden skulde høre op . . . Ratmiroff bad Dilet-

tanten om endnu engang at foredrage sin Sang, og den „ægte Russer“ spillede atter sin Vals . . .

Litwinoff blev der til over Midnat og gik senere end de andre. Selv om han ogsaa havde hørt opmærksomt efter alt, hvad der blev talt omkring ham, saa vilde det dog have været ham umuligt at bringe et eneste ærligt Ord, en eneste fornuftig Tanke med sig hjem af alt dette usammenhængende, livløse Snak. Selv de heftige Udraab savnede Oprigtighed — selv i Bagvaskelserne var der ingen Lidenskab. Disse Mennesker, som syntes at sukke over Fædrelandets Skæbne, beklagede sig i Virkeligheden kun over, at deres Indtægter blev formindskede; og Navne, som Efterverdenen ikke vilde glemme, blev her udtalte med Haan og Foragt . . . og hvilke ligegyldige Ting beskæftigede ikke alle disse Hoveder, alle disse Sjæle — ikke blot denne Aften, ikke blot i Selskab — nej, men ogsaa hjemme og hver Dag — det udgjorde deres Livs Indhold! Og endelig, hvilken Uvidenhed! Hvilken absolut Mangel paa Forstaaelse af alt det, der adler og forskønner Menneskelivet!

Da Litwinoff tog Afsked, trykkede Irina paa ny hans Haand og hviskede ironisk: „Naa, er De tilfreds? Har De set nok? Er det ikke dejligt?“

Han svarede ikke — bukkede blot dybt for hende.

Da Irina var blevet alene tilbage med sin Mand, vilde hun begive sig til sit Soveværelse . . . Han holdt hende tilbage: „Jeg har beundret dig overmaade meget i Aften,“ begyndte han, idet han lænet til Kaminen tændte sig en Cigaret. „Du har i et væk gjort dig lystig over os.“

„Ikke mere i Aften end ellers,“ svarede hun hurtigt.

„Hvordan skal jeg forstaa det?“

„Som du vil.“

„Hm! Det er tydeligt nok.“ — Ratmiroff slog med Spidsen af sin Lillefinger Asken af sin Cigaret: „Apropos, din nye bekendt — hvad er det nu han hedder? — denne Hr. Litwinoff gaar vel for at være en overmaade klog Mand?“

Ved at høre Litwinoffs Navn nævne, vendte Irina sig hurtigt om: „Hvad mener du dermed?“

Generalen smilede: „Han er altid meget tavs — aabenbart frygter han for at kompromittere sig.“

Nu smilte ogsaa Irina, kun paa en hel anden Maade end sin Mand: „Bedre tie end tale som — visse Folk.“

„Lige netop!“ mumlede Ratmiroff med fremhyklet Underdanighed. „For Resten: Spøg til Side — han har et meget interessant Ansigt og . . . et saa tankefuldt Udtryk . . . og en Holdning.“

Generalen bragte Sløjfen paa sin Kravat i Orden, kastede Hovedet tilbage og betragtede sit eget Overskæg: „Jeg tror, at han er Republikaner — ligesom din Ven, Hr. Potugin; det er ogsaa et af de tavse Genier . . .“

Irinas Bryn trak sig langsomt sammen over de vidtaabne Øjne: „Hvorfor siger du det, Valerian Wladimiritsch?“ spurgte hun næsten medlidende. „Du slaar kun i Luften — vi er ikke i Rusland, og der er ingen, der hører dig her.“

Ratmiroff fo'r uvilkaarlig sammen: „Det er ikke blot *min* Mening, Irina Pawlowna,“ udbrød han hidsigt. „Ogsaa andre finder, at han ser ud som en Karbonaro . . .“

„Virkelig? Og hvem er de andre?“

„Naa ja, Boris f. Eks. . . .“

Irina trak paa Skuldrene: „Naa, har han ogsaa følt Trang til at udtale sin Mening!“

„Ja, og . . . du ærgrer dig, og jeg ved, hvad det er, der ærgrer dig . . .“

„Jeg ærgrer mig? Over hvad?“

„Det ved jeg ikke, maaske er du blevet ubehagelig berørt over den Bemærkning, som jeg tillod mig om . . . —“ Ratmiroff standsede.

„Over?“ gentog Irina. „Aa, lad os nu høre det i en Fart og uden Ironi — jeg er træt og søvnig.“

Hun tog en Lysestage fra Bordet: „Om . . .?“

„Naa ja, over denne Hr. Litwinoff. Thi der er ingen Tvivl om, at han beskæftiger sig meget . . .“

Irina løftede den Haand, der holdt Lysestagen, saa at Flammen kom i Højde med hendes Mands Ansigt; hun saa ham opmærksomt, næsten nysgerrigt ind i Øjnene og brød pludselig ud i en høj Latter.

„Hvad skal det betyde?“ spurgte Ratmiroff og rynkede Panden.

Irina blev ved med at le.

„Hvad skal det betyde?“ gentog han og stampede med Foden.

Han følte sig saaret og fornærmet og dog blændede og pinte hans Hustrus Skønhed ham samtidig. Hun stod let og kæk foran ham; han saa, hvor dejlig hun i Grunden var — selv Neglenes

rosenrøde Skær paa hendes Fingre, der knugede saa stærkt om den tunge Broncelysestage — selv dette Skær undgik ham ikke . . . og denne Krænkelse trængte ham dybt ind i Hjertet . . .

Og Irina lo endnu stadig: „Hvad — du er skinsyg?" sagde hun endelig — og dermed vendte hun sin Mand Ryggen og forlod Værelset. „Han er skinsyg!" hørte han hende sige endnu en Gang bag ved Døren, og atter lød en høj Latter.

Ratmiroff saa mørkt efter sin Hustru — selv i dette Øjeblik maatte han beundre hendes slanke Skikkelse, hendes yndefulde Bevægelser. Med et heftigt Stød trykkede han Cigaretten i Stykker mod Kaminens Marmor og kastede den langt bort. Hans Kinder blegnede pludselig, en krampagtig Skælven gik igennem ham, og hans Øjne stirrede stive og vilde ned i Gulvet, som om de søgte noget dèr . . ., hvert Spor af Imødekommenhed var forsvundet fra hans Ansigt — et saadant Ansigtsudtryk maatte han have haft, da han lod Bønderne i Hviderusland gennempiske . . .

Da Litwinoff kom hjem, satte han sig paa en Stol, støttede Hovedet i begge Hænder og blev længe siddende ubevægelig. Endelig rejste han sig, aabnede en Skuffe og fremtog fra en Mappe Tatjanas Fotografi. Sørgmodigt betragtede han hendes Ansigt, der, som det sædvanligt er Tilfældet, paa Fotografiet var blevet uskønt og ældre.

Tatjana var Typen paa en storrussisk Pige, blond, med stærke Træk, men med et vidunderligt Udtryk af Godhed og Venlighed i de kloge, lysebrune Øjne, og med en sart, hvid Pande, paa hvilken en Solstraale stedse syntes at hvile.

Længe stirrede Litwinoff paa dette Billede — saa lagde han det stille til Side og skjulte paa ny Hovedet i Hænderne. „Alt er forbi!" mumlede han endelig. „Irina, Irina!"

Først nu, først i dette Øjeblik var han blevet sig bevidst, at han elskede hende vanvittigt, elskede hende fra den første Dag, han gensaa hende i „Det gamle Slot" — og at han aldrig var hørt op med at elske hende. Og dog: hvor vilde han have undret sig, hvor vilde han have rystet paa Hovedet, ja let, hvis man havde sagt ham det for nogle Timer siden!"

„Men Tatjana, Tatjana, min Gud, Tatjana, Tatjana!" mumlede han sønderknust, medens Irinas Billede bestandig svævede for hans Øjne med den straalende, sejrsbevidste Ro over det marmorhvide Ansigt.

XVI.

Hele Natten lukkede Litwinoff ikke et Øje; han klædte sig ikke engang af; han var tung om Hjertet. Som den ærlige og retskafne Mand han var indsaa han den indgaaede Forbindelses Betydning og vilde have betragtet det som en Skam at bedrage sig selv og forsøge at dække over sine Svagheder og sine Fejl. I Begyndelsen var han som bedøvet; længe formaaede han ikke at unddrage sig det tunge Tryk af en halv bevidst og uklar Følelse, saa blev han grebet af Skræk ved Tanken om, at hans Fremtid, hans næppe erobrede Fremtid, paa ny indhylledes i Mørke og at hans faste, først nylig opførte Bygning, var rystet i sin Grundvold. . . . Uden Medlidenhed begyndte han at anklage sig selv, men snart holdt han inde med sine Selvbebrejdelser: „Hvorfor saa mismodig?" tænkte han, „nu er der ingen Tid til Bebrejdelser — der maa handles! Tatjana har sat sin Lid til min Kærlighed og min Hæderlighed; vi er for evigt lænkede til hinanden — vi kan og maa ikke skilles mere."

Han forestillede sig alle Tatjanas Fortrin; han lod dem drage forbi sig i Tankerne — forsøgte at hensætte sig i en blød og mild Stemning.

„Der er kun et at gøre," tænkte han: „straks at flygte — uden at vente paa hendes Ankomst hertil at ile hende i Møde. Vil jeg blive ulykkelig, grænseløs ulykkelig med Tatjana? . . . Det er ikke sandsynligt; men i hvert Fald tør jeg ikke tage denne Mulighed under Overvejelse — jeg maa gøre min Pligt, selv om jeg ogsaa skulde gaa til Grunde derved! . . ." — „Men du har ikke Ret til at skuffe hende," hviskede en anden Stemme til ham, „du har ikke Ret til at hemmeligholde den Forandring, der er foregaaet med dine Følelser. Maaske vilde hun, hvis hun vidste, du elskede en anden, ikke gaa ind paa at blive din Hustru! . . ." — „Vanvid, Vanvid! Det hele er kun Sofismer og falsk Ærlighed; jeg har ikke Ret til at bryde mit engang givne Ord . . . Godt. . . . Men saa maa jeg rejse straks uden først at have set den anden endnu en Gang . . ."

Men her snørede hans Hjerte sig sammen; han blev greben af Kulde, fysisk Kulde; en pludselig Skælven gennemfo'r ham, og Tænderne klaprede i Munden paa ham. Idet han med Magt vendte sig fra sine sidste Tanker, begyndte han forundret at spørge sig selv, hvordan han havde kunnet forelske sig i dette fordærvede Væsen, der var omgivet af ham saa modbydelige og

fjendtligsindede Mennesker . . . „Er det virkelig sandt?“ spurgte han sig selv, og som Svar lod han kun Armene modløst synke ned.

Og medens han endnu var grebet af denne Undren, traadte fra en let duftende Sky Irinas fortryllende Træk frem; hendes lange Øjenvipper hævede sig langsomt over disse vidunderlige Øjne, hvis uimodstaaelige Blik trængte dybt ind i hans Hjerte; han hørte hendes søde Stemme, og fra hendes blændende hvide Skuldre udstrømmede Varme og Friskhed.

* * *

Henimod Morgenstunden fattede Litwinoff endelig en Beslutning: han vilde endnu samme Dag rejse Tatjana i Møde og i en sidste Samtale fortælle Irina hele Sandheden, hvis det ikke kunde være anderledes . . . Saa vilde han forlade hende for stedse . . .

Han pakkede sine Sager sammen, ventede til Middag og gik da til hende.

Men ved Synet af hendes Vinduer, for hvilke der var rullet halvt ned, svigtede Modet ham — han *kunde* ikke overskride Hotellets Tærskel. Nogle Gange gik han op og ned af Lichtenthaleralléen.

„Mine bedste Hilsener, Hr. Litwinoff!“ hørte han pludselig en spottende Stemme raabe fra en elegant Vogn, der hurtigt kørte forbi.

Litwinoff saa op og fik Øje paa General Ratmiroff, der sad ved Siden af Fyrst M., en bekendt Sportsmand og Liebhaver hvad engelske Ekvipager og Heste angaar. Fyrsten førte Tømmerne, Generalen bøjede sig til Siden og tog sin Hat dybt af.

Litwinoff besvarede hans Hilsen og ilede — som om han adlød en indre Drift — saa hurtigt han kunde til Irina.

Hun var hjemme. Han lod sig melde og blev straks modtaget; da han traadte ind, stod hun midt i Værelset; hun bar en Morgendragt med vidtaabne Ærmer; hendes Ansigt, der var blegt som den foregaaende Aften, men savnede den tidligere Friskhed, udtrykte kun Træthed; det smægtende Smil, med hvilket hun modtog sin Gæst, lod dette Udtryk træde endnu tydeligere frem.

Hun rakte ham Haanden og saa venligt, men adspredt paa ham: „Jeg takker Dem, fordi De er kommen,“ begyndte hun med lidende Stemme og lod sig synke ned i en Lænestol. „Jeg er ikke

rigtig vel tilpas i Dag; jeg har tilbragt en daarlig Nat . . . Naa, hvad mener De saa om Aftenen i Gaar — havde jeg ikke Ret?"

Litwinoff satte sig: „Jeg er kommen, Irina Pawlowna, for at . . ." begyndte han . . .

Hun rettede sig pludselig og saa fast paa Litwinoff: „Hvad er der i Vejen med Dem?" udbrød hun, „De er ligbleg — De er syg! Hvad er der i Vejen?"

Litwinoff blev forlegen: „Med mig, Irina Pawlowna?"

„Har De modtaget en daarlig Nyhed, eller er der sket en Ulykke? Tal, tal!"

„Jeg har ikke modtaget nogen daarlig Nyhed," svarede han ikke uden Anstrengelse; „men der er sket en Ulykke, en stor Ulykke . . . og det er netop den, der har ført mig til Dem."

„En Ulykke? Hvad for en Ulykke?"

„Jeg . . . jeg . . ." — Litwinoff vilde fortsætte, men han kunde ikke. Han knugede sine Hænder, saa Fingrene knagede.

Irina bøjede sig fremad . . .

„Aa, jeg elsker Dem!" trængte det sig endelig med en dump Stønnen frem fra hans Bryst, og derpaa vendte han sig bort, som om han vilde skjule sit Ansigt af Skam.

„De, Gregor Michailitsch, De . . ." — Irina formaaede ikke at fuldende Sætningen — hun lænede sig tilbage i Stolen og skjulte Ansigtet i sine Hænder: „De elsker mig?"

„Ja . . . ja . . . ja . . ." gentog han og vendte Ansigtet endnu mere bort.

Der var ganske stille i Værelset; kun en Sommerfugl, der var fløjet derind, svirrede frem og tilbage mellem Vinduet og Forhænget.

Litwinoff tog først til Orde: „Det er den Ulykke, Irina Pawlowna," begyndte han, „som har . . . hjemsøgt mig, og som jeg burde havde forudset og undflyet; men Skæbnen har aabenbart endnu engang — og atter gennem Dem — villet, at jeg skulde lide alle de Kvaler, som egentlig ikke burde have gentaget sig . . . Jeg har staaet imod — forsøgt at staa imod; men sin Skæbne undgaar man ikke. Jeg siger Dem alt dette, for at De saa hurtigt som muligt kan gøre en Ende paa — denne Tragikomedie," tilføjede han i et nyt Udbrud af Bitterhed og Skam.

Litwinoff tav atter. Sommerfuglen svirrede endnu frem og tilbage foran Vinduet. Irina skjulte som før Ansigtet i sine Hænder: „Tager De ikke fejl?" hviskede hun.

„Nej," svarede Litwinoff klangløst. „Jeg elsker Dem som jeg

endnu aldrig har elsket nogen. Jeg vil ikke gøre Dem Bebrejdelser — det vilde være for latterligt. Jeg vil heller ikke gentage for Dem, at det maaske ikke vilde være gaaet saadan, hvis De havde været anderledes imod mig . . . Jeg alene har Skylden — min Selvtillid har styrtet mig i Ulykke; jeg bliver straffet med Rette, og De kunde aldrig have forudset, at Faren vilde have været langt mindre for mig, hvis De ikke havde fundet paa, at De var skyldig og ønsket atter at gøre det godt . . . men hvad der er sket, er sket. Jeg vilde kun sætte Dem ind i min Stilling: den er tung nok . . . Men i det mindste vil ingen Misforstaaelse — som De udtrykker Dem — for Fremtiden komme til at bestaa mellem os, og min oprigtige Bekendelse vil forhaabentlig mildne den Krænkelse, som De føler, jeg har tilføjet Dem."

Litwinoff havde talt med Blikket rettet mod Gulvet — forøvrigt vilde han, selv om han havde betragtet Irina, ikke have set, hvad der foregik paa hendes Ansigt, thi hun holdt det endnu skjult i sine Hænder. Men de Følelser, som afspejlede sig dèr, vilde sandsynligvis, hvis han havde set dem, have hensat ham i Forbavselse: Glæde og Angst, salig Ro og Ophidselse stod at læse paa hendes Ansigt; hendes Øjne lyste af og til frem under de sænkede Laag, og hendes langsomme, stødvise Aandedræt kølede hendes aabne, ligesom tørstige, Læber.

Litwinoff tav — ventede et Svar eller et Udbrud . . . Intet!

„Jeg har kun ét at gøre," begyndte han paa ny: „at rejse; jeg kom for at tage Afsked med Dem."

Irina lod langsomt Hænderne synke ned i sit Skød: „Men den . . . den Person, om hvem De fortalte mig, skulde De ikke vente paa hende her?"

„Jo; men jeg vil skrive til hende . . . at hun skal møde mig under Vejs . . . i Heidelberg maaske."

„I Heidelberg! . . . Ja . . . Dèr er der smukt . . . Men alt dette maa da forstyrre Deres Planer! Er De sikker paa, at De ikke overdriver og tager fejl, Gregor Michailitsch?" — Irina talte roligt, næsten koldt med smaa Pavser, hvorunder hun saa ud ad Vinduet.

Litwinoff svarede ikke paa hendes sidste Spørgsmaal.

„Hvorfor taler De om Krænkelse?" fortsatte hun. „Jeg føler mig ikke krænket — nej, jeg gør ikke! Og hvis en af os er skyldig, saa er det i det mindste ikke Dem: ikke Dem alene . . . Husker De endnu vor sidste Samtale — De vil deraf kunne se, at De ikke er skyldig."

„Jeg har aldrig tvivlet om Deres Højmod," mumlede Litwinoff; „men jeg vilde gerne vide, om De billiger min Beslutning?"

„Hvilken Beslutning?"

„At rejse."

Irina vendte Ansigtet bort: „I første Øjeblik forekom Deres Beslutning mig overilet . . . men jeg har tænkt over, hvad De sagde . . . og hvis De virkelig ikke tager fejl, saa synes jeg, det er det bedste, De rejser — Det vil være det bedste for os begge to" — Irinas Stemme blev mere og mere dæmpet, og hun talte langsommere og langsommere.

„General Ratmiroff kunde ogsaa bemærke . . ." begyndte Litwinoff.

Irinas Øjne sænkede sig paa ny, og et sælsomt Smil viste sig for et Øjeblik paa hendes Læber: „Nej, De har ikke forstaaet mig," afbrød hun ham. „Jeg tænkte ikke paa min Mand. Hvorfor skulde jeg ogsaa det? Men jeg gentager: en Adskillelse er nødvendig for os begge."

Litwinoff bøjede sig ned efter sin Hat, der var faldet paa Gulvet: „Alt er forbi," tænkte han, „jeg maa gaa . . . Det eneste jeg altsaa har at gøre, Irina Pawlowna, er at tage Afsked med Dem," sagde han højt, og hans Hjerte snørede sig pludselig sammen som om han havde udtalt sin egen Dødsdom. „Det eneste, jeg har tilbage, er Haabet om, at De vil tænke venligt om mig . . . og at vi, hvis vi nogen Sinde . . ."

Irina faldt ham atter i Talen: „Vent et Øjeblik endnu, Gregor Michailitsch, tag dog endnu ikke Afsked med mig — det vilde være altfor hurtigt."

Litwinoff skælvede, men en heftig, fortærende Bitterhed greb ham: „Jeg kan ikke blive her!" raabte han. „Hvorfor forlænge disse Kvaler?"

„Tag dog ikke Afsked med mig endnu," gentog Irina. „Jeg maa se Dem endnu engang . . . vi vil ikke skilles paa samme tavse Maade som i Moskva: De kan gaa nu, men De maa love mig, give mig Deres Æresord paa, at De ikke vil rejse uden at have besøgt mig endnu engang."

„De ønsker det?"

„Jeg fordrer det. Hvis De rejser uden at have besøgt mig, saa vil jeg aldrig, aldrig tilgive Dem — hører De: aldrig! . . . Hvor det er sælsomt!" tilføjede hun, som om hun talte med sig

selv, „jeg kan slet ikke fatte, at jeg er i Baden — det er mig, som om jeg var i Moskva . . . Gaa saa!“

Litwinoff rejste sig: „Irina Pawlowna, giv mig Deres Haand.“

Irina rystede paa Hovede: „Sagde jeg Dem ikke, at jeg endnu ikke vilde tage Afsked med Dem.“

„Jeg beder heller ikke om den til Afsked.“

Irina rakte ham sin Haand, men trak den straks tilbage: „Nej, nej,“ hviskede hun, „jeg giver Dem ikke min Haand. Nej . . . nej. Gaa . . .“

Litwinoff bukkede og gik: han kunde ikke forstaa, hvorfor Irina nægtede ham et sidste venskabeligt Haandtryk — han kunde ikke forstaa hendes Frygt.

Han gik — men Irina sank atter tilbage i sin Lænestol og skjulte paa ny Ansigtet i sine Hænder.

XVII.

Litwinoff gik ikke hjem, men op i Bjergene; han opsøgte den mørkeste Skovtykning og kastede sig med Ansigtet mod Jorden ned i Græsset. Næsten en Time blev han liggende saaledes. Han følte ingen Smerte og græd heller ikke: der var tomt i hans Indre, en dump Følelsesløshed havde grebet ham. Aldrig før havde han følt noget lignende som denne uudholdelige, fortærende Tomhed i hans Indre, om ham, overalt . . .

Han tænkte hverken paa Irina eller Tatjana. Han følte kun ét: hans Liv var lagt øde, og fra alle Sider følte han sig grebet af noget ukendt, noget isnende. Undertiden var det ham, som om en Hvirvelvind strøg henover ham, og han følte da den hurtige Hvirvel og de uregelmæssige Slag af dens sorte Vinger . . . Alligevel stod hans Beslutning urokkelig fast: der kunde ikke være Tale om at blive i Baden. I Aanden var han allerede under Vejs: han sad allerede i Waggonen, hørte Lokomotivets Fløjten og ilede mod den trøstesløse Fjernhed.

Endelig rejste han sig, og idet han lænede Hovedet mod et Træ, blev han staaende dèr saa ubevægelig, at han ikke lagde Mærke til, at hans ene Haand greb om en lang Bregne og mekanisk vuggede den frem og tilbage.

Lyden af Skridt, der nærmede sig, rev ham ud af hans Be-

døvelse: to Kulsviere med store Sække paa Skuldrene gik ned ad den stejle Sti.

„Det er paa Tide," mumlede Litwinoff; han fulgte efter Kulsvierne, slog ind paa Vejen til Banegaarden og sendte et Telegram til Tatjanas Tante, Kapitolina Markowna. Han underrettede hende heri om sin snarlige Afrejse og angav „Hotel Schrader" i Heidelberg som det Sted, de skulde træffes.

Derpaa gik han ind i Spillesalen, saa paa nogle Spil med dump Nysgerrighed, fik langt borte Øje paa Bindassoffs brede Nakke og Pischtschalkins udadlelige Baghoved, gik en Tur gennem Kolonnaden og begav sig derpaa langsomt til Irina.

Det var ikke et pludseligt, uvilkaarligt Indfald, der førte ham til hende: da han nu havde besluttet at rejse, var han ogsaa besluttet paa at holde sit Ord og besøge hende endnu engang. Han traadte ind i Hotellet uden at blive bemærket af Portieren og gik uden at møde nogen op ad Trapperne. Mekanisk og uden at banke paa aabnede han Døren og traadte ind i Værelset. Irina sad i den samme Stol, i den samme Dragt og i den samme Stilling som for tre Timer siden . . . Det var øjensynligt, at hun i hele denne Tid ikke havde skiftet Plads, ja ikke engang havde rørt sig. Hun løftede langsomt Hovedet, og da hun fik Øje paa Litwinoff, fo'r hun sammen og greb efter Stolearmen: „De gjorde mig forskrækket," mumlede hun.

Litwinoff betragtede hende med stum Forbavselse — hendes Ansigtsudtryk og matte Øjne slog ham. Irina smilte tvungent og bragte atter sit løste Haar i Orden: „Jeg tror, jeg maa have sovet."

„Undskyld, Irina Pawlowna, at jeg er traadt ind uden først at lade mig melde . . . Jeg vilde opfylde Deres Ønske — og da jeg rejser endnu i Dag . . ."

„Endnu i Dag? Men jeg synes, De sagde, De vilde skrive."

„Jeg har telegraferet."

„Ah, De har altsaa Hastværk! Hvornaar rejser De?"

„I Aften ved Syvtiden."

„Ah, i Aften ved Syvtiden — og nu er De kommen for at tage Afsked med mig."

„Ja, Irina Pawlowna, for at tage Afsked."

„Jeg maa takke Dem, Gregor Michailitsch, det har sikkert ikke været Dem let at gaa herhen."

„Nej, det har ikke været mig let."

„Livet er overhovedet ikke let, vel Gregor Michailitsch?"

„Nej, Irina Pawlowna."

Irina blev tavs og eftertænksom: „De har ved at komme givet mig et Bevis paa Deres Venskab," sagde hun endelig. „Jeg takker Dem og billiger Deres Beslutning om hurtigst muligt at gøre en Ende paa hele Sagen . . . fordi enhver Tøven . . . fordi . . . fordi jeg, som De har kaldt en Kokette — ikke sandt, saadan kaldte De mig jo?"

Irina rejste sig pludselig, satte sig paa en anden Stol og skjulte Ansigtet i sine Hænder: „Fordi jeg elsker Dem," hviskede hun mellem sine sammenknugede Fingre.

Litwinoff vaklede, som om han havde faaet et Stød for Brystet. Irina vendte sørgmodigt Hovedet bort, som om hun vilde skjule sit Ansigt for ham: „Ja, jeg elsker Dem . . . jeg elsker Dem . . . og De ved det."

„Jeg? Jeg skulde have vidst det?" udbrød Litwinoff endelig. „Jeg?"

„Nu indser De vel," fortsatte Irina, „at De *maa* rejse, at De, at vi begge, ikke tør tøve mere . . . Lev vel," tilføjede hun og rejste sig heftigt, „lev vel."

Hun gjorde nogle Skridt henimod Døren til sit Kabinet, strakte Haanden bagud og bevægede den hurtigt frem og tilbage, som om hun søgte efter Litwinoffs. Men denne stod som bedøvet langt fra hende. Hun sagde endnu engang: „Lev vel, og glem mig!" — og styrtede derpaa uden at se tilbage ind i sit Kabinet.

Litwinoff var alene. Det varede en rum Tid, inden han kom til Besindelse. Endelig tog han sig sammen, traadte hurtigt hen til Døren til hendes Kabinet og raabte to—tre Gange hendes Navn . . . Han havde allerede grebet om Haandtaget, da han ude fra Trappen hørte Ratmiroffs klangfulde Stemme.

Litwinoff trykkede Hatten ned i Øjnene og gik ud paa Trappen. Den elegante General stod foran Portieren og forklarede paa slet Tysk denne, at han vilde have lejet en Vogn for hele Dagen i Morgen. Da han fik Øje paa Litwinoff, tog han Hatten paafaldende dybt af og forsikrede ham om sin „Højagtelse" — han gjorde sig øjensynlig lystig over ham; men Litwinoff agtede ikke derpaa — besvarede næppe Ratmiroffs Hilsen. Han ilede hjem og blev staaende foran sin allerede pakkede og lukkede Kuffert. Hans Hoved brændte, og hans Hjerte bankede voldsomt. Hvad skulde han nu gøre? Havde han kunnet forudse dette?

Ja, han havde forudset dette, hvor usansynligt det end var.

Det havde bedøvet ham som et Tordenskrald; men han havde forudset det, endskønt han ikke vovede at tilstaa det for sig selv. Hans Hoved var et Virvar af Tanker . . . Han kom atter til at tænke paa dengang i Moskva . . . han var lige ved at kvæles, en triumferende Følelse, men tom og haabløs, trykkede og sønderrev hans Bryst. For alt i Verden vilde han ikke have ønsket, at Irinas Ord ikke var blevet udtalte — men hvad nyttede det? De formaaede ikke at rokke hans Beslutning — den stod fast, klippefast. Litwinoff tabte Traaden i sine Tanker . . . ja, men endnu var han Herre over sin Vilje, endnu havde han Magten over sig selv som over et fremmed, underkastet Væsen.

Han ringede paa Kellneren, forlangte sin Regning og bestilte sig en Plads i Omnibussen til Aftenen: med Hensigt spærrede han sig ethvert Tilbagetog.

„Og selv om jeg senere dør deraf," mumlede han — disse Ord syntes han særlig godt om . . . „Selv om jeg senere dør deraf," gentog han, idet han langsomt gik op og ned i Værelset. Fra Tid til anden lukkede han Øjnene og holdt sit Aandedræt tilbage, naar Irinas Ord pludselig randt ham i Hu, og hans Indre ligesom fortæredes af Flammer. „Man kan aabenbart ikke elske to Gange," tænkte han, „dit Liv er blevet en andens — du kan aldrig befri dig for hende mere, du slipper aldrig fri for denne Gift, du kan aldrig sønderrive dette Baand! Ja, saadan forholder det sig; men hvad beviser det? . . . Lykken — er den overhovedet muligt? . . . Du elsker hende . . . godt . . . og hun . . . hun elsker ligeledes dig . . ."

Men her maatte han atter tage sig kraftig sammen. Som den rejsende, der en mørk Nat ser et svagt Lys foran sig og af Frygt for at fare vild ikke et Øjeblik slipper det af Syne, saaledes rettede Litwinoff bestandig hele sin Opmærksomhed mod ét Punkt, mod ét Maal: atter at træffe sammen med Tatjana, eller snarere (han anstrengte sig for ikke at komme til at tænke paa hende), at komme til Hotellet i Heidelberg, hvor han havde bedt hende om at møde ham . . . hvad der da vilde komme, vidste han ikke, og han vilde heller ikke vide det . . . Kun ét var sikkert: at han ikke vilde vende tilbage. „Selv om jeg senere dør deraf," gentog han for tiende Gang og saa paa sit Ur.

Et Kvarter over seks! Hvorlænge havde han endnu at vente? Atter begyndte han at gaa op og ned ad Gulvet. Solen sank, Himlen rødmede over Trækronerne, og et rosenrødt Skær trængte gennem det smalle Vindu ind i det mørknende Værelse. Pludselig

var det for Litwinoff som om Døren sagte og hastigt blev aabnet og hurtigt lukket igen . . . Han vendte sig om — ved Døren stod en Kvindeskikkelse, indhyllet i en sort Mantille.

„Irina!“ raabte han og slog Hænderne sammen — hun sank til hans Bryst.

* * *

To Timer senere sad han alene i Sofaen. Hans Kuffert stod i et Hjørne, aabnet og tom, og paa Bordet laa midt imellem en Dynge uordentlig henkastede Sager et Brev fra Tatjana, som han lige havde faaet.

Hun skrev til ham, at hun nu havde besluttet at paaskynde sin Afrejse fra Dresden, da hendes Tante nu var fuldstændig rask; hvis der ikke kom noget særligt i Vejen, vilde hun næste Dag ved Middagstid være i Baden — hun haabede, at han vilde tage imod hende paa Banegaarden. Hun havde bestilt Værelser i det samme Hotel, hvor han boede.

Samme Aften sendte han Irina en Billet — næste Morgen fik han følgende Svar: „Tidligere eller senere maatte dette ufejlbarlig indtræde. Hvad mig angaar, saa gentager jeg, hvad jeg sagde dig i Gaar: mit Liv ligger i din Haand — gør med mig, hvad du vil. Jeg giver dig din fulde Frihed; men vid vel, at jeg, hvis det er nødvendigt, kaster alt til Side og følger dig til Verdens Ende. Vi ses vel i Morgen? — Din Irina.“

De to sidste Ord var skrevet med kraftige, næsten beslutsomme Træk.

XVIII.

Mellem de Personer, der den 28. August ved Tolvtiden paa Banegaarden i Baden ventede paa Toget befandt Litwinoff sig ogsaa. Kort før havde han mødt Irina: hun sad i en aaben Vogn med sin Mand og en ældre Herre. Hun fik Øje paa Litwinoff, og det undgik ikke hans Opmærksomhed, at en mørk Skygge gled over hendes Ansigt, som hun dog straks skjulte bagved sin Parasol.

En sælsom Forandring var de sidste Dage foregaaet med ham:

den aabenbarede sig i hele hans Ydre, i hans Bevægelser, i hans Ansigtsudtryk, og han følte selv, at han var blevet en anden. Hans Selvtillid og Ro, ja hans Selvagtelse — alt var forsvundet. Hans tidligere sikre Sindsstemning havde fuldstændig forladt ham — de nye, uudslettelige Indtryk havde fortrængt alt andet. En hemmelighedsfuld Gæst var trængt ind i hans Helligdom, havde taget den i Besiddelse og slaaet sig til Ro der. Litwinoff skammede sig ikke mere, men han var blevet frygtsom; samtidig brændte han dog af fortvivlet Mod. Besejrede og Fanger kender godt denne Blanding af modstridende Følelser — heller ikke for Tyven er den ukendt, naar han har begaaet sit første Tyveri. Og Litwinoff var blevet besejret, pludselig besejret . . . men hvad var der blevet af hans Ærlighed? . . .

Toget var forsinket nogle Minutter. Litwinoffs Uro forvandlede sig til en Helvedespine: han formaaede ikke at forholde sig rolig; bleg som et Spøgelse blandede han sig mellem Mængden. „Min Gud," tænkte han, „hvis hun nu ikke kom i Dag . . ." Hans første Blik paa Tatjana, og Tatjanas første Blik paa ham — det var det, der forfærdede ham, og som han maatte have overstaaet saa hurtigt som muligt . . . Og saa? — Saa maatte der komme, hvad der vilde! . . . Han fattede ingen Beslutning mere — han kunde ikke længere staa inde for sig selv. Hans Ord fra i Gaar fo'r ham atter gennem Hovedet . . .

Endelig lød en lang, vedvarende Piben; man hørte en tung for hvert Minut voksende Støj og langsomt nærmede Toget sig. Folk ilede det i Møde, og Litwinoff fulgte efter med vaklende Ben som en dødsdømt. Allerede kunde man skelne Ansigter og Damehatte ved Waggonvinduerne; fra et af dem flagrede et hvidt Lommetørklæde — det var Kapitolina Markowna, der vinkede med det . . . hun havde faaet Øje paa Litwinoff, og han havde ogsaa genkendt hende.

Toget holdt. Litwinoff styrtede hen til Døren og aabnede den: Tatjana stod ved Siden af sin Tante og strakte med et muntert Smil Haanden ud mod ham.

Han hjalp dem med at stige ud, sagde nogle hverdagsagtige, usammenhængende Ord og tog straks med den største Iver deres Billetter, for at indløse deres Bagage; derpaa greb han deres Plaids og ilede af Sted for at faa fat i en Drager og en Vogn; omkring ham var mange andre lige saa optagne som han selv, og han glædede sig over deres Tilstedeværelse, deres larmende Raaben.

Tatjana traadte en Smule til Side og ventede, endnu stadig smilende, roligt paa, at hans febeagtige Ophidselse skulde stilne af. Kapitolina Markowna derimod formaaede ikke at holde sig i Ro — hun kunde stadig ikke faa sig selv til at tro, at hun virkelig befandt sig i Baden-Baden. Pludselig raabte hun: „Og Parasollerne! Tatjana, hvor er Parasollerne?" — hun havde fuldstændig glemt, at hun selv havde dem under Armen. Saa begyndte hun at tage en lang og larmende Afsked med en Dame, som hun havde truffet mellem Heidelberg og Baden. Denne Dame var ingen anden end Fru Suchantschikoff: hun havde været i Heidelberg for at hilse paa Gubareff og vendte tilbage med „Instruktioner". Kapitolina Markowna var iført en broget, temmelig opsigtsvækkende Mantille og en rund Rejsehat, under hvilken hendes tynde, hvide Haar stak uordentlig frem. Temmelig lille af Vækst, mager, brunet af Rejsen og ophidset talte hun kun Russisk med gennemtrængende og syngende Stemme, hvilket straks vakte Opsigt.

Endelig havde Litwinoff faaet begge Damer op i Vognen; han selv satte sig lige overfor dem, og Vognen rullede af Sted.

Nu begyndte der en Spørgen og Trykken Hænder . . . Litwinoff aandede friere: de første Øjeblikke var lykkeligt overstaaede. Intet ved hans Væsen syntes at have overrasket og foruroliget Tatjana. Hun betragtede ham ligesaa muntert og tillidsfuldt, rødmede lige saa yndigt og smilede lige saa hjerteligt som før.

Endelig besluttede han sig til at se paa hende, ikke stjaalent og flygtigt, men fast og gennemtrængende: indtil nu havde hans Øjne ikke villet lystre ham. En uvilkaarlig Medlidenhed greb ham — det rolige Indtryk i dette aabne, ærlige Ansigt var en bitter Bebrejdelse mod ham . . . Litwinoff bøjede Hovedet; men Kapitolina Markowna lod ham ikke faa Tid til at henfalde i Drømmerier; hun bestormede ham med Spørgsmaal: „Hvad er det for en Bygning den dèr med Søjlerne? Hvor er Spillesalen? Hvem er den Mand dèr? Tatjana, Tatjana! se engang, sikke Krinoliner! Og hvem er den Dame dèr? Der maa være mange Pariserinder her! Herre Jemini, sikken en Hat! Man kan vel her faa alt, hvad der er i Paris? Kun tror jeg, det maa være forfærdelig dyrt! Aa, hvilken prægtig, klog Dame, jeg traf under Vejs! Hun kender Dem, Gregor Michailitsch; hun sagde, hun havde truffet Dem hos en Russer, der skulde være en forfærdelig klog Mand. Hvor hun maalte alle disse Aristokrater Skæppen fuld — det var en sand Fornøjelse! Hvad er det for en Herre

ham dèr med det graa Overskæg? Kongen af Preussen? Tatjana, Tatjana, se dèr er Kongen af Preussen! Ikke? Er det ikke Kongen af Preussen? Den hollandske Gesandt? Uh, hvor de Hjul rasler! Sikke smukke Træer!"

„Ja, Tante, de er virkelig smukke," bekræftede Tatjana; „„og hvor alt er grønt og lyst! Ikke sandt, Gregor!"

„Jo, meget lyst!" mumlede han mellem Tænderne.

Vognen holdt endelig foran Hotellet. Litwinoff førte de rejsende til deres Værelser, lovede at vende tilbage om en Time og gik op paa sit Værelse. Saa snart han var traadt over Tærskelen, bemægtigede Tanken om Irina sig ham atter: Her i dette Værelse havde hun hersket siden i Gaar. Alt talte om hende: selv Luften syntes at have efterladt et hemmeligt Spor efter hendes Besøg . . . Litwinoff følte sig atter som hendes Slave. Han greb hendes Lommetørklæde, som han havde skjult paa sit Bryst, førte det til sine Læber, og hede Minder strømmede som en fin Gift gennem hans Aarer. Han forstod, at der nu ikke gaves noget Valg mere; den smertelige Medlidenhed, som Synet af Tatjana havde vakt hos ham, svandt som Dug for Solen, og hans Anger forstummede — forstummede saa fuldstændigt, at al Uro i ham lagde sig, og at Nødvendigheden af at hykle ikke voldte ham nogen Afsky mere . . . Kærligheden til Irina var nu blevet alt for ham . . . Han, den kloge og fornuftige Mand, tænkte ikke engang mere paa, hvordan han skulde slippe ud af en Stilling, hvis Modbydelighed og Unaturlighed kun pinte ham — det var ham næsten, som om det drejede sig om en anden.

Der var endnu ikke gaaet en Time, før Kellneren kom og paa begge Damernes Vegne bad ham om at komme op paa deres Værelser. Han fulgte med og fandt dem allerede paaklædte til at gaa ud. Begge ønskede at benytte sig af det smukke Vejr og straks tage Baden i Øjesyn. Navnlig Kapitolina Markowna brændte af Utaalmodighed — hun blev oven i Købet lidt ærgerlig til Mode, da hun hørte, at det endnu ikke var den Tid, hvor det fashionable Selskab samlede sig foran Kurhuset.

Litwinoff tog hende under Armen, og den officielle Spadseretur begyndte. Tatjana gik ved Tantens Side og saa sig om med rolig Nysgerrighed. Kapitolina Markowna begyndte atter med sine Spørgsmaal. Ved Synet af Rouletten og de fremmede Bankører, som hun, hvis hun havde truffet dem paa et andet Sted, sikkert vilde have antaget for Ministre, ved Synet af de

paa det grønne Klæde liggende Guld- og Sølvdynger og nogle spillende gamle og unge Damer af Demimonden, blev Kapitolina Markowna hensat i en Tilstand af stum Henrykkelse. Hun glemte fuldstændigt, at hun egentlig burde være blevet vred og kunde ikke blive træt af at betragte alt; hvergang et Nummer blev raabt op, fo'r hun sammen, Elfenbenskuglens Snurren gik hende gennem Marv og Ben — og først da hun atter kom ud i fri Luft, havde hun Kraft nok til med et dybt Suk at betegne Hasardspillet som en umoralsk Opfindelse af Aristokratiet.

Om Litwinoffs Læber spillede bestandigt et uskønt og ondskabsfuldt Smil; han talte usammenhængende og skødesløst, som om han ærgrede og kedede sig . . . Da han vendte sig mod Tatjana, var han nær ved at tabe Fatningen: hun saa opmærksomt paa ham, med et Udtryk, som om hun spurgte sig selv, hvilket Indtryk han gjorde paa hende. Han skyndte sig at nikke til hende — hun besvarede dette Nik og saa derpaa atter spørgende og med en vis Opmærksomhed paa ham — som om han havde været hende fjernere, end han i Virkeligheden var.

Litwinoff førte Damerne bort fra Kurhuset, idet han undgik det „russiske Træ", under hvilket to Landsmandinder allerede havde slaaet sig ned, og slog ind paa Vejen til Lichtenthaleralléen. Han havde endnu ikke naaet denne Allé, før han langt borte fik Øje paa Irina.

Hun kom ham i Møde med sin Mand og Potugin. Litwinoff blev ligbleg — alligevel paaskyndede han ikke sine Skridt, og da de var lige ud for hinanden, hilste han hende tavst. Hun hilste ogsaa paa ham, men koldt — samtidig tilkastede hun Tatjana et hurtigt, forskende Blik . . . Ratmiroff tog Hatten dybt af, og Potugin mumlede noget frem for sig.

„Hvem er denne Dame?" spurgte Tatjana pludselig — hun havde indtil nu næppe sagt et Ord.

„Denne Dame," gentog Litwinoff, „denne Dame, det er en vis Fru Ratmiroff."

„En Russerinde?"

„Ja."

„Har De lært hende at kende her?"

„Nej; jeg har kendt hende længe."

„Hun er meget smuk!"

„Lagde du Mærke til hendes Toilette, Tatjana?" faldt Kapitolina Markowna dem i Talen. „Ti Familier kunde i et helt Aar

leve for, hvad det har kostet! Var det hendes Mand, der var med?" vendte hun sig mod Litwinoff.

„Ja."

„Han maa være forfærdelig rig?"

„Det ved jeg virkelig ikke — jeg tror det for Resten ikke."

„Og hvilken Rang beklæder han?"

„Han er General."

„Hvilke Øjne hun havde!" tog Tatjana atter til Orde. „De havde et saa sælsomt Udtryk: paa én Gang drømmende og gennemtrængende . . . jeg har aldrig set saadanne Øjne før."

Litwinoff svarede ikke — det var ham, som om han atter følte Tatjanas forskende Blik rettet mod sit Ansigt; deri tog han dog fejl, hun saa ned i Sandet.

„Min Gud, hvad er det dog for et Uhyre?" raabte Kapitolina Markowna pludselig, idet hun pegede paa en lav Kurvevogn, i hvilken et rødhaaret Fruentimmer med Opstoppernæse dvask sad henslængt, iført et meget udfordrende Toilette og lilla Strømper.

„Uhyre! De maa undskylde, men det er den bekendte Mademoiselle Cora."

„Hvem?"

„Mademoiselle Cora, en Pariserberømthed."

„Hvad for noget! Denne Mops! Men hun er jo af en afskrækkende Hæslighed!"

„Efter alt at dømme skader det hende ikke."

Kapitolina Markowna slog Hænderne sammen: „Ja dette Baden-Baden!" sagde hun endelig. „Tør man sætte sig paa en Bænk? Jeg er bleven træt."

„Ja, naturligvis tør man det, Kapitolina Markowna — det er det, Bænkene er til for."

„Ja Gud maa vide, hvad man tør og ikke tør gøre her. I Paris paa Boulevarderne skal der ogsaa være Bænke, paa hvilke det ikke er anstændigt at sætte sig."

Litwinoff svarede ikke — han tænkte i dette Øjeblik kun paa, at faa Skridt fra ham stod den Bænk, paa hvilken han havde haft den afgørende Samtale med Irina. Saa kom han til at tænke paa, at han i Dag havde bemærket en lille rød Plet paa hendes Kinder . . .

Kapitolina Markowna tog Plads paa Bænken; Tatjana satte sig ved Siden af hende. Litwinoff blev staaende — mellem ham og

Tatjana var der efterhaanden kommet noget fremmed — eller forekom det ham kun saadan?

„Aa, dette tossede Fruentimmer," fortsatte Kapitolina Markowna og rystede medlidende paa Hovedet. „Hvis man solgte hendes Toiletter, kunde man ikke blot ernære ti, men hundrede Familier. Lagde De Mærke til Brillanterne i hendes røde Haar? Brillanter — ved højlys Dag, Herre Jemini!"

„Hendes Haar er ikke rødt," bemærkede Litwinoff, „hun lader det farve rødt, det er Mode nu."

Kapitolina Markowna slog atter Hænderne sammen og blev eftertænksom: „I Dresden," begyndte hun atter, „har man dog ikke bragt det til en saa skandaløs Udstaffering — det er jo ogsaa længere borte fra Paris. Mener De ikke det samme, Gregor Michailitsch?"

„Jeg?" svarede Litwinoff, ved sig selv tænkte han: hvad taler hun egentlig om? . . . „Jeg? . . . Jo, naturligvis . . ."

I samme Øjeblik hørte man afmaalte Skridt, og Potugin nærmede sig Bænken: „Goddag, Gregor Michailitsch!" sagde han smilende.

Litwinoff greb straks hans Haand: „Goddag, Goddag, Sosonth Iwanitsch. Jeg synes, jeg for et Øjeblik siden saa Dem i Aléen . . ."

„Ja, det var mig." — Potugin hilste ærbødigt paa Damerne paa Bænken.

„Tillad mig at præsentere Dem, Sosonth Iwanitsch. Mine Slægtninge, lige ankomne til Baden — Sosonth Iwanitsch Potugin, en af vore Landsmænd, der ligeledes opholder sig i Baden."

Begge Damer rejste sig lidt — Potugin bukkede atter.

„Her er et meget fint Selskab," begyndte Kapitolina Markowna forlegent — den gode, gamle Jomfru blev let forlegen, men tog sig omhyggelig i Agt for at lade sig mærke dermed.

„Ja, Baden er et meget behageligt Sted," svarede Potugin og betragtede stjaalent Tatjana.

„Ja, blot altfor aristokratisk, saa vidt jeg kan dømme. Hun og jeg har før stedse boet i Dresden . . . en meget interessant By . . . men her er ubetinget det fineste Selskab."

„De har fuldstændig Ret. Naturen her er ogsaa vidunderlig — Deres Ledsagerinde vil sikkert forstaa at værdsætte den. Ikke sandt, Frøken?" tilføjede han, idet han vendte sig mod Tatjana.

Tatjana fæstede sine store, lysende Øjne paa Potugin — hun syntes ikke rigtig at forstaa, hvorfor Litwinoff, selv samme Dag

hun var ankommet, havde præsenteret hende for denne fremmede, der forøvrigt havde et klogt og godmodigt Ansigt og saa' høfligt og venligt paa hende: „Ja," svarede hun endelig, „her er meget smukt."

„De maa besøge „Det gamle Slot", fortsatte Potugin, „men fremfor alt raader jeg Dem til at tage til Irburg."

„Sachsisk Schweiz . . ." begyndte Kapitolina Markowna.

Pludselig hørtes Trompetskrald: det preussiske Militærkapel fra Rastatt begyndte den ugentlige Koncert i Pavillonen.

Kapitolina Markowna rejste sig straks: „Musik!" udbrød hun, „Musik! . . . Der maa vi hen — Klokken er fire, ikke sandt? Selskabet plejer at forsamle sig der?"

„Ja," svarede Potugin; „og Musikken er god."

„Saa vil vi ikke tøve længere, Tatjana, nu gaar vi."

„Tillad mig at ledsage Dem?" sagde Potugin, til Litwinoffs ikke ringe Forbavselse — det faldt ham slet ikke ind, at Potugin var udsendt af Irina.

Kapitolina Markowna smiskede: „Med største Fornøjelse, Hr. . . ."

„Potugin," fuldførte denne og bød hende Armen.

Litwinoff bød Tatjana sin, og begge Par begav sig til Kurhuset.

Potugin blev ved med at konversere Kapitolina Markowna; Litwinoff derimod aabnede ikke Munden: han smilede kun engang imellem og uden Foranledning — af og til trykkede han Tatjanas Haand svagt. Disse Haandtryk, som hun dog ikke besvarede, var en fuldstændig Løgn — og Litwinoff følte det. De udtrykte ikke som fordum to Hjerters gensidige Fortrolighed — men de maatte erstatte de Ord, som han ikke formaaede at finde. Tavsheden imellem dem voksede — Tatjana betragtede ham atter opmærksomt, næsten gennemtrængende.

Denne Situation forandrede sig heller ikke foran Kurhuset ved det lille Bord, hvor alle fire havde taget Plads — kun var der den Forskel, at Litwinoffs Tavshed syntes mindre paafaldende mellem Mængdens Larm og Musikinstrumenternes Skingren. Det var næsten umuligt for Potugin at tilfredsstille Kapitolina Markownas Nysgerrighed og besvare alle hendes Spørgsmaal, men til alt Held for ham dukkede pludselig Fru Suchantschikoffs magre Skikkelse med de ustanseligt rullende Øjne frem fra de forbipasserendes Mængde. Kapitolina Markowna gen-

kendte hende straks og bad hende om at tage Plads ved deres Bord — og straks brød en sand Ordflom løs.

Potugin vendte sig mod Tatjana og begyndte med sagte, blød Stemme at underholde sig med hende, idet han bøjede sit Ansigt med det venlige Udtryk en Smule hen mod hende; og hun svarede ham til sin egen Overraskelse ganske frimodigt og uden Anstrengelse. Det var behageligt for hende at samtale med denne fremmede, denne ubekendte, da Litwinoff som før sad ubevægelig og med det samme stive, uskønne Smil om Læberne . .

Imidlertid var Middagstimen kommen. Musikken tav, og den promenerende Mængde begyndte at spredes. Kapitolina Markowna tog hjertelig Afsked med Fru Suchantschikoff: hun havde stor Respekt for hende, endskønt hun senere sagde til sin Niece, at denne Dame var altfor ondskabsfuld i sin Tale — men Besked om alt og alle vidste hun i det mindste! Og hvad Symaskinen angaar, saa maatte de anskaffe en straks efter Brylluppet.

Potugin tog Afsked — Litwinoff førte Damerne hjem. Ved Indgangen til Hotellet fik han overrakt en Billet; han traadte en Smule til Side og rev hurtigt Konvolutten op; paa et lille Ark Velinpapir stod følgende med Blyant henkastede Ord: „Kom i Aften ved Syvtiden til mig; blot for et Øjeblik; jeg beder dig derom. — Irina."

Litwinoff stak Billetten i Lommen og smilte, da han atter vendte sig mod Damerne . . . Til hvem og hvorfor? Tatjana havde vendt ham Ryggen.

Middagsmaden indtog de ved Table d'hote. Litwinoff sad mellem Tanten og Tatjana; han var bleven mærkværdig snakkesalig — ja, han gav endogsaa Anekdoter til Bedste og skænkede flittigt Vin i sit og Damernes Glas. Han var bleven saa livlig, at en fransk Infanteriofficer fra Strassburg, der havde en Knebelsbart á la Napoleon, og som sad lige overfor ham, blandede sig i Samtalen og til sidst endogsaa udbragte en Skaal for de „skønne Moskovitterinder!"

Efter Maaltidet ledsagede Litwinoff begge Damerne op paa deres Værelser. Nogle Øjeblikke stod han med fortrydeligt Ansigt ved Vinduet; saa erklærede han pludselig, at Forretninger tvang ham til at bortfjerne sig for en kort Tid, men at han sikkert vilde være hjemme igen inden Aften.

Tatjana sagde intet, men blegnede og sænkede Øjnene. Ka-

pitolina Markowna plejede efter Middagen at tage sig en lille Lur; Tatjana vidste, at Litwinoff kendte denne Tantens Vane; hun havde ventet, at han vilde have benyttet denne Lejlighed og blevet, da han siden hendes Ankomst ikke et Øjeblik havde været alene med hende og endnu ikke havde talt et eneste frit og aabenhjertigt Ord til hende. Og saa gik han bort! Hvad skulde det betyde? Ja, hvordan skulde hun overhovedet forklare hans Opførsel i Dagens Løb? . . .

Litwinoff skyndte sig bort uden at afvente et Svar; Kapitolina Markowna lagde sig paa Sofaen og sov fredeligt ind, efter at hun nogle Gange havde aandet dybt og sukket. Tatjana satte sig i en Lænestol i en Krog med korslagte Arme.

XIX.

Litwinoff skyndte sig op ad Trappen til Hotel Europa . . . En lille Pige paa tretten Aar med et skælmsk Kalmukansigt modtog ham med følgende Ord: „Vær saa god at træde inden for — Irina Pawlowna kommer straks."

Han saa forundret paa hende — hun smilte og gentog: „Vær saa god at træde inden for!" — hvorpaa hun førte ham ind i et lille med Rejsekufferter fyldt Værelse, der laa lige over for Irinas Sovekammer. Saa forsvandt hun straks, idet hun forsigtigt lukkede Døren bag sig.

Næppe havde Litwinoff faaet Tid til at se sig om, før den samme Dør hurtigt blev aabnet, og Irina i rosafarvet Baltoilette og med Perler i Haaret viste sig paa Tærsklen. Hun styrtede hen til ham, greb begge hans Hænder og formaaede i nogle Minutter ikke at faa et eneste Ord frem; hendes Øjne straalede, hendes Bryst hævede og sænkede sig, som om hun hurtigt var løbet op ad Trapperne: „Jeg kunde ikke . . . modtage Dem der," hviskede hun hurtigt. „Vi skal straks køre til en Gallamiddag — men jeg *maatte* først tale med Dem . . . det var med Deres tilkommende Hustru, De spadserede i Morges?"

„Ja, det *var* min tilkommende Hustru," svarede Litwinoff og betonede Ordet „var".

„Nuvel, jeg vilde tale med Dem et Øjeblik for at sige Dem, at De kan betragte Dem som fuldstændig fri, og at alt, hvad der skete i Gaar, ikke skal ændre Deres Beslutning . . ."

„Irina," raabte Litwinoff, „hvorfor siger du mig dette?" — En vanvittig Lidenskab klang ud af hans Ord; Irina lukkede et Øjeblik uvilkaarlig Øjnene.

„Ak, min elskede," fortsatte hun endnu mere dæmpet, men med uimodstaaelig Hengivelse; „du ved ikke, hvor jeg elsker dig; men i Gaar har jeg kun betalt en gammel Gæld — gjort en Fejl god igen . . . Min Ungdom kunde jeg, hvor gerne jeg end vilde, ikke skænke dig, men jeg har ikke paalagt dig nogen Pligt — ikke aftvunget dig noget Løfte. Min elskede, gør hvad du vil, du er ikke bundet af noget — betænk vel det!"

„Men jeg kan ikke leve uden dig, Irina," hviskede Litwinoff; „jeg er din for evigt — for stedse siden i Gaar . . . Kun ved dine Fødder kan jeg aande" — skælvende bøjede han sig over hendes Hænder.

„Saa vid da, at ogsaa jeg er rede til alt, og at jeg vil gøre, som du vil — ogsaa jeg er din for evigt . . ."

Der var en, der forsigtigt bankede paa Døren. Irina bøjede sig ned over ham og hviskede endnu engang: „Din . . . lev vel!"

Litwinoff mærkede hendes Aande paa sit Haar og derpaa, at hun kyssede ham. Da han rettede sig op, var hun ikke mere i Værelset — han hørte endnu hendes Kjole rasle i Korridoren og langt borte Ratmiroffs Stemme: „Naa, kommer du ikke snart!"

Litwinoff satte sig paa en stor Kuffert og skjulte Ansigtet i sine Hænder: „Det er altfor meget . . . altfor meget," tænkte han.

Den lille Pige traadte ind i Værelset, og idet hun besvarede hans forvirrede Blik med et Smil, sagde hun: „Vil De ikke gaa nu, førend . . .?"

Han rejste sig og forlod Hotellet; han følte, at han ikke straks kunde gaa hjem — han maatte først komme til Besindelse. Hans Hjerte bankede heftigt og uregelmæssigt; Jorden syntes at vakle under hans Fødder. Han gik atter ned gennem Lichtenthaler-alléen; han forstod, at det afgørende Øjeblik var kommet, at det var umuligt at hykle mere og tage sin Tilflugt til Udflugter og Paaskud — at en Forklaring med Tatjana var uundgaaelig. Han saa hende sidde ubevægelig og vente paa ham; han overvejede, hvad han vilde sige til hende, men hvordan skulde han faa be-

gyndt? Han kastede hele sin ordnede og sikre Fremtid bort; han vidste, at han styrtede sig hovedkulds i en Afgrund, i hvilken han ikke engang turde se ned — men dette foruroligede ham ikke engang. Det var en afgjort Ting; men hvordan skulde han træde frem for sin Dommer? . . . Det var forfærdeligt! Skulde han hellere vende om og forsage, gøre Brug af den Frihed, der var tilstaaet ham — nej, hellere dø! Frihed! Hvortil denne forhadte Frihed! . . . Nej, gaa til Grunde, synke i Støvet, naar blot disse elskede Øjne bøjede sig over ham . . .

„Gregor Michailitsch!" lød en sørgmodig Stemme, og en Haand lagde sig tungt paa hans Skulder — han vendte sig om og fik Øje paa Potugin.

„Undskyld, Gregor Michailitsch," begyndte denne med sit sædvanlige Smil; „jeg forstyrrer Dem maaske; men da jeg fik Øje paa Dem, tænkte jeg . . . forøvrigt, hvis jeg er Dem til Besvær . . ."

„Nej, tværtimod, det glæder mig meget," mumlede Litwinoff mellem Tænderne.

Potugin gik videre ved hans Side: „Dejligt Vejr i Aften," fortsatte han. „Har De i Sinde at gaa en lang Tur?"

„Nej."

„Jeg saa Dem for Resten komme ud fra „Hotel Europa"."

„De har altsaa fulgt efter mig."

„Ja."

„Har De noget at meddele mig?"

„Ja," svarede Potugin næppe hørligt.

Litwinoff blev staaende og betragtede ham med et gennemtrængende Blik. Potugins Ansigt var blegt — en gammel, ulægelig Smerte syntes at tegne sig i hans visne Træk.

„Hvad har De egentlig at meddele mig?" spurgte Litwinoff langsomt og gik videre.

„Lad os sætte os paa denne Bænk — det er det bedste."

„Det er altsaa noget hemmelighedsfuldt," sagde Litwinoff og tog Plads ved Siden af ham. „De er ikke som ellers, Sosonth Iwanitsch."

„Jeg fejler intet; og noget hemmelighedsfuldt har jeg heller ikke at fortælle Dem. Jeg vilde egentlig kun meddele Dem det Indtryk, som Deres tilkommende Hustru har gjort paa mig — jeg maa tilstaa, at jeg i hele mit Liv ikke har truffet et saa sym-

patetisk Væsen: hun har et Hjerte af Guld" — Potugin talte i en sørgmodig-bitter Tone, saa at selv Litwinoff mærkede den sælsomme Modstrid mellem hans Ansigtsudtryk og hans Ord.

„De har bedømt Tatjana Petrowna fuldkommen rigtigt," begyndte Litwinoff . . . „men jeg kan ikke lade være med at undre mig over, at De er saa godt underrettet om mit Forhold til hende, og over, at De saa hurtigt har erkendt hendes Værd. Hun har i Virkeligheden et Hjerte af Guld; men tillad mig at spørge, om De har til Hensigt at tale med mig om hende?"

„Det er umuligt ikke straks at forstaa hende," svarede Potugin hurtigt, som om han vilde undvige det sidste Spørgsmaal; „man behøver jo kun én Gang at se hende ind i Øjnene. Hun fortjener al mulig Lykke, og dens Lod er misundelsesværdig, som det bliver forundt at gøre hende lykkelig! Gid De vilde vise Dem værdig til en saadan Lod!"

Litwinoff rynkede Panden lidt: „Undskyld, Sosonth Iwanitsch, ærlig talt finder jeg vor Samtale temmelig mærkværdig . . . Jeg vilde gerne vide, om den Hentydning, Deres Ord indeholdt, var møntet paa mig?"

Potugin svarede ikke straks — han kæmpede øjensynligt med sig selv: „Gregor Michailitsch," fortsatte han endelig, „enten har jeg fuldstændig taget fejl af Dem, eller ogsaa er De i Stand til at høre Sandheden, hvor ubehagelig den end kan være Dem. Jeg sagde for nylig, jeg havde set, hvorfra De kom."

„Naa ja, fra „Hotel Europa". Lad os høre!"

„Jeg ved, hvem De besøgte der!"

„Hvem?"

„Fru Ratmiroff."

„Naa ja, jeg var hos Fru Ratmiroff. Og saa?"

„Og saa? . . . De er forlovet med Tatjana Petrowna, De har besøgt Fru Ratmiroff, som De elsker . . . og som elsker Dem."

Litwinoff sprang pludselig op fra Bænken — Blodet steg ham til Hovedet: „Hvad skal det sige?" udbrød han med dump, vred Stemme. „Enten er det en daarlig Spøg, eller ogsaa er det Spioneri? Forklar Dem!"

Potugin saa bedrøvet paa ham: „Tag ikke mine Ord ilde op, Gregor Michailitsch; hvad mig angaar, saa kan De ikke fornærme mig. Derfor har jeg ikke begyndt denne Samtale med Dem, og til Spøg er jeg ikke oplagt nu . . ."

„Javel, javel — jeg er rede til at tro paa Deres Hensigters Renhed; men tillad mig at spørge, med hvilken Ret De blander Dem i mine private Anliggender, i en fremmeds indre Liv, og med hvilken Foranledning De udgiver Deres — Paafund for Sandheden?"

„Mit Paafund! Hvis jeg havde fundet paa dette, vilde De ikke være bleven vred; og hvad Spørgsmaalet om jeg har Ret dertil angaar, saa har jeg endnu ikke hørt, at De har forelagt nogen Spørgsmaalet, om han havde Ret til at række en druknende Haanden."

„Jeg er Dem overordentlig taknemlig for Deres Omsorg," faldt Litwinoff ham hidsigt i Talen; „jeg behøver den ikke, og alle disse Talemaader om den Fordærvelse, som Verdensdamerne drager uerfarne, unge Mænd ned i, og om den fornemme Verdens Umoralitet o. s. v. — alt dette holder jeg kun for Fraser, jeg foragter dem; jeg beder Dem derfor ikke at anstrenge Deres reddende Haand, men ganske roligt lade mig drukne."

Potugin rettede atter sit Blik paa Litwinoff — han aandede tungt, og hans Læber skælvede: „Se engang paa mig, unge Mand," fik han endelig frem med Besvær, idet han slog sig for Brystet; „ser jeg da ud som en Prædikant, som en selvtilfreds Dusinmoralist? Fatter De da ikke, at det ikke blot er Deltagelse — hvor stor denne nu end er — der faar mig til at tale saadan til Dem — faar mig til at give Dem Ret til at mistænke mig for det, som er mig mest imod af alt: Ubeskedenhed og Paatrængenhed? Indser De da ikke, at det her drejer sig om noget ganske andet, at De foran Dem har en nedbrudt, sønderknust, fuldstændig tilintetgjort Mand — tilintetgjort af den samme Følelse, mod hvis Følger han vilde advare Dem, og af — den samme Kvinde!"

Litwinoff fo'r et Skridt tilbage: „Er det muligt! Hvad siger De? . . . De . . . De . . . Sosonth Iwanitsch? Men Fru Belski . . . dette Barn . . ."

„Aa, spørg mig ikke . . . Tro mig: det er en dunkel og frygtelig Historie, som jeg ikke kan fortælle Dem. Fru Belski har jeg næsten ikke kendt; dette Barn tilhører ikke mig; jeg har dog taget alt paa mig, fordi — fordi *hun* ønskede det, fordi det var nødvendigt for *hende*. Vilde jeg uden hende befinde mig i dette frastødende Baden? Og endelig: har De kunnet tro, har De et eneste Øjeblik kunnet indbilde Dem, at kun Deltagelse kunde faa

mig til at advare Dem? Jeg har ondt af denne gode, smukke, unge Pige, Deres tilkommende Hustru, men hvad angaar for Resten hendes Fremtid mig, hvad angaar De og denne unge Dame mig? . . . Men for *hende* frygter jeg . . . for *hende* frygter jeg."

„De viser mig en altfor stor Ære, Hr. Potugin," sagde Litwinoff; „men da vi — efter hvad De siger — befinder os i samme Stilling, hvorfor tager De saa ikke selv efter Deres smukke Lære, og er jeg ikke nødsaget til at tilskrive Deres Frygt en anden Følelse?"

„Nemlig Skinsyge, ikke sandt? Aa, unge Mand, De skulde skamme Dem ved at tage Deres Tilflugt til List og Hykleri — De skulde skamme Dem ved ikke at forstaa, hvor bitter en Sorg, der nu taler ud af mig. Nej, vi befinder os ikke i samme Stilling. Jeg, en gammel, latterlig, helt uskadelig Særling — og De! Men hvorfor spilde mange Ord derpaa! De vilde ikke et eneste Sekund nedlade Dem til at overtage den Rolle, som jeg spiller, og som jeg spiller med en Følelse af Taknemlighed! Og Skinsyge? Den, der ikke har Skygge af Haab tilbage, er ikke skinsyg; og selv om jeg havde det: tror De saa, at denne Følelse først nu kunde være opstaaet i mig? Det er udelukkende Dem, jeg frygter for — udelukkende Dem, det maa De lægge Dem paa Hjerte. Og kunde jeg vente, at den Følelse af Skyld, som hun selv var sig bevidst, da hun sendte mig til Dem, kunde føre hende saa langt?"

„Undskyld, Sosonth Iwanitsch, De syntes at vide . . ."

„Jeg ved intet og alt. Jeg ved, hvor hun var i Gaar. Hun lader sig ikke mere holde tilbage: hun er som en Sten, der er kastet i Vandet — den maa synke til Bunds. Jeg maatte jo være gal, hvis jeg indbildte mig, at mine Ord kunde holde Dem tilbage — De, hvem en saadan Kvinde . . . Nok derom. Jeg kunde ikke beherske mig — det er hele min Undskyldning, og jeg kunde ikke vide, hvordan Deres Sindsstemning var, og hvorfor skulde jeg ikke gøre et Forsøg? Maaske kunde et af mine Ord ramme Deres Hjerte, og De vilde da hverken lade hende eller Dem selv eller hint uskyldige, udmærkede Væsen gaa til Grunde . . . Aa, bliv ikke vred, stamp ikke i Jorden! Hverken Skinsyge eller Ærgrelse taler ud af mig . . . Jeg er rede til at falde ned for Deres Fødder og bønfalde Dem . . . Lev vel! Alt dette bliver mellem os — jeg vilde kun Deres bedste!"

Potugin skyndte sig bort og var snart forsvunden i det tætnende Mørke . . . Litwinoff holdt ham ikke tilbage.

„En dunkel og frygtelig Historie" . . . havde Potugin sagt til Litwinoff; og han havde vægret sig ved at fortælle den. Ogsaa vi vil kun berøre den med faa Ord; For otte Aar siden var Potugin bleven forflyttet fra det Ministerium, hvor han var ansat og foreløbig stillet til Tjeneste for Grev Reisenbach. Det var netop om Sommeren, og Irina boede dengang i Grevens Hus. Hun var ikke i mindste Maade hovmodig overfor Tjenestepersonalet, og Grevinden havde mere end en Gang bebrejdet hende hendes upassende Moskva-Familiaritet. Irina opdagede, at der paa denne beskedne og tilknappede Embedsmand sad et aandfuldt Hovede. Hun snakkede ofte og gerne med ham . . . og han — han forelskede sig i hende, lidenskabeligt, dybt og hemmeligt . . . Hemmeligt! — det troede *han!*

Sommeren var forbi; Greven behøvede ikke nogen Sekretær mere; Potugin tabte Irina af Syne, men glemme hende kunde han ikke.

Tre Aar senere fik han ganske uventet en Opfordring fra en Dame, som han kun kendte ganske lidt, til at besøge hende. Efter at denne Dame først havde gjort mange Omsvøb og dyrt og helligt faaet ham til at love, at han vilde bevare den dybeste Tavshed om alt, hun fortalte ham, foreslog hun ham at ægte en Pige af fornem Familie, for hvem Ægteskabet var en Nødvendighed. Hovedpersonen vovede hun ikke at nævne, men hun lovede Potugin Penge — mange Penge.

Potugin blev ikke rasende — Forbavselsen kvalte hans Vrede — men selvfølgelig vægrede han sig paa det bestemteste. Da overrakte Damen ham et Brev — et Brev fra Irina: „De er et godt, ædelt Menneske," skrev hun, „og jeg ved, at De for min Skyld vil gøre alt. Jeg beder Dem om at bringe dette Offer — De vil derved redde et Væsen, som er mig kært, og ved at redde det, redder De ogsaa mig . . . Spørg ikke om de nærmere Omstændigheder. Foruden Dem findes der ikke noget Menneske, til hvem jeg havde kunnet henvende mig med en saadan Bøn; men Dem rækker jeg Haanden og siger: „Gør det for min Skyld!"

Potugin overvejede og sagde, at for Irina Pawlowna var han i Virkeligheden rede til at gøre meget, men han maatte høre Ønsket fra hendes egen Mund.

Dette skete samme Aften og varede ikke længe; foruden den omtalte Dame erfarede ingen noget derom; Irina boede dengang ikke mere hos Grev Reisenbach.

„Hvorfor, tænkte De netop paa mig?“ spurgte Potugin hende.

Hun vilde til at udbrede sig om hans gode Egenskaber, men pludselig afbrød hun sig selv: „Nej,“ sagde hun, „jeg maa sige Dem Sandheden. Jeg vidste, jeg ved, at De elsker mig; derfor henvendte jeg mig til Dem . . .“ — og hun fortalte ham alt: Elise Belski var en forældreløs, ung Pige; hendes Slægtninge holdt ikke af hende og pønsede paa at faa fat i hendes Arv . . . De havde fattet en bestemt Plan om at faa hende til at gaa til Grunde . . .

Længe saa Potugin tavs paa Irina — saa indvilligede han.

Hun brød ud i højlig Graad og kastede sig til hans Bryst. Ogsaa han græd — men helt andre Taarer . . . Allerede var alt i Orden til deres hemmelige Bryllup, men da stødte en Sygdom til . . . Elise fødte en Datter, og tog derpaa Gift . . . Hvad skulde han gøre med Barnet? Potugin tog det af Irinas Hænder for at være dets Beskytter.

En dunkel og frygtelig Historie . . .

Der gik endnu en Time, før Litwinoff kunde beslutte sig til at vende tilbage til sit Hotel. Da han var i Nærheden af det, hørte han pludselig Skridt bag sig. Det var som om én forfulgte ham og fordoblede sine Skridt, naar han gik hurtigere. Da han kom ind under en Lygte, vendte Litwinoff sig om og fik Øje paa General Ratmiroff. Generalen vendte alene hjem fra Middagen: han var iført hvidt Halsbind, og en elegant Paletot var kastet over hans Skuldre; paa hans Bryst lyste forskellige Stjerner og Kors. Hans Blik var direkte og uforskammet rettet mod Litwinoff, der ikke kunde undgaa at bemærke det udfordrende i hele hans Holdning, holdt det for sin Pligt at gaa ham i Møde, selv om han derved skulde risikere en Udfordring . . . Men da Litwinoff nærmede sig, blev Generalens Ansigt pludselig som forvandlet: han viste atter sin sædvanlige haanlig-fornemme Høflighed, og hans Haand med den grønviolette Handske tog atter Hatten dybt af. Litwinoff tog ligeledes uden at sige et Ord sin Hat af, og de gik hver sin Vej: „Han har øjensynlig opdaget noget,“ tænkte Litwinoff. „Havde det bare været en anden,“ tænkte Generalen.

Tatjana spillede Piquet med sin Tante, da Litwinoff traadte

ind i Værelset. „Ja, De er mig den rette!“ raabte Kapitolina Markowna og kastede Kortene paa Bordet. „Den allerførste Aften, vi er her, forsvinder De fuldstændig! Vi har ventet og ventet, og skændtes og skændtes . . .“

„Jeg har ikke sagt noget, Tante,“ bemærkede Tatjana.

„Aa, du er ogsaa bekendt for din Taalmodighed . . . Skammer De Dem ikke? De bliver en rar Ægtemand!“

Litwinoff kom med nogle Undskyldninger og tog Plads ved Bordet: „Hvorfor spiller I ikke mere?“ spurgte han efter en kort Tavshed.

„Det var ogsaa et Spørgsmaal at komme med! Vi gav os til at spille Kort, fordi vi ikke vidste andet at begynde paa . . . Men nu da De er kommet . . .“

„Hvis De gerne vil høre Aftenkoncerten,“ sagde Litwinoff, „skal det være mig en Fornøjelse at ledsage Dem derhen.“

Kapitolina Markowna saa paa sin Niece.

„Jeg er rede til at gaa, Tante,“ sagde denne; „men var det ikke bedre at blive hjemme?“

„Jo, lad os hellere det. Vi kan drikke Te og samtidig faa en gemytlig Passiar. Vi har heller ikke faaet talt ordentlig ud med hverandre.“

Litwinoff lod bringe Te, men den gemytlige Passiar vilde ikke rigtig komme i Gang. Uafladeligt pinte hans Samvittighed ham; han kunde sige, hvad han vilde — det var ham, som om alt, han sagde, var Løgn, og som om Tatjana vidste det. Imidlertid indtraadte der ingen Forandring i deres Forhold: hendes Væsen var helt utvungent — kun hvilede hendes Blik aldrig et Øjeblik i Ro paa Litwinoff, men strejfede ham kun med en vis sky Medlidenhed; hun var ogsaa blegere end sædvanlig.

Kapitolina Markowna spurgte hende, om hun havde Hovedpine; Tatjana vilde først svare benægtende, men hun betænkte sig og svarede: „Ja, lidt!“

„Det kommer af Rejsens Anstrengelser,“ bemærkede Litwinoff — og han rødmede af Skam over sine Ord.

„Ja, af Rejsen,“ gentog Tatjana, og atter strejfede hendes Blik ham.

„Du trænger til at hvile dig, kære Barn.“

„Jeg gaar straks i Seng, Tante.“

Paa Bordet laa en Rejsehaandbog. Litwinoff begyndte at læse højt om Badens Omegn.

„Ja, det kan være godt nok," afbrød Tanten ham, „men ét maa vi ikke glemme: Lærredet skal være meget billigt i Baden, vi kan jo købe dit Udstyr her."

Tatjana slog Øjnene ned: „Det haster ikke, Tante. Du tænker aldrig paa dig selv, og du maa ubetinget have en ny Dragt. Du ser jo, hvor elegant alle gaar klædt her."

„Hvorfor det, kære Barn? Er jeg da en Modedukke! Ja, det vilde være noget helt andet, hvis jeg var en Skønhed, som den Dame, De kendte, Gregor Michailitsch — hvad var det nu hun hed?"

„Hvilken Dame?"

„Gud! . . . Hende vi mødte i Morges."

„Aa, hende," sagde Litwinoff med fremhyklet Ligegyldighed, og atter følte han sig ubehagelig og skamfuld til Mode: „Nej," tænkte han, „saadan kan det ikke blive ved at gaa."

Han satte sig ved Siden af Tatjana — og lige tæt ved hende, i hans Sidelomme, laa Irinas Lommetørklæde. Tanten gik for et Øjeblik ind i det tilstødende Værelse.

„Tanja," fik Litwinoff frem med Besvær — det var første Gang i Dag, at han kaldte hende saadan. „Jeg har noget meget vigtigt at meddele Dem."

Hun vendte sig mod ham: „Aa! Virkelig? Hvornaar? Straks?"

„Nej, i Morgen."

„I Morgen — godt!"

En uendelig Medlidenhed fyldte for et Øjeblik Litwinoffs Hjerte. Han greb Tatjanas Haand og kyssede den angerfuldt; hendes Hjerte snørede sig sammen, og hun glædede sig ikke over dette Kys . . .

Om Natten ved Totiden hævede Tanten, der sov i samme Værelse som sin Niece, pludselig Hovedet og lyttede: „Tanja," sagde hun, „græder du?"

Tatjana svarede ikke straks: „Nej, Tante," hviskede hendes blide Stemme lidt efter, „jeg har blot en Smule Snue."

XX.

„Hvorfor har jeg sagt hende dette?“ tænkte Litwinoff næste Morgen, da han sad ved sit Vindue. Han trak ærgerligt paa Skuldrene: han havde jo sagt det til Tatjana, for at afskære sig ethvert Tilbagetog. I Vindueskarmen laa en Billet fra Irina; hun bad ham om at aflægge sig et Besøg Kl. 12. Potugins Ord fo'r ham bestandig gennem Hovedet, og han formaaede ikke at befri sig for dem.

Da bankede det paa Døren.

„Hvem er det?“ raabte Litwinoff.

„Naa, De er da hjemme! Luk op,“ lød Bindassoffs muntre Basstemme.

Dørhaandtaget knirkede — Litwinoff blev bleg af Vrede: „Jeg er ikke hjemme,“ udbrød han heftigt.

„Hvad, ikke hjemme? Jeg haaber, det er Deres Spøg?“

„Jeg siger Dem: jeg er ikke hjemme!“

„Ja, det er nydeligt! Og jeg, der kom for at laane en Smule Penge af Dem,“ brummede Bindassoff.

Imidlertid bortfjernede han sig dog — som sædvanlig under stor Larm. Litwinoff var lige ved at løbe efter ham: hans Fingre kløede formelig efter at dreje Halsen om paa den uforskammede Fyr.

De sidste Dages Begivenheder havde bragt hans Nerver i Uorden; der manglede kun lidt i, at han havde givet sig til at græde; han drak et Glas koldt Vand, lukkede uden selv at vide hvorfor alle sine Skuffer og begav sig til Tatjana. Han traf hende alene — Tanten var gaaet ud for at gøre Indkøb. Tatjana sad paa Sofaen; i Haanden holdt hun en Bog, som hun dog ikke læste i; ja hun vidste ikke engang, hvad det var for en Bog; hun rørte sig ikke; hendes Hjerte bankede heftigt, og den lille, hvide Halskrave bevægede sig regelmæssigt op og ned.

Litwinoff blev forvirret . . . Imidlertid tog han Plads ved Siden af hende og ønskede hende smilende Godmorgen; tavs besvarede hun dette Smil; da han traadte ind, havde hun hilst ham høfligt, dog ikke venskabeligt, og uden at se paa ham. Han strakte Haanden henimod hende; hun gav ham sine iskolde Fingre, men trak dem straks derpaa tilbage og greb atter Bogen. Litwinoff følte, at

han kun vilde saare Tatjana ved at begynde at tale om ligegyldige Ting: han maatte opfylde sit Løfte. Men endskønt han ikke havde tænkt paa andet hele Natten, saa havde han dog ikke engang forberedt sig paa de indledende Ord, og han vidste slet ikke, hvordan han skulde bryde denne grusomme Tavshed.

„Tanja," begyndte han endelig, „jeg sagde i Gaar til Dem, at jeg havde noget vigtigt at meddele Dem. (I Dresden havde han sagt „du" til hende — nu kunde han slet ikke tænke sig det). Jeg er rede dertil — kun beder jeg Dem paa Forhaand om ikke at blive vred, men være forsikret om, at mine Følelser for Dem . . ."

Han tav — Modet svigtede ham. Tatjana rørte sig stadig ikke — saa' ikke paa ham; kun knugede hun Bogen endnu heftigere end før.

„Mellem os," fortsatte Litwinoff uden at fuldende den sidste Sætning, „mellem os har der altid hersket fuld Oprigtighed; jeg sætter Dem altfor højt til at ville hykle for Dem; jeg vil bevise Dem, at jeg forstaar at værdsætte Deres Karakters Adel og Uafhængighed, og endskønt jeg . . . uden Tvivl . . ."

„Gregor Michailitsch," begyndte Tatjana roligt, medens hele hendes Ansigt dækkedes af en dødelig Bleghed, „jeg vil hjælpe Dem: De elsker mig ikke mere, og De ved ikke, hvordan De skal sige mig det."

Litwinoff fo'r uvilkaarlig sammen: „Hvordan?" hviskede han næppe hørligt, „hvordan kunde De . . . jeg fatter ikke . . ."

„Er det ikke rigtigt? Tal, Tal!" — Tatjana vendte sig helt om mod Litwinoff: hendes Ansigt strejfede næsten hans, og hendes Øjne, der saa længe ikke havde hvilet paa ham, sænkede sig gennemborende i hans: „Er det ikke rigtigt?" gentog hun.

Han sagde intet — ikke en Stavelse kom over hans Læber. Han formaaede ikke at lyve i dette Øjeblik, selv om han havde været overbevist om, at hun vilde have troet ham, og en Løgn kunde have reddet ham. Forøvrigt behøvede Tatjana ikke noget Svar: hun læste alt af hans Tavshed, i hans skyldbevidst sænkede Øjne; hun sank tilbage i Sofaen, og Bogen faldt ud af hendes Hænder . . . Indtil dette Øjeblik havde hun endnu tvivlet, og dette forstod Litwinoff, han forstod, at hun endnu tvivlede, og hvor hæsligt, hvor ualmindelig hæsligt alt det var, han havde gjort!

Han faldt paa Knæ foran hende: „Tatjana!" udbrød han, „hvis du vidste, hvor det piner mig at se dig saadan — hvor den Tanke

piner mig, at det er *mig* der er Skyld deri! Jeg kender ikke mig selv mere; da jeg mistede dig, mistede jeg mig selv, og alt — alt, Tatjana, er tilintetgjort, alt! Kunde jeg forudse, at jeg skulde komme til at berede dig en saadan Smerte — du min bedste Veninde, min Skytsengel . . . Kunde jeg forudse, at vi skulde genses paa denne Maade — at vi skulde opleve en Dag sammen som i Gaar!"

Tatjana vilde rejse sig og gaa, men han holdt hende tilbage: „Nej, nej, hør endnu et Minut paa mig. Du ser, jeg ligger paa Knæ for dig, men jeg er ikke kommen for at bede dig om Tilgivelse — du kan, du bør ikke tilgive mig; jeg er kommen for at sige dig, at din Ven er fortabt, at han vil synke ned i en Afgrund og ikke vil trække dig med. Selv du formaar ikke at redde mig. Jeg vilde støde dig tilbage . . . jeg er fortabt, Tatjana, uigenkaldelig fortabt!"

Tatjana saa paa Litwinoff: „De er fortabt?" sagde hun, som om hun ikke rigtig forstod. „De er fortabt?"

„Ja, Tatjana, fortabt. Hele min Fortid, alt hvad der er mig dyrebart, alt hvad der indtil nu har udgjort mit Liv — alt er tabt for mig; alt er sønderrevet, alt tilintetgjort, og hvad Fremtiden vil bringe mig, ved jeg ikke; du sagde for nylig, at jeg ikke elskede dig mere . . . Jo, Tatjana, jeg elsker dig endnu, men en anden forfærdelig, uimodstaaelig Følelse har bemægtiget sig mig. Jeg stod imod saa længe, jeg kunde . . ."

Tatjana rejste sig; hendes Bryn trak sig sammen, og hendes blege Ansigt formørkedes. Litwinoff rejste sig ligeledes.

„De elsker en anden Kvinde," begyndte hun, „og jeg kan gætte mig til, hvem hun er . . . Vi mødte hende i Gaar, ikke sandt? . . . Jeg ved, hvad jeg nu har at gøre. Da De selv siger, at denne Følelse er uimodstaaelig . . . (Tatjana gjorde en Pavse — maaske haabede hun, at han ved at høre dette Ord vilde sige hende imod; men han sagde intet) . . . saa har jeg ikke andet at gøre end — at give Dem Deres Ord tilbage."

Litwinoff bøjede Hovedet, som for ydmygt at modtage dette velfortjente Slag: „De har Ret til at vredes paa mig," stammede han, „De har fuldstændig Ret til at anklage mig for et gement Forræderi."

Tatjana saa atter paa ham: „Jeg anklager Dem ikke, Litwinoff, jeg fordømmer Dem ikke. Jeg mener det samme som De:

den bitre Sandhed er at foretrække fremfor en Dag som den i Gaar! (Tatjana nærmede sig Sovekammerdøren): „Jeg beder Dem om at lade mig være nogle Øjeblikke alene, Gregor Michailitsch — vi ses jo nok senere. Det hele kom mig saa uventet! Jeg maa først samle Kræfter . . . forlad mig . . . skaan min Stolthed . . . vi ses jo nok igen —" Tatjana fjernede sig hurtigt og lukkede Døren bag sig.

Som bedøvet gik Litwinoff ud i det fri; noget mørkt, noget tungt havde lagt sig paa hans Hjerte, — saadan maatte den føle sig til Mode, der lige har myrdet en anden . . . og dog var han samtidig bleven lettere om Hjertet, som om han endelig havde afkastet en forhadt Byrde. Tatjanas Højmod havde tilintetgjort ham; han følte altfor levende, hvad han havde mistet i hende — og dog blandede der sig en vis Ærgrelse i hans Samvittighedsnag; han følte, at Irina nu var den eneste, han kunde tage sin Tilflugt til — og dog bar han Nag til hende.

Som Dagen gik blev Litwinoffs Følelser mere og mere indviklede, mere og mere ubestemte; og netop dette Virvar af Følelser pinte og fortærede ham — han længtes kun mod et: endelig at finde en Vej, ligegyldig hvilken — blot han ikke var nødt til at vakle omkring i dette afskyelige Halvmørke.

Saa sammensatte Naturer som Litwinoff burde ikke hengive sig til Lidenskaben; den forstyrrer selv deres Livs Maal og Mening . . . Men Naturen bøjer sig ikke for vor menneskelige Logik — den har sin egen, som vi ikke forstaar, og som vi ikke anerkender, før den har knust os.

* *
*

Efter at Litwinoff havde forladt Tatjana havde han kun én Tanke: gense Irina.

Han gik hen til hende; men Generalen var hjemme, sagde Portieren, og han gik derfor ikke ind — han følte, at han ikke havde Kræfter nok til at beherske sig, og slentrede saa hen til Kurhuset.

At Litwinoff ikke var i Stand til at beherske sig i Dag, fik Woroschiloff og Pischtschalkin at føle. Han sagde til den ene, at

han var hul som en Tromme, og til den anden, at han var dræbende kedelig; det var et Held, at Bindassoff ikke faldt i Hænderne paa ham — der vilde sikkert ellers være blevet en stor Skandale.

Woroschiloff og Pischtschalkin var højlig forbavsede; Woroschiloff bragte endelig det Spørgsmaal paa Bane, om hans Officersære ikke var krænket og forlangte Oprejsning — men som Gogols Løjtnant Pirogoff trøstede han sig i en Kafé med nogle Stykker Smørrebrød.

Langt borte saa Litwinoff Kapitolina Markowna ivrigt optaget løbe fra den ene Butik til den anden . . . atter fik han Samvittighedsnag, idet han tænkte paa den Sorg, som denne latterlige, men hjertensgode, gamle Dame vilde føle. Saa kom han til at tænke paa Potugin og deres Samtale i Gaar . . . Men pludselig blev han greben af noget ufatteligt, noget uudgrundeligt: han følte, at Irina nærmede sig — og i Virkeligheden fik han ogsaa Øje paa hende i faa Skridts Afstand; hun gik med en Dame under Armen; deres Øjne mødtes straks. Sandsynligvis bemærkede Irina noget usædvanligt i Litwinoffs Ansigtsudtryk; hun blev staaende foran en Butik med smaa Schwarzwalder-Ure, hidkaldte ham med et Nik og, idet hun pegede paa Urene, som for at gøre ham opmærksom paa deres brogede Skiver og Gøge, sagde hun, for at bortvende de omstaaendes Opmærksomhed, i sin sædvanlige Tone og som om hun endte en begyndt Samtale: „Kom om en Time — saa er jeg alene hjemme."

I dette Øjeblik viste Hr. Verdier, Damernes Yndling, sig paa Arenaen; han geraadede i den højeste Henrykkelse over hendes Dragts Farve og hendes ny Hat . . . Litwinoff forsvandt i Mængden.

XXI.

„Gregor," sagde Irina to Timer senere, idet hun satte sig ved Siden af ham paa Sofaen og lagde begge Hænder paa hans Skuldre. „Hvad er der i Vejen med dig? Hurtigt, fortæl mig det, medens vi endnu er alene."

„Hvad der er i Vejen med mig?“ svarede Litwinoff. „Jeg er lykkelig, fuldstændig lykkelig — det er det, der er i Vejen med mig.“

Irina sænkede Øjnene, smilte og sukkede: „Det er ikke noget Svar paa mit Spørgsmaal, kære.“

Litwinoff blev eftertænksom: „Naa, saa vid da . . . siden du endelig vil det . . . at jeg har sagt Tatjana alt.“

„Alt — du har nævnt mig?“

Litwinoff slog Hænderne sammen: „Men Irina, hvor kan du dog falde paa det! Jeg skulde . . .“

„Ja saa maa du tilgive mig, min Ven, men hvad har du sagt?“

„Jeg har sagt, at jeg ikke elskede hende mere.“

„Spurgte hun om Grunden dertil?“

„Jeg skjulte ikke for hende, at jeg elskede en anden, og at vi maatte skilles.“

„Naa . . . og hun? Var hun enig med dig?“

„Ak, Irina, hun var lutter Forsagelse, lutter Ædelmodighed! . . . Ikke en eneste Bebrejdelse, ikke et eneste bittert Ord rettede hun mod den Mand, der havde bragt Forstyrrelse ind i hendes Liv, bedraget og uden Medlidenhed forstødt hende.“

Irina betragtede sine Negle: „Sig mig, Gregor . . . elskede hun dig?“

„Ja, hun gjorde, Irina.“

„Jeg maa tilstaa, at jeg ikke rigtig forstaar, hvorfor du fik et Opgør i Stand med hende.“

„Hvorfor, Irina! Vilde du da, at jeg skulde have løjet og forstillet mig for hende, for denne rene Sjæl? Eller troede du . . .“

„Jeg troede intet,“ afbrød Irina ham. „Ærlig talt har jeg kun tænkt lidt paa hende . . . Jeg forstaar ikke at tænke paa to Væsner paa engang.“

„Det vil med andre Ord sige . . .“

„Naa, og nu rejser hun, denne rene Sjæl,“ afbrød Irina ham for anden Gang.

„Jeg ved det ikke — jeg maa tale med hende endnu en Gang; men hun bliver her ikke.“

„Lykkelig Rejse!“

„Nej, hun bliver her ikke — forøvrigt tænker jeg heller ikke mere paa hende; jeg tænker kun paa, hvad *du* har sagt, hvad *du* har lovet mig.“

„Utaknemlige! Du er endnu ikke tilfreds?“

„Nej, Irina! Du har gjort mig lykkelig, men jeg er endnu ikke tilfreds, og du forstaar mig godt . . . husk paa, hvad du har sagt, og hvad du har skrevet til mig. Jeg kan ikke dele med andre; jeg kan ikke nedlade mig til at spille en hemmelig Elskers jammerlige Rolle; jeg har ikke blot lagt mit eget Liv, men ogsaa en andens for dine Fødder; jeg har opgivet og tilintetgjort alt; men netop derfor er jeg ogsaa fast overbevist om, at du vil holde dit Løfte og for stedse forene din Skæbne med min . . .“

„Du vil, at jeg skal flygte med dig? Jeg er rede . . . (Litwinoff greb henrykt hendes Hænder.) Jeg er rede — jeg vil ikke bryde mit Ord. Men har du selv tænkt paa Hindringerne . . . har du skaffet Midlerne dertil?“

„Jeg? Jeg har endnu ikke haft Tid til at tænke paa noget, ej heller til at skaffe noget; men sig kun et Ord, og jeg skal sætte mig i Bevægelse, og inden en Maaned . . .“

„En Maaned! Om fjorten Dage rejser vi til Italien.“

„Ogsaa fjorten Dage er nok. Irina, du synes at modtage mit Forslag saa koldt! Maaske finder du det fantastisk; men jeg er ingen Dreng mere, jeg er ikke vant til at leve af Fantasier; jeg ved, at det er et frygteligt Skridt; jeg ved, hvilket Ansvar jeg tager paa mig; men jeg ser ingen anden Udvej. Betænk dog endelig, at jeg allerede har maattet bryde alle Baand, der knyttede mig til Fortiden, for ikke at staa som en foragtelig Løgner for den Pige, som jeg har ofret dig!“

Irina rettede sig pludselig i Vejret, og hendes Øjne funklede: „Tilgiv, Gregor Michailitsch! Naar jeg har besluttet mig til at flygte, saa flygter jeg med en Mand, der gør dette for min Skyld, udelukkende for *min* Skyld, og ikke for ikke at synke i en flegmatisk Dames Agtelse. Jeg tilstaar, det er første Gang, jeg maa høre, at den, hvem jeg har skænket min Gunst, er beklagelsesværdig og spiller en jammerlig Rolle! Jeg kender en endnu mere jammerlig Rolle — det er dens Rolle, der ikke selv ved, hvad der foregaar i hans Hjerte.“

Nu sprang Litwinoff op: „Irina!“ begyndte han . . . Men pludselig knugede hun begge Hænderne mod sin Pande, kastede sig med krampagtig Lidenskabelighed mod hans Bryst og trykkede ham ind til sig med næsten overmenneskelig Kraft: „Tilgiv mig, Gregor,“ sagde hun med skælvende Stemme, „du ser, hvor

fordærvet, slet og skinsyg jeg er! Du ser, hvor stærkt jeg trænger til din Hjælp, til din Overbærenhed! Ja, red mig, drag mig op af denne Afgrund, medens jeg endnu ikke fuldstændig er gaaet til Bunds! Ja, lad os flygte — lad os fly disse Mennesker og denne Verden — lad os flygte til et fjernt, skønt og frit Land! Der vil din Irina endelig maaske lære at værdsætte dig og det Offer, du bringer hende! Vær ikke vred paa mig, tilgiv mig og vid, at jeg vil gøre alt, hvad du befaler, og at jeg vil drage med dig overalt, hvor du fører mig hen!"

Litwinoff blev blød om Hjertet — Irina trykkede ham endnu voldsommere til sit unge, smidige Legeme. Han bøjede sig over hendes duftende, bølgende Haar, og fortumlet af Henrykkelse og Taknemlighed vovede han næppe at berøre hende med sine Læber: „Irina, Irina!" gentog han . . . Pludselig løftede hun Hovedet og lyttede: „Det er min Mands Skridt," hviskede hun, og idet hun hastigt fjernede sig fra ham, satte hun sig paa en Stol. Litwinoff vilde rejse sig . . .

„Hvor vil du hen?" hviskede hun atter. „Bliv, han har maaske Mistanke til dig. Eller er du maaske bange for ham? . . . Jo, det er ham; han kommer straks her ind. Fortæl mig noget, tal med mig."

Litwinoff formaaede ikke straks at fatte sig . . .

„Skal De ikke i Theatret i Morgen?" sagde hun højt. „Man spiller „Vandglasset", et forældet Stykke . . . Det er som om vi havde Feber," hviskede hun atter; „saadan kan det ikke længe blive ved at gaa; men vi maa være forsigtige. Alle mine Penge befinder sig i hans Hænder; men jeg har jo mine Juveler. Vi rejser til Spanien, ikke? . . . Saa tal dog, sid ikke dér saa tavs . . . Jeg skal sige dig, hvor du kan træffe mig i Morgen . . . Aa, det er jo henrivende!" raabte hun pludselig og lo nervøst.

„Tør man komme ind?" spurgte Ratmiroff fra det tilstødende Værelse.

„Ja, værs'go."

Døren gik op, og Generalen viste sig paa Tærskelen. Ved Synet af Litwinoff formørkedes hans Ansigt — dog hilste han ham med et let Buk: „Jeg vidste ikke, at du havde Besøg," sagde han; „jeg beder om Tilgivelse for min Indiskretion. Synes De endnu om Baden, Hr. — Litwinoff."

Ratmiroff udtalte Litwinoffs Navn, som om han ikke rigtig

huskede det — ved denne affekterte Forglemmelse saavel som ved sin overdrevne Høflighed troede han at kunne fornærme Litwinoff.

„Jeg keder mig ikke, Hr. — General."

„Virkelig ikke? Jeg for min Part finder, der er skrækkeligt i Baden. Vi forlader den ogsaa snart, ikke sandt, Irina Pawlowna? Vi har faaet nok af denne lille By. Forøvrigt har jeg i Dag sat 500 Francs paa Dem og vundet."

Irina strakte koket Haanden ud: „Hvor er de? Aa, giv mig dem — til mine Naale."

„Senere . . . Gaar De allerede, Hr. . . . Litwinoff?"

„Ja, som De ser."

Ratmiroff bukkede let: „Paa glædeligt Gensyn!"

„Farvel, Gregor Michailitsch," sagde Irina. „Jeg skal nok holde mit Løfte."

„Hvilket Løfte, om man tør spørge?" sagde hendes Mand.

Irina smilte: „Nej, nej, det — angaar kun os . . ."

XXII.

„Det er det bedste ikke at tænke mere derpaa," blev Litwinoff ved at gentage for sig selv, da han gik ned gennem Gaden og følte, at Striden i hans Indre begyndte paany. „Det er afgjort — hun vil holde sit Løfte, og jeg har ikke andet at gøre end at tage de nødvendige Forholdsregler . . . Imidlertid synes hun dog endnu at have Betænkeligheder . . ." — han rystede paa Hovedet; hans egne Hensigter syntes ham at staa i et sælsomt Lys: de havde noget tvungent og usandsynligt ved sig . . . Atter blev Litwinoff grebet af dyb Medlidenhed . . . Han vilde gerne have hvilet sig en Times Tid . . . Men Tatjana? Han fo'r uvilkaarligt sammen, og uden at tænke længe over Sagen gik han lige hjem. „I Dag," tænkte han, „maa jeg flygte fra den ene til den anden . . ."

Da han kom hjem, begav han sig straks til Tatjana — han var næsten rolig. Tanten kom ham i Møde. Ved det første Blik saa han, at hun vidste alt: hendes Øjne var svulne af Graad, og

hendes Ansigt udtrykte Bestyrtelse, Forfærdelse, Forbavselse og dyb Sorg . . . Hun vilde lige til at styrte løs paa Litwinoff — men hun blev staaende og bed sig i de skælvende Læber — saa paa ham, som om hun vilde bønfalde ham, dræbe ham, overtyde sig om, at alt dette var Drøm og Vanvid: „De kommer tilbage . . .“ begyndte hun . . .

Døren til Sideværelset gik op, og bleg, men rolig, traadte Tatjana ind med utvungne Skridt. Hun tog blidt sin Tantes Haand og lod hende tage Plads ved Siden af sig: „Tag Plads, Gregor Michailitsch,“ sagde hun til Litwinoff, der som en dødsdømt stod henne ved Døren, „det glæder mig at se Dem engang endnu. Jeg har meddelt Tante Deres Beslutning — vor Beslutning. Hun billiger den fuldstændig . . . Uden gensidig Kærlighed gives der ingen Lykke — gensidig Agtelse er ikke nok —“ (ved Ordet „Agtelse“ slog Litwinoff uvilkaarlig Øjnene ned) — „og det er bedre at skilles nu end angre senere. Ikke sandt, Tante?“

„Du har Ret, Tanjuscha; den, der ikke forstaar at værdsætte dig . . . den, der kan . . .“

„Tante, Tante!“ afbrød Tatjana hende, „husk paa, hvad du har lovet mig. Du selv har stadig sagt: „Tatjana, frem for alt Sandhed og — Frihed.“ Naa, Sandheden er ikke altid behagelig — Friheden heller ikke; men hvis det var anderledes — hvad havde vi saa ud deraf?“ — hun kyssede blidt Tantens hvide Haar, og idet hun vendte sig mod Litwinoff, fortsatte hun: „Tante og jeg har besluttet at forlade Baden — jeg tror, det vil være det bedste for os alle.“

„Hvornaar har De til Hensigt at rejse?“ spurgte Litwinoff dumpt — han huskede, at Irina for kort Tid siden havde spurgt ham om det samme.

Kapitolina Markowna vilde rejse sig, men Tatjana holdt hende tilbage og klappede hende kærligt paa Skulderen: „Sandsynligvis snart, meget snart.“

„Tillad mig at spørge, hvor De har i Sinde at rejse hen?“

„Først til Dresden, derpaa sandsynligvis til Rusland.“

„Men hvorfor vil De have det at vide, Gregor Michailitsch,“ raabte Kapitolina Markowna.

„Tante, Tante!“ lagde Tatjana sig atter imellem.

„Tatjana Petrowna,“ fortsatte Litwinoff, „gid De kunde forstaa, hvilken forfærdelig pinlig og smertelig Følelse, der i dette Øjeblik opfylder mig!“

Tatjana rejste sig: „Gregor Michailitsch," sagde hun, „tal ikke mere derom — om ikke for Deres Skyld, saa for min. Jeg kan godt tænke mig, hvad De maa føle; men hvorfor tale derom — hvorfor stadig rive det gamle Saar op paany?" — hun tav; man saa paa hende, at hun vilde undertrykke sin stigende Ophidselse, der allerede fik Taarerne til at trænge frem i hendes Øjne; det lykkedes hende ogsaa: „Hvorfor stadig røre ved et Saar, der ikke kan læges? Lad Tiden raade. Jeg har endnu kun en Bøn til Dem, Gregor Michailitsch: vær saa venlig at tage det Brev, som jeg straks skal give Dem, med paa Posthuset: det er meget vigtigt, og Tante og jeg har ingen Tid nu . . . Jeg vil være Dem meget taknemlig derfor. Vent et Øjeblik . . .Jeg skal straks . . ."

Paa Tærsklen tilkastede Tatjana Tanten et ængsteligt Blik Men denne sad saa alvorlig og værdig og saa' saa streng ud med sine sammentrukne Bryn og sine fast sammenknebne Læber, at Tatjana indskrænkede sig til at nikke til hende, hvorpaa hun forsvandt . . . Men næppe havde hun lukket Døren bag sig, før dette højtidelige, strenge Udtryk fuldstændig forsvandt fra Tantens Ansigt. Hun rejste sig, ilede paa Taaspidserne hen til Litwinoff og hviskede, idet hun anstrengte sig for at se ham ind i Øjnene, med skælvende og halvkvalt Stemme: „Herre Gud, Gregor Michailitsch, hvad skal dette dog betyde? Ikke sandt, det er kun en Drøm? Hvordan kan De dog handle saadan, De, paa hvem vi alle byggede, som paa en Klippe! De bryde Deres Ord! De? De? Du Grische?" Kapitolina Markowna tav et Øjeblik: „Men De dræber hende jo, Gregor Michailitsch," fortsatte hun uden at vente paa Svar, medens Taarerne løb ned ad hendes Kinder: „Nu holder hun sig tappert; De kender jo hendes Karakter! Aldrig beklager hun sig; sig selv skaaner hun ikke, blot for at skaane andre! Ustandselig siger hun til mig: Tante, vi maa holde paa vor Værdighed! — men hvad bryder jeg mig om min Værdighed, naar jeg har Døden, ja Døden for Øje!" (Tatjana støjede med en Stol i Sideværelset): „Ja og hvad er der saa sket? Er De blevet forhekset? Har De ikke lige for nylig skrevet de ømmeste Breve? Og kan en Mand af Ære handle saaledes? De ved, jeg er uden Fordomme . . . („Tante," lød Tatjanas Stemme i Sideværelset) og en Mand med Deres Grundsætninger, Gregor Michailitsch, maa dog føle sig bunden af sit Æresord! Det kan man ikke saadan uden videre tage tilbage efter eget Forgodtbefindende uden at tage Hensyn til andre! Det er samvittighedsløst . . . ja en For-

brydelse!" („Tante, kom herind!" raabte Tatjana atter). Kapitolina Markowna greb Litwinoffs Haand: „Jeg ser, De bliver vred, Gregor Michailitsch." („Jeg vred?" vilde han raabe, men hans Tunge nægtede at lystre.) „Jeg vil ikke ærgre Dem . . . men tværtimod bede Dem om at overveje Sagen, saa længe der endnu er Tid dertil. Gør ikke hende og Dem selv ulykkelig! Grischa, endnu tror hun jo paa dig, endnu er intet tabt; hun elsker dig jo, som ingen nogen Sinde vil komme til at elske dig! Forlad dette afskyelige Baden-Baden; vi vil rejse sammen; riv dig løs fra den Fortryllelse, du er undergivet . . . men skaan fremfor alt hende . . ." („Men Tante dog," raabte Tatjana atter med et Anstrøg af Utaalmodighed i Stemmen). Men Kapitolina Markowna hørte ikke paa hende: „Sig blot ja, og jeg skal ordne alt . . . men saa nik dog i det mindste med Hovedet! Blot en eneste Gang . . ."

Litwinoff havde kunnet dø i dette Øjeblik, men ikke et Ord kom over hans Læber, og han nikkede heller ikke.

Tatjana kom tilbage med Brevet. Kapitolina Markowna skyndte sig straks bort fra Litwinoff og bøjede sig dybt over Skrivebordet, som om hun var i Færd med at gennemgaa de derpaa liggende Regninger og Papirer.

Tatjana nærmede sig Litwinoff: „Her er Brevet, jeg talte om — De bringer det vel straks paa Posthuset, ikke sandt?"

Litwinoff saa' op . . . Det var virkelig hans Dommer, der stod foran ham. Tatjana forekom ham at være bleven større og slankere; hendes Ansigt, der straalede i usædvanlig Skønhed, var stivnet som en Statues; hendes Bryst hævede og sænkede sig ikke, og hendes ensfarvede Dragt, der sluttede tæt om hende som et antikt Klædebon, faldt i lange, marmorhvide Folder ned til hendes Fødder, som det dækkede fuldstændigt. Tatjana saa lige frem for sig, og hendes Blik, der ikke blot omfattede Litwinoff, var lige saa koldt og ligegyldigt som en Statues. Litwinoff læste sin Dom deri; han bukkede, tog Brevet af hendes fremstrakte Haand og bortfjernede sig tavs.

Kapitolina Markowna styrtede hen imod Tatjana for at omfavne hende, men hun vægrede sig og sænkede Øjnene; Rødmen vendte atter tilbage til hendes Ansigt og med Ordene: „Nu maa vi skynde os!" gik hun atter ind i Soveværelset; Kapitolina Markowna fulgte hende med bøjet Hoved . . .

Det Brev, som Tatjana havde overgivet Litwinoff, var til en

tysk Veninde i Dresden, der udlejede møblerede Værelser. Litwinoff lod Brevet glide ned i Postkassen, og det var ham, som om han med dette lille Stykke Papir havde begravet hele sin Fortid, hele sit Liv . . .

Han forlod Byen og strejfede længe om mellem Vinbjærgene. En Følelse af Selvforagt bemægtigede sig ham; den Rolle, han havde spillet under den sidste Samtale, var dog altfor ynkelig . . .

Da han kom tilbage til Hotellet og spurgte efter begge Damerne, fik han at vide, at de, lige efter at han var gaaet, var kørt til Banegaarden; de havde ikke efterladt nogen Besked om, hvorhen de rejste; deres Kufferter havde været pakkede og deres Regning betalt lige fra Morgenstunden. Tatjana havde aabenbart kun bedt Litwinoff om at besørge Brevet for at faa ham af Vejen.

Han spurgte Portieren, om Damerne ikke havde efterladt en Billet til ham; men denne svarede benægtende og viste sig oven i Købet meget forundret derover: aabenbart forekom denne pludselige Afrejse, da Værelserne dog var lejede for en hel Uge, ham mærkværdig og mistænkelig. Litwinoff vendte ham Ryggen og lukkede sig inde paa sit Værelse.

Han forlod det ikke før næste Dag. Største Delen af Natten sad han ved sit Bord og skrev, men rev atter det skrevne i Stykker . . . Morgenrøden viste sig allerede, da han var færdig med sit Arbejde — det var et Brev til Irina.

XXIII.

Brevet havde følgende Indhold: „Tatjana er rejst i Gaar — vi vil aldrig se hinanden mere; jeg ved ikke engang nøjagtigt, hvor hun har bosat sig. Med sig har hun taget alt, hvad der forhen syntes mig ønskværdigt og dyrbart; alle mine Beslutninger, Planer og Hensigter er forsvundne med hende; at min Møje er spildt — et langt, langt Arbejde gjort til intet — alle mine Studier har ingen Mening og Værd mere; alt er dødt — jeg selv er død og begravet med hele min Fortid. Det føler, ved og ser jeg klart og tydeligt — og jeg er ikke bedrøvet derover. Det er ikke for at beklage mig, at jeg atter taler til dig derom — at klage sømmer sig ikke

for mig, naar du elsker mig, Irina! Jeg vil kun sige dig, at der af hele denne døde Fortid, af alle disse Forhaabninger og Bestræbelser, der nu er blevet til Støv og Røg, kun er blevet et i Live: min Kærlighed til dig. Denne Kærlighed er det eneste, jeg endnu besidder; at kalde den min eneste Skat vilde ikke være nok: jeg er i denne Kærlighed og denne Kærlighed er i mig — i den ligger hele min Fremtid, mit Kald, min Helligdom, mit Fædreland! Du kender mig, Irina, du ved, at alle Fraser er mig fremmede og imod, og hvor kraftige end de Ord er, gennem hvilke jeg søger at udtrykke mine Følelser, saa vil du dog ikke tvivle paa deres Oprigtighed og finde dem overdrevne. Det er ikke en Dreng, der i en øjeblikkelig Henrykkelse fremstammer uoverlagte Eder og Forsikringer, men en gennem Aarene modnet Mand, der ligefrem og aabent, næsten med Rædsel, beretter dig, hvad han har erkendt som ubetinget sandt. Ja, din Kærlighed har givet mig Erstatning for alt — alt, alt! Døm selv: kan jeg overlade dette alt i en andens Hænder — kan jeg lade ham raade over dig? Du skulde tilhøre ham — du mit alt, mit Hjerteblod — tilhøre ham! Jeg ved hvor stort et Offer, jeg fordrer af dig, uden at jeg har nogen Ret dertil — men ikke af Egoisme handler jeg saaledes. For en Egoist vilde det være let og bekvemt at omgaa dette Spørgsmaal fuldstændigt. Ja, mine Fordringer er svære at opfylde, og jeg vil ikke blive forundret over, at du forskrækkedes over dem. De Mennesker, som du maa leve sammen med, er dig forhadte, og du foragter den Verden, du færdes i; men har du Kraft til at forlade denne Verden, Kraft til at træde de Kranse, du har vundet dig dèr, under Fødder, Kraft til at foragte den offentlige Mening og disse forhadte Menneskers Dom? Ret dette Spørgsmaal til dig selv, Irina: tag ingen Byrde paa dig, som dine Skuldre ikke kan bære. Jeg vil ikke dadle dig, men betænk: allerede engang har du ikke kunnet modstaa denne Verdens Fortryllelse. Jeg formaar kun at give dig forsvindende lidt som Erstatning for alt det, du mister! Saa hør da mit sidste Ord: hvis du ikke i Morgen, ja endnu i Dag, føler dig stærk nok til at forlade alt og følge mig — du ser, jeg taler uden at frygte for Følgerne af mine Ord — hvis du frygter den ukendte Fremtid og Menneskenes Foragt — med et Ord: hvis du ikke har Tillid til dig selv —, saa sig mig det aabent og ærligt og uden Tøven, og jeg vil drage bort med sønderknust Hjerte, men velsigne dig for din Oprigtighed. Men hvis du, min dejlige, straalende Dron-

ning, virkelig elsker en saa ringe og ubetydelig Mand, som jeg — hvis du virkelig er rede til at dele hans Lod — saa ræk mig din Haand, og sammen vil vi begive os ud paa vor tunge Vandring! Betænk dog ét: min Beslutning staar fast: alt eller intet! Det er ufornuftigt, men jeg kan ikke andet, jeg kan ikke andet, Irina! Jeg elsker dig altfor højt. Din G. L."

Litwinoff syntes ikke særlig godt om dette Brev; det var ikke noget troværdigt og bestemt Udtryk for, hvad han følte; det var kejtet, højtravende og affattet i Vendinger, der stadig mindede om Bøger — heller ikke var det bedre end de Breve, han havde revet i Stykker; men det var tilfældigvis det sidste, og det indeholdt jo dog det væsentligste; desuden følte Litwinoff sig saa træt og udmattet, at han ikke mere var i Stand til at pine sin Hjerne for noget bedre. Tilmed forstod han ikke at fremsætte sine Tanker i nogen udvalgt Form, og som alle, der ikke er vant til at skrive, var hans Stil vaklende og usikker. Det første Brev havde formodentlig været det bedste — der var mere Hjerte i det. Men hvordan det nu end forholdt sig, saa sendte Litwinoff dette Brev til Irina.

Hun svarede med en kort Billet: „Kom i Dag. „Han" er ude hele Dagen. Dit Brev har gjort et overmaade stærkt Indtryk paa mig. Jeg tænker og tænker i et væk . . . Mit Hjerte er tungt, men du elsker mig, og jeg er lykkelig. Kom. — Din I."

Hun ventede Litwinoff paa sit Værelse, da denne traadte ind. Den samme trettenaarige Pige, der Aftenen i Forvejen havde passet ham op paa Trappen, førte ham ind. Irina holdt Litwinoffs Brev i Haanden; hendes Øjenvipper var endnu fugtige, og Laagene svulne; paa hendes Kinder kunde man se Spor af endnu ikke tørrede Taarer.

Litwinoff blev staaende paa Tærsklen; hun havde ikke hørt ham træde ind: „Du græder?" sagde han forbavset.

Hun fo'r sammen, strøg sig med Haanden over Haaret og smilte.

„Hvorfor græder du?" gentog Litwinoff.

Hun pegede tavs paa Brevet.

„Af den Grund!" sagde han tøvende.

„Kom nærmere, sæt dig," sagde hun; „giv mig din Haand. Ja, jeg har grædt — hvad mærkeligt er der deri —" hun pegede atter paa Brevet.

Litwinoff satte sig: „Jeg forstaar dig godt, Irina. Men naar du er dig Følgerne af din Kærlighed til mig bevidst; naar mine Ord har overbevist dig, saa maa du ogsaa forstaa, hvad jeg føler ved at se dine Taarer. Jeg kommer som en anklaget herhen og venter min Dom: Liv eller Død! Det er dit Svar, det hele kommer an paa. Se ikke paa mig med saadanne Øjne — de faar mig til at tænke paa dine Øjne i Moskva!"

Irina rødmede: „Hvad er det, du siger, Gregor? Skammer du dig ikke! Du forlanger et Svar af mig — som om du endnu kunde tvivle! Mine Taarer piner dig — men har du da ikke forstaaet, min Ven, at dit Brev har gjort mig eftertænksom. Du skriver, at min Kærlighed har givet dig Erstatning for alt; endog alle dine tidligere Beskæftigelser har nu ikke noget Maal mere; og da spørger jeg mig selv, om en Mand alene kan leve for sin Kærlighed, om han ikke til Slut atter vil længes mod at virke og beklage sig over, at han er bleven holdt borte fra dette? Det er den Tanke, der forfærder mig, det er det, jeg frygter, men ikke hvad du tror."

Litwinoff saa' opmærksomt paa Irina, og hun saa' opmærksomt paa ham, som om de begge søgte at trænge ind i hinandens Sjæl.

„Du har ingen Grund til at befrygte dette," begyndte Litwinoff. „Jeg maa have udtrykt mig daarligt. Uvirksomhed! Men tilfører du mig da ikke ny Kraft ved din Kærlighed? Aa, Irina, tro mig, hele Verden staar mig aaben, og jeg selv formaar endnu ikke at forudse, hvad din Kærlighed kan bringe mig."

Irina blev eftertænksom: „Hvorhen skal vi rejse?" hviskede hun.

„Hvorhen? Det kan vi siden tale om. Men — du indvilliger altsaa? Du indvilliger altsaa, Irina?"

Hun saa paa ham: „Og du vil blive lykkelig?"

„Ja, Irina!"

„Og du vil aldrig angre det — aldrig?" — hun fik Taarer i Øjnene.

„Irina, nu græder du igen!" sagde Litwinoff bekymret.

„Ak, Gregor, pin mig ikke, og pin heller ikke dig selv — lad os ikke paalægge os nogen Tvang? Hvad gør det, jeg græder? Ved jeg da selv, hvorfor disse Taarer flyder? Du, du har hørt min Beslutning; du ved, at jeg ikke vil svigte den, og at jeg er

rede til — hvad var det dog, du sagde? — til alt eller intet . . . hvad vil du mere? Vi vil være fri — hvortil disse gensidige Lænker? Nu er vi sammen, du elsker mig, jeg elsker dig: har vi da intet bedre at gøre end gensidig at udforske hinandens Tanker? Se paa mig: jeg vil ikke prale for dig — ikke med et Ord vil jeg hentyde til, at det ikke er mig saa let at krænke mine Pligter som Ægtefælle . . . Jeg ved, at jeg er en Forbryderske, og at „han" har Ret til at dræbe mig. Hvad har det at betyde! Vi vil være fri. Vor er Dagen — vor er Evigheden!"

Hun saa paa Litwinoff med et lysende Smil og strøg en lang Lok bort fra Ansigtet, der endnu var dugget af Taarer. Et kostbart Kniplingslommetørklæde faldt ned for hendes Fødder — foragtelig traadte hun derpaa: „Synes du om mig i Dag? Sig mig, har du set en skønnere Arm? Og dette Haar? Sig, elsker du mig?"

Hun slog begge sine Arme om ham og trykkede hans Hoved ind til sit Bryst; hendes Haar løstes, bredte sig over ham og begravede ham som under en blød, duftende Bølge.

XXIV.

Eftertænksom og med bøjet Hoved gik Litwinoff op og ned i sit Værelse. Nu gjaldt det om at gaa over fra Teori til Praksis og finde Midler og Udveje til Flugt . . . Men mærkeligt nok: han tænkte ikke saa meget paa dette som paa, om den Beslutning, han saa haardnakket havde fordret, nu virkelig stod fast. Var da virkelig det afgørende, uigenkaldelige Ord sagt i denne Sag? Men Irina havde jo dog, da de skiltes, sagt: „Gør alt i Orden, og naar alt er rede, meddel mig det saa." Det er sket! Bort med al Tvivl — nu maatte der handles! Og Litwinoff handlede — i det mindste i Aanden.

Fremfor alt maatte der tænkes paa Penge. Litwinoff ejede for Øjeblikket 1328 Gylden — en ringe Sum; men de slog til til de første Fornødenheder; senere vilde han skrive til sin Fader for at faa denne til at sende saa meget som muligt; han kunde jo sælge en Del af Godset . . . Men under hvilket Paaskud

skulde han bede om Penge? . . . Naa, et Paaskud fandt han nok. Desuden havde Irina talt om sine Juveler, men det gik dog ikke an at regne med dem — de burde kun finde Anvendelse i onde Tider. Fremdeles ejede han et udmærket Genferur, for hvilket han vel nok kunde faa en 400 Francs.

Litwinoff begav sig til en Bankier og spurgte ham, om han i Nødstilfælde kunde faa et Laan. Men Bankierne i Baden er mistroiske og forsigtige Folk, og ved den Slags Hentydninger viser de straks et langt og beklagende Ansigt; nogle af dem lér dristigt en op i Ansigtet, som om de vel forstod at gaa ind paa en harmløs Spøg.

Til sin Skam forsøgte Litwinoff endog sin Lykke ved Rouletten — han satte en Daler paa Nr. 30 for at forøge og afrunde sin Formue. Og selv om han ikke fik sin Formue forøget, saa fik han den dog afrundet, idet han maatte efterlade 28 Gylden paa det grønne Bord.

Det næste lige saa vigtige Spørgsmaal var Passet. Men for en Kvinde er Pas ikke saa ubetinget nødvendigt, og i nogle Lande, f. Eks. Belgien og England, forlanges det slet ikke; i Nødstilfælde kunde man ogsaa skaffe sig et ikke-russisk Pas.

Litwinoff overvejede alt dette med stor Alvor, men alligevel blandede der sig mod hans Vilje noget latterligt, ja næsten komisk i alle hans Overvejelser — som om hans Plan kun var en Spøg, der angik ham selv, og som om ingen i Virkeligheden flygtede undtagen i Romanerne og Komedierne og maaske i Provinsen, hvor unge Mennesker af Kedsommelighed begik den Slags Ting. Han erindrede, hvorledes en af hans Venner, en afskediget Kornet Bazoff, havde bortført en Købmandsdatter, efter først at have drukket Forældrene, ja endogsaa Bruden paa Pelsen — Enden paa det hele blev, at han fik en ordentlig Dragt Prygl.

Litwinoff blev alvorligt vred paa sig selv paa Grund af denne upassende Reminicens, og atter kom han til at tænke paa Tatjana, hendes pludselige Afrejse og al den Sorg og Skam, han havde voldt hende; han følte kun altfor dybt, at denne Sag slet ikke var nogen Spas, og at han havde været fuldkommen berettiget til at sige til Irina, at hans egen Ære ikke tillod ham nogen anden Udvej . . . og atter følte han ved hendes Navn hin smertelige, søde Følelse, der saa uimodstaaelig havde bemægtiget sig ham . . .

Pludselig hørte han Hestetrav bag ved sig . . . han traadte

til Side . . . Irina fløj forbi ham; ved Siden af hende red den tykke General. Hun fik Øje paa Litwinoff og nikkede til ham; saa gav hun sin Hest et Slag af Ridepisken og sprængte bort i Galop. Hendes Slør flagrede for Vinden . . .

„Ikke saa hurtigt! For Guds Skyld ikke saa hurtigt," raabte Generalen, idet han søgte at indhente hende.

XXV.

Næste Morgen, da Litwinoff kom fra sin Bankier, med hvem han endnu engang havde haft en Samtale om de russiske Kursers Ustadighed og den bedste Maade, hvorpaa man kunde sende Penge til Udlandet, overrakte Portieren ham et Brev.

Han genkendte Irinas Haandskrift, og grebet af onde Anelser — Gud ved hvorfor — gik han, uden først at bryde det, op paa sit Værelse.

Brevet var skrevet paa Fransk og af følgende Indhold: „Min Elskede! Hele Natten har jeg tænkt over dit Forslag . . . Jeg vil tale aabent og uden Omsvøb til dig — du var oprigtig mod mig, jeg vil ogsaa være det mod dig: jeg *kan* ikke flygte med dig — jeg mangler *Kraft* dertil. Jeg føler, hvilken Synd jeg gør mod dig — min anden Synd er endnu større end min første — jeg foragter mig selv og min Modløshed, jeg overdænger mig selv med Bebrejdelser, men jeg *kan* ikke. Forgæves siger jeg til mig selv, at jeg ødelægger din Lykke, at du nu virkelig har Ret til kun at se en letsindig Kokette i mig — at det er mig selv, der har givet dig dette højtidelige Løfte . . . Jeg er forfærdet, jeg foragter mig selv, men jeg kan ikke handle anderledes, jeg kan ikke, jeg kan ikke. Jeg vil ikke undskylde mig, jeg vil ikke fortælle dig, at jeg lod mig rive hen . . . Men jeg gentager, gentager endnu en Gang: jeg er din, din for evig, gør med mig hvad du vil . . . Men flygte — nej, nej, nej! Jeg bad dig om at redde mig — jeg selv haabede at gøre alt godt igen . . . Men det ser ud til, at der ikke gives nogen Redning for mig mere — det ser ud til, at Giften er trængt dybt ind i mig og at man ikke ustraffet i flere Aar kan indaande denne Luft! Længe har jeg

tøvet med at skrive dette Brev til dig; med Rædsel tænker jeg paa, hvad du nu vil gøre; jeg haaber kun paa din Kærlighed. Jeg tænkte, at det var en Vanære for mig at skjule Sandheden for dig — da du maaske allerede var begyndt at forberede vor Plan. Ak, det var kun en skøn Drøm! Ak, min Ven, foragt mig, men forlad mig ikke, forlad ikke din Irina! . . . Jeg har ikke Kraft til at forlade denne Verden; men leve i den uden dig kan jeg ikke; vi vender snart tilbage til St. Petersborg; rejs derhen, og vi skal nok finde en Stilling til dig — dine Studier skal ikke være spildte, de skal nok komme dig til Nytte . . . Lev blot i min Nærhed og elsk mig som den jeg er, med alle mine Svagheder og Fejl, og vær overbevist om, at aldrig har noget Hjerte banket for dig som Irinas. Kom hurtigt til mig; jeg har ikke et Øjebliks Ro, før jeg ser dig igen. — Din, din, din I."

Blodet fo'r Litwinoff voldsomt til Hovedet. Endnu en Gang læste han Irinas Brev, og som fordum i Moskva sank han kraftesløs om paa Sofaen og blev liggende ubevægelig. En mørk Afgrund havde pludselig aabnet sig foran ham, og med dump Forfærdelse saa han ned i dette Mørke. Altsaa atter: Bedrag — nej, nej, værre endnu: Løgn og Gemenhed . . .

Hans Liv var lagt øde, alt rykket op med Rode, og endog det sidste Haab, han vilde klamre sig til, var bristet!

„Følg os til St. Petersborg," lo det bittert og haanligt i hans Indre, „vi skal nok finde en Stilling t'l dig der" — f. Eks. gøre mig til Kammerherre? Og hvem er „vi"? Det maner jo hele hendes Fortid frem! Det minder mig om alt det hemmelige og skændige, jeg ikke kender — om Intrigernes og de hemmelige Forbindelsers Verden! Og hvilken Fremtid, hvilken herlig Rolle venter mig ikke: leve i hendes Nærhed, besøge hende og dele hele en Modedames fordærvelige Melankoli med hende, der er ked af denne Verden, men dog ikke kan leve uden den — at være hendes og selvfølgelig ogsaa Hs. Ekscellences Husven, indtil hendes Lune er forbi, og den plebejiske Ven har mistet al Tillokkelse og Pikanteri, for saa at blive erstattet med den tykke General eller Hr. Finikoff . . ."

Der rasede et Uvejr i Litwinoffs Sjæl — ethvert Udtryk i Irinas Brev vakte hans Vrede — selv hendes Forsikringer om, at hendes Følelser stadig var de samme, fornærmede ham.

„Nej, det maa ikke ske," raabte han endelig, „saadan kan jeg ikke kaste mit Liv bort . . ."

Litwinoff sprang pludselig op og greb sin Hat: „Men hvad skal jeg gøre? Skynde mig til hende? Besvare hendes Brev?“ — han blev staaende og lod Hænderne synke slapt ned: „Ja, hvad skal jeg gøre?“

Havde han ikke selv ladet hende vælge? Hendes Valg var ikke faldet saadan ud, som han ønskede det . . . Men var der ikke en Fare ved ethvert Valg? . . . Men hun brød jo sit Ord — hun havde jo selv først erklæret sig rede til at forlade alt og følge ham— ja, hun havde; men hun lagde jo heller ikke Skjul paa sin Skyld, hun kaldte sig jo selv en svag Kvinde . . . Hvad var der at svare herpaa . . . I det mindste vilde hun ikke tage sin Tilflugt til Forstillelse — hun var jo aabenhjertig imod ham indtil Grusomhed. Intet tvang hende jo til straks at komme frem med sin sande Hensigt; intet hindrede hende i at holde ham hen med Løfter, trække Sagen i Langdrag, og lade ham sveve i Uvished indtil den Dag, hun rejste med sin Mand til Italien! Nej, hun havde lagt hans, lagt to Liv øde! . . .

Men overfor Tatjana var hun ikke skyldig — det var kun ham, der var det; og han havde ikke mere Ret til at vælte Ansvaret for sin Skyld, der tyngede ham som et Jernaag, fra sig . . . dette var ikke til at ændre; men hvad skulde han nu gøre?

Paa ny kastede han sig i sin Sofa, og paa ny svandt Tiden, dump og mørk, og uden at efterlade sig Spor, med Vindens Hastighed . . .

„Og hvis jeg nu opfyldte hendes Ønske?“ fo'r det ham pludselig gennem Hovedet. „Hun elsker mig, hun er min; og ligger der ikke noget uafvendeligt i vor gensidige Kærlighed, der atter er brudt frem med en saadan Vælde efter saa mange Aars Forløb — uimodstaaelig som en Naturlov? Leve i St. Petersborg? Er jeg da den første, der befinder sig i en saadan Stilling? Og hvor skulde jeg have begivet mig hen med hende?“

Og han begyndte atter at tænke; Irinas Billede steg frem for hans Tanker i al sin Skønhed . . . men i et nyt Udbrud af Vrede stødte han dette lokkende Syn fra sig: „Du rækker mig en Drik i en gylden Skaal,“ raabte han; „men Drikken er forgiftet . . . bort! At leve sammen med dig paa denne Maade, efter at jeg har jaget Tatjana bort — det vilde være uværdigt og vanærende!“

Med en Følelse af Bitterhed vred han sine Hænder, og et andet Ansigt, med et Udtryk af Smerte i de ubevægelige Træk og en stum Bebrejdelse i de blide Øjne, steg frem for ham . . .

Længe laa han og pintes saaledes . . . men endelig faldt han til Ro — endelig havde han fattet en Beslutning. Lige fra det første Øjeblik havde han følt, at det maatte ende saa . . . I Begyndelsen havde det vist sig som et næppe synligt Punkt under hans indre Kampes Hvirvel og Mørke; saa nærmede det sig mere og mere, for endelig som en kold Dolk at bore sig ind i hans Hjerte.

Litwinoff trak atter sin Kuffert frem fra Hjørnet, pakkede atter langsomt og med en vis dump Omhu alle sine Sager ind, ringede paa Kellneren, betalte sin Regning og sendte Irina følgende Billet: „Jeg ved ikke, om De er mere skyldig overfor mig end før, men jeg ved, at dette Slag er langt tungere end det første . . . Alt er forbi. De siger: jeg kan ikke; og jeg siger det samme: jeg kan ikke — kan ikke, hvad De vil. Jeg kan og vil ikke. Svar mig ikke: De er ikke i Stand til at give mig det eneste Svar, som jeg vil tage imod. I Morgen tidlig rejser jeg med det første Tog. Lev vel, vær lykkelig — vi ses aldrig mere."

Hele Dagen og hele Aftenen forlod Litwinoff ikke sit Værelse. Ventede han paa noget? Gud ved det! Kl. 7 om Aftenen nærmede en Dame i sort Mantille og med Slør for Ansigtet sig to Gange Hotellets Trappe. Efter at hun spejdende havde set sig omkring, gik hun med beslutsomme Skridt op ad Trappen.

„Hvorhen, Irina Pawlowna?" lød en næsten aandeløs Stemme bag ved hende — hun vendte sig skælvende om: Potugin kom ilende henimod hende . . . Hun blev staaende og betænkte sig et Øjeblik; saa styrtede hun hen imod ham og greb hans Haand: „Bring mig bort, bring mig bort," sagde hun aandeløs.

„Hvad er der, Irina Pawlowna?" spurgte han forbavset.

„Bring mig bort," gentog hun med stigende Eftertryk; „hvis De da ikke vil, at jeg skal blive der for stedse!"

Potugin bøjede tavst Hovedet, og begge fjernede sig hurtigt.

* * *

Næste Morgen, kort før Litwinoff skulde rejse, traadte Potugin ind i Værelset. Tavs nærmede han sig ham, og tavs trykkede han hans Haand. Ogsaa Litwinoff tav. Begge havde noget tvungent over sig, og begge anstrengte sig forgæves for at smile.

„Jeg kommer for at ønske Dem en lykkelig Rejse," mumlede Potugin endelig.

„Hvorfra ved De, at jeg rejser i Dag?" spurgte Litwinoff.

Potugin lod Blikket flakke om i Værelset: „Jeg ved det — som De ser. Vor sidste Samtale tog til sidst en saa underlig Vending . . . Jeg vilde ikke lade Dem rejse, før jeg havde udtrykt min oprigtige Deltagelse for Dem."

„De føler Deltagelse for mig . . . nu da jeg rejser."

Potugin saa bedrøvet paa Litvinoff: „Ak, Gregor Michailitsch," sagde han sukkende, „ingen af os er egentligt oplagte til at være spidsfindige og til at give sig af med Stiklerier . . . Jeg vil ikke ulejlige Dem mere — lad mig blot omfavne Dem til Afsked!"

Litwinoff omfavnede og kyssede Potugin tre Gange efter russisk Skik; og midt i sin Sorg blev han grebet af Medlidenhed med denne stakkels, ensomme Særling . . . Men bort, bort . . .

Han tog sin Kuffert i Haanden.

„Skal jeg hjælpe Dem med at bære?" spurgte Potugin.

„Nej, jeg kan godt selv, ellers tak" — han satte Hatten paa Hovedet: „Har De set hende?" spurgte han, da han stod paa Dørtærsklen.

„Ja."

„Naa . . . Og hvad bestiller hun?"

Efter en Pavse svarede Potugin: „Hun ventede Dem i Gaar . . . . Og hun vil ogsaa vente Dem i Dag."

„Aa! Saa sig hende: nej, det er ikke nødvendigt . . . Lev vel . . . lev vel . . ."

„Lev vel, Gregor Michailitsch . . . Endnu et Ord. De kommer tidsnok — Toget gaar først om en halv Time. De vender tilbage til Rusland og vil dèr med Tiden begynde et virksomt Liv . . . . Tillad et gammelt Sludrehoved — thi jeg er desværre kun et Sludrehoved — at give Dem et Raad med paa Vejen. Saa ofte De foretager Dem noget, spørg da først Dem selv, om De gør Civilisationen — taget i sin egentlige og strenge Betydning — en Tjeneste derved, om De virkeliggør en af dens Idéer, og om Deres Arbejde har den opdragende, europæiske Karakter, der i vor Tid og i vort Land alene er nyttig og velsignelsesrig. Forholder det sig saa — da blot modig fremad: De er da paa den rette Vej, og De virker for en god Sag! Gud være lovet! De er ikke alene — der gives ogsaa andre Pionerer hos os . . . Men nu er det Dem vel ligegyldigt . . . Lev vel og glem mig ikke!"

Litwinoff ilede ned ad Trappen, sprang ind i Vognen og kørte til Banegaarden uden at se sig om en eneste Gang i den By, i hvilken han havde ladet saa meget af sit eget Liv blive tilbage. . . Det var, som om han styrtede sig ud i en mægtig Flod, som om denne havde grebet ham og baaret ham bort, og som om han var fast besluttet paa ikke at gøre noget for at rive sig ud af dens Favntag . . .

Han vilde allerede til at sætte sig i Waggonen, da han bag sig hørte en bedende Stemme hviske: „Gregor Michailitsch . . . . Gregor . . . ."

Han fo'r sammen — skulde det være Irina? Jo, det var virkelig hende: indhyllet i sin Kammerjomfrus Sjal og med en Rejsehat paa det uordentlige Haar, stod hun paa Perronen og saa paa ham med Øjne, der endnu var fugtige af Taarer. „Vend om, vend om, jeg er kommen for at hente dig tilbage", sagde disse Øjne. Og hvad lovede de ikke! Hun stod ubevægelig — havde ikke engang Kraft til at faa et Ord frem; men alt hos hende, selv hendes uordentlige Dragt, syntes at bede om Medlidenhed . . .

Litwinoff havde Møje med at forhindre sig i at styrte henimod hende . . . Men hin reddende Flod, som han havde hengivet sig til, var mægtigere . . . Han sprang ind i Waggonen, vendte sig om og viste Irina Pladsen ved Siden af sig. Hun forstod ham — endnu var der Tid! Kun et Skridt, kun en Bevægelse — og to for stedse forenede Væsner vilde være blevet baarne ud imod det ukendte fjerne . . . Medens hun endnu tøvede, lød en skarp Fløjten, og Toget satte sig i Bevægelse . . .

Litwinoff kastede sig tilbage i Sædet. Vaklende naaede Irina en Bænk og sank ned paa denne, til stor Forbavselse for en Diplomat, der tilfældigvis slentrede om paa Perronen.

Han kendte kun Irina overfladisk, men hun interesserede ham meget, og da han saa, hun laa hen som afmægtig, troede han, hun havde faaet et „Nervechoc" og holdt det som „Kavaler" for sin Pligt at komme hende til Hjælp,

Men hans Forbavselse antog endnu langt større Dimensioner, da hun ved det første Ord, han rettede til hende, pludselig sprang op, stødte den tilbudte Arm tilbage og styrtede ud paa Gaden, hvor hun straks efter forsvandt i den mælkehvide Taage, der er ejendommelig for Schwarzwalder-Klimaet de første Efteraarsdage.

XXVI.

En forstenet Ro havde bemægtiget sig Litwinoff de første Timer. Endskønt han var fuldstændig tilintetgjort og haabløs ulykkelig, hvilede han dog ud — han hvilede ud efter alle disse Ophidselser, Kvaler og bitre Skuffelser, der den sidste Uge havde ramt ham Slag i Slag. De havde rystet ham saa meget desto heftigere, som han ikke var vant til saadanne Storme. Han haabede nu intet mere, han søgte ikke at erindre noget mere — det var det bedste at glemme alt; han rejste til Rusland, fordi han jo dog maatte begive sig et Sted hen. Men han var ikke mere i Stand til at fatte selv den ringeste Beslutning. Han kendte ikke sig selv, forstod ikke sine Handlinger mere — det var ham, som om han havde mistet sit eget „Jeg", og dette „Jeg" var blevet ham ligegyldigt. Undertiden var det ham, som om han slæbte sit eget Lig rundt med sig, og kun Følelsen af en uendelig dyb Smerte mindede ham om, at han endnu levede. Undertiden syntes det ham ubegribeligt, at en Mand — en Mand! — havde kunnet lade sig behandle saadan af en Kvinde, af Kærligheden . . . . „En nedværdigende Svaghed," mumlede han, hyllede sig tættere ind i sin Kappe og satte sig bedre til Rette. „Med det gamle Liv er det nu forbi — jeg maa begynde et helt nyt . . ." Et Minut senere smilte han bittert over dette Forsæt og undrede sig over sig selv.

Han saa ud af Vinduet: det var en graa, fugtig Dag; det havde vel ikke regnet, men Taagen havde endnu ikke spredt sig, og lavthængende Skyer dækkede hele Himlen. Vinden blæste imod Toget; snart drog hvide, snart halvsorte Røgskyer forbi Vinduet, hvorved Litwinoff sad. Han begyndte at følge denne Røg, denne Damp med Øjnene. Snart stigende, snart faldende, snart hængende sig fast i Græs og Buske og flydende ud i den fugtige Luft, fulgte Hvirvel efter Hvirvel: et ensformigt, hastigt og kedeligt Spil! Undertiden slog Vinden om eller Vejen skiftede Retning — da forsvandt straks hele Røgmassen for lige derefter at komme til Syne ved det modsatte Vindue; derpaa slog denne uhyre Røgsøjle atter om og skjulte Udsigten til den brede Rhindal for Litwinoff.

Han saa' og saa', og sælsomme Tanker gik gennem hans Hoved . . . Han sad alene i Kupéen, ingen forstyrrede ham . . .

„Røg, Røg," gentog han flere Gange, og pludselig syntes alt ham Røg: alt, hans eget Liv, Livet i Rusland — alle Menneskeliv, men navnlig alle Russeres. „Alt er kun Røg," tænkte han: „alt forandrer sig uophørligt; det ene Billede fordriver det andet, men i Grunden forbliver alt som det er; alt stormer og iler et Sted hen — og alt forsvinder sporløst, uden dog at have naaet noget. En anden Vind blæser — og alt kaster sig over paa den modsatte Side, og dèr begynder paa ny det feberagtige og — unyttige Spil . . .

Han erindrede sig mange Ting, der i de senere Aar var sket ligesom under Torden og højlydt Larm . . . „Røg," mumlede han, „Røg". Han mindedes de hidsige Debatter, Larmen og Skraalet hos Gubareff og hos andre højere- og laverestillede Folk, hvad enten de var fremskridtsvenlige eller reaktionære, gamle eller unge . . . „Røg," gentog han, „Røg, blaa Røg!" Han mindedes endelig den berømte Udflugt, og andre Statsmænds Taler og Debatter — ja, alt, hvad Potugin havde sagt . . . „Røg, Røg og intet andet!" Og hans egne Bestræbelser og Følelser, Forsøg og Drømme? . . . Han gjorde kun en afværgende Haandbevægelse.

Imidlertid bruste Toget hurtigt gennem Landet. Forlængst var Rastatt og Karlsruhe lagt tilbage; Bjergene paa højre Side forsvandt mere og mere — saa fulgte andre, men mindre høje og mindre skovklædte . . . Saa gjorde Toget en skarp Bøjning — de var i Heidelberg.

Waggonerne kørte ind under Banegaardens Tag; Avissælgerne falbød skraalende alle mulige Blade, endogsaa russiske. De rejsende steg ud og gik frem og tilbage paa Perronen. Men Litwinoff rørte sig ikke i sit Hjørne; med bøjet Hovede blev han siddende.

Pludselig var der en, der raabte hans Navn; han løftede Hovedet: Bindassoffs Ansigt viste sig ved Vinduet og bag ved ham — eller drømte han kun? — nej, det var Virkelighed: bag ham kom alle de velbekendte Ansigter fra Baden til Syne: Fru Suchantschiloff, Woroschiloff, Bambajeff; alle trængte sig om ham, medens Bindassoff brølede: „Men hvor er Pischtschalkin henne? Naa, det er lige meget — kom ud, saa gaar vi alle sammen til Gubareff."

„Javel, Broder; javel; Gubareff venter os, stig ud," gentog Bambajeff og svingede med Armene.

Havde Litwinoff ikke været saa dødsens trist, vilde han være bleven rasende. Nu sendte han blot Bindassoff et Blik og vendte ham derpaa tavs Ryggen.

„Hører De da ikke, at Gubareff er her!" raabte Fru Suchantschikoff, og hendes Øjne traadte næsten ud af deres Huler.

Litwinoff rørte sig ikke.

„Men saa hør dog, Litwinoff," begyndte Bambajeff atter; „ikke blot Gubareff er her, men en hel Falanks af udmærkede lærde, unge Russere — og alle giver de sig af med Naturvidenskaberne, alle er de gennemtrængte af de ædleste Overbevisninger! Bliv i det mindste for deres Skyld! Her er f. Eks. en vis — ak, jeg har glemt hans Navn! Men han er et rent Geni! . . ."

„Men lad ham dog passe sig selv, Rostislaff Ardalionitsch," faldt Fru Suchantschikoff ham i Talen. „Lad ham dog passe sig selv — De ser jo, hvad han er for en: hele Familien er for Resten saadan: han har f. Eks. en Tante: i Begyndelsen forekom hun mig ret fornuftig; for tre Dage siden kørte jeg med hende herfra — men næppe havde hun sat sin Fod i Baden, før hun atter fløj derfra. Jeg rejste atter sammen med hende og begyndte atter at udspørge hende om Dit og Dat — og tænk Dem: jeg kunde ikke faa en eneste Stavelse ud af denne hovmodige Person. Hun er en modbydelig Aristokrat!"

Den stakkels Kapitolina Markowna en Aristokrat! — det havde hun vist aldrig drømt om at blive skældt ud for.

Litwinoff forholdt sig stadig tavs; han vendte sig om og trak Huen dybt ned over Øjnene. Endelig satte Toget sig atter i Bevægelse.

„Men saa sig os da et Ord til Afsked, du forstenede Menneske," raabte Bambajeff. „Hvad er det dog for en Opførsel!"

„Du Gnier, du Sovetryne!" skreg Bindassoff. Toget kørte stadig hastigere, og Bindassoff kunde ustraffet skælde ud. „Du Murmeldyr, du Spytslikker!"

Havde Bindassoff fundet paa disse Betegnelser af sig selv og med det samme — eller havde han dem fra en anden? I hvert Fald syntes to unge fornemt udseende Mænd, der helligede sig Naturvidenskaberne, overordentlig godt om dem, thi nogle faa Dage senere kunde man genfinde dem i det i Heidelberg udkommende russiske Blad . . .

Og Litwinoff gentog sit tidligere Udbrud: „Røg, Røg, Røg!"

„I Heidelberg," tænkte han, „er der over hundrede russiske Studenter. Alle studerer Kemi, Fysik, Fysiologi — og om andet vil de ikke høre Tale . . . Om fem—seks Aar vil højst femten af mine Landsmænd høre de samme berømte Professorers Forelæsninger . . . Vinden er slaaet om og har slynget Røgen over paa den anden Side . . . Røg . . . Røg . . . Røg!"

I Nattens Løb kørte han gennem Cassel. Medens Mørket faldt, blev han greben af en uudholdelig Angst; med Hovedet trykket ind mod et Hjørne af Kupéen begyndte han at græde; længe flød hans Taarer — dog uden at lette hans Hjerte — ja de sønderrev det ligesom endnu mere.

Paa samme Tid laa Tatjana syg og med høj Feber i et Hotel i Cassel; Kapitolina Markowna vaagede ved hendes Leje: „Tanja," sagde hun, „for Guds Skyld, lad mig telegrafere til Gregor Michailitsch — lad mig det, Tanja."

„Nej, Tante," svarede denne, „det er ikke nødvendigt, vær ikke bange. Giv mig et Glas Vand; det gaar snart over."

Og otte Dage senere var hun virkelig saa rask, at hun sammen med sin Tante kunde rejse videre . . .

XXVII.

Uden at gøre Ophold i St. Petersborg og Moskva vendte Litwinoff tilbage til sit Gods. Han forfærdedes, da han saa sin Fader: saa affældig og gammel var denne bleven. Hans Fader glædede sig over hans Hjemkomst, saadan som overhovedet et Menneske kan glæde sig, naar han gaar paa Gravens Rand. Han overgav ham straks Ledelsen af Godset, der befandt sig i stor Uorden, og efter at han endnu i nogle Uger havde slæbt sig skrantende omkring, døde han.

Litwinoff var alene; tung om Hjertet, uden Haab og uden Lyst og Penge begyndte han at arbejde. I Rusland er Forvaltningen af et Gods ikke nogen Fornøjelse — det er en altfor velkendt Sag. Vi vil derfor ikke udbrede os om de Vanskeligheder, som Litwinoff maatte udstaa. Om Reformer og Forbedringer kunde der selvfølgelig ikke være Tale; Anvendelsen af de Kundskaber,

han havde erhvervet sig i Udlandet, maatte skydes ud paa ubestemt Tid. Nøden tvang ham til at leve fra Haanden i Munden; han maatte finde sig i alle mulige materielle og moralske Savn. De nye Indretninger bestod deres Prøve, og de gamle havde mistet al Kraft; Tingenes gamle Tilstand var fuldstændig rokket, og kun det ene store Ord „Frihed" svævede som Guds Aand over Vandene. Tilmed krævedes der fremfor alt Taalmodighed — ikke en passiv Taalmodighed, men en virksom og stadig, der i Nødstilfælde end ikke maatte vige tilbage for List.

I hans nuværende Sindstilstand var dette dobbelt tungt for Litwinoff. Naar han kun havde lidt Lyst til at leve — hvor skulde han saa faa Lyst til at gaa til sit Arbejde med Glæde?

Dog et Aar gik og et til og endnu et. Livegenskabets Ophævelse virkeliggjordes lidt efter lidt; det begyndte at bære Frugt og gaa over i Folkets Bevidsthed. Litwinoff overgav Størstedelen af sit Gods til sine Bønder til egen Dyrkning; han fik atter Fabrikken sat i Gang, anlagde en Farm med fem fri Arbejdere og betalte sin vigtigste Gæld . . . Den gamle Livsaand vaagnede atter i ham — han mindede snart igen om den tidligere Litwinoff. Ganske vist laa en dyb Sørgmodighed altid over ham, og han førte et ensomt Liv, men hin dødlignende Ligegyldighed var forsvunden, og mellem de levende bevægede og virkede han atter som en levende. De sidste Spor af denne Lidenskab, der havde behersket ham, var ogsaa forsvundne lidt efter lidt: alt, hvad der var hændt ham i Baden, forekom ham nu som en Drøm . . .

Og Irina? . . . Ogsaa hun var blegnet i hans Tanker, og kun dunkelt følte Litwinoff noget farligt bag den Taage, der efterhaanden havde indhyllet hendes Billede.

Om Tatjana hørte han kun af og til. Han vidste, at hun sammen med sin Tante havde slaaet sig ned paa sit Gods, der laa omtrent 200 Werst fra hans, og at hun levede stille og næsten aldrig tog imod Besøg — men for øvrigt var rask.

Da han en dejlig Majaften sad i sit Værelse og ligegyldig læste et af de sidste Numre af en Petersborger-Avis, traadte hans Tjener ind og meldte ham, at en gammel Onkel af ham var kommen. Denne Onkel var en Fætter til Kapitolina Markowna, som han havde besøgt kort i Forvejen. Han havde købt et Gods i Nærheden af Litwinoffs og vilde nu slaa sig ned dèr. Han blev en hel Dag hos sin Nevø og fortalte ham meget om Tatjanas Levevis.

Dagen efter Onklens Ankomst skrev Litwinoff et Brev til Tatjana — det første efter deres Adskillelse. Han bad om Tilladelse til at forny deres Bekendtskab, selv om det kun var skriftligt; han vilde ogsaa gerne vide, om han for stedse maatte opgive Tanken om at se hende endnu engang.

I stor Spænding ventede han paa hendes Svar — endelig kom det. Tatjana svarede i den venskabeligste Tone — hendes Brev sluttede saaledes: „Hvis De vil besøge os, saa vil det være os en stor Glæde; kom blot — maaske befinder de syge sig bedre, naar de er sammen, end naar de er adskilte. Kapitolina Markowna beder mig hilse."

Litwinoff blev glad som et Barn — i lang Tid havde han ikke været saa glad om Hjertet. Og alt blev ham pludselig saa let, saa lyst . . . naar Solen staar op og forjager Nattens Mørke, iler en let Vind sammen med Solstraalerne hen over den nyfødte Jord. . . . Noget lignende følte Litwinoff hele den Dag; bestandig smilte han, selv naar han uddelte Betalinger til sine Folk. Han traf straks Forberedelser til Rejsen, og fjorten Dage senere brød han op og kørte til Tatjana.

XXVIII.

Han rejste temmelig langsomt ad Sideveje og uden at opleve noget særligt. Kun en Gang gik Skinnen paa et af Baghjulene i Stykker. Smeden forsøgte at lave det i Stand, tumlede en lang Tid med det, skældte Skinnen og sig selv ud, og erklærede saa til Slut, at han ikke kunde gøre noget ved det.

Heldigvis viste det sig dog snart, at man i Rusland ogsaa kan rejse med en knust Skinne, navnlig naar Vejen er blød — d. v. s. fuld af Snavs.

Dette lille Uheld var Skyld i, at Litwinoff havde nogle temmelig mærkværdige Sammentræf. Paa en af Stationerne stødte han paa en Del Godsejere, der havde konstitueret sig som Domstol under Forsæde af Pischtschalkin, der virkede paa dem som en Solon eller Salomon — en saa ophøjet Visdom aandede ud af hans Tale, en saa grænseløs Højagtelse havde Godsejerne saavel

som Bønderne for ham . . . Selv i det ydre mindede Pischtschalkin om Oldtidens syvVise: han var fuldstændig skaldet, og over hans fede og højtidelige Ansigt laa et Udtryk af værdig og dydsiret Lyksalighed.

Han var glad over, at han kunde hilse paa Litwinoff her i sin egen Kreds, sagde han; men derpaa hengav han sig Resten af Tiden til en majestætisk Tavshed, som om han var optaget af ophøjede Tanker. Dog lykkedes det Litwinoff at faa endnu en Nyhed ud af ham — angaaende Woroschiloff: denne var atter traadt ind i Militærtjenesten og havde allerede haft Lejlighed til at holde en Forelæsning for sit Regiments Officerer om Buddhismen eller Dynamismen eller noget lignende — Pischtschalkin erindrede det ikke saa nøje.

Paa en anden Station maatte Litwinoff vente længe paa ny Heste. Det var tidligt om Morgenen — og Litwinoff faldt i Søvn i sin Kalesche. En Stemme, der forekom ham bekendt, vækkede ham atter; han aabnede Øjnene . . .

Min Gud, var det ikke Gubareff, der i en graa Morgendragt stod paa Posthusets Trappe og skældte ud? . . . Nej, Gubareff var det ikke . . . Men hvilken paafaldende Lighed! . . . Denne Mand havde en endnu bredere Mund, et endnu giftigere Blik, en endnu større Næse, et endnu tættere Skæg, og hele hans Fremtoning var overhovedet endnu mere klodset og modbydelig: „I Skurrrke, I Skurrrke!“ raabte han langsomt, men rasende, idet han aabnede sin ulveagtige Mund paa vid Gab. „Forbandede Bondepak! . . . Ja, der ser vi, hvad der kommer af den berømte Frihed . . . man kan ikke engang faa sine Heste. I Skurrrke!“

„Skurrrke, Skurrrke!“ lød en anden Stemme, og paa Trappen bag ved ham viste der sig et Individ, ligeledes i graa Morgendragt . . . rigtig, denne Gang var det virkelig Gubareff, Stephan Nicolajewitsch Gubareff . . . „Forbandede Bondepak!“ fortsatte han og abede sin Broder efter — (det viste sig, at den første Herre var hans ældre Broder, „Bondeplageren“ af den gamle Skole, der forvaltede hans Godser). „Gennemprygles skulde I, have Tænderne slaaet ind i Munden paa Jer! . . . Og I snakker om Frihed — ja, I kan bande paa, at jeg skal give Jer Frihed! . . . Og hvor er Mosjø Roston henne? . . . Hvor driver han om, den Dagtyv? . . . Det er det eneste, han kan . . .“

„Har jeg dog ikke saa tit sagt dig, Broder," sagde den ældre Gubareff, „at han ikke duer til noget? Han er en ren Dagtyv! . . . Mosjø Roston, Mosjø Roston! Hvor Fanden er du henne!"

„Roston, Roston!" skreg den yngre, den store Gubareff. „Vi maa raabe højere endnu."

„Jeg har skreget mig helt hæs . . . Mosjø Roston!"

„Her er jeg, her er jeg," lod en aandeløs Stemme sig høre, og i et Hjørne af Huset viste sig — Bambajeff.

Litwinoff kunde ikke tilbageholde et Udraab af Overraskelse og Medlidenhed. Den ulykkelige Enthusiast stak i en vid, aflagt, ungarsk Jakke, hvis Ærmer hang i Laser. Hans Træk havde ikke forandret sig meget — de var blot blevet endnu uskønnere; hans flakkende smaa Øjne udtrykte servil Skræk og forsulten Underdanighed; men det farvede Overskæg prydede endnu hans tykke Læber.

Oppe fra Trappen begyndte begge Brødrene øjeblikkelig og i fuld Endrægtighed at skælde ham Hæder og Ære fra. Bambajeff blev staaende nede i Snavset, bøjede ydmygt Ryggen og forsøgte at formilde dem med et underdanigt Smil; han drejede Huen mellem de røde Hænder og forsikrede, at Hestene vilde være rede om et Øjeblik . . .Men Brødrene Gubareff faldt først til Ro, da den yngre fik Øje paa Litwinoff. Hvad enten han nu kendte ham, eller han skammede sig overfor en fremmed; pludselig drejede han sig som en Bjørn om paa Hælene og gik, idet han trak sig i sit Skæg, ind i Posthuset. Den ældre Gubareff tav ligeledes, gjorde omkring paa en ikke mindre bjørneagtig Maade og fulgte efter den anden — det saa ud til, at den store Gubareff selv i sin Hjemstavn ikke havde mistet sin Indflydelse.

Bambajeff vilde følge efter Brødrene . . men Litwinoff kaldte ham ved Navn. Bambajeff saa sig om, fik Øje paa Litwinoff og styrtede med udbredte Arme henimod ham. Men da han havde naaet Vognen, lænede han sig med Brystet mod Vogndøren og begyndte at hulke højt.

„Men saa fald dog til Ro, Bambajeff," sagde Litwinoff, idet han bøjede sig over ham og lagde sin Haand paa hans Skulder — men Bambajeff blev ved at hulke: „Jeg er . . . jeg er . . ." stammede han hulkende.

„Bambajeff!" raabte begge Brødrene fra Huset.

Bambajeff løftede Hovedet og tørrede hurtigt sine Taarer:

„Velkommen, kære Ven," mumlede han, „velkommen og lev vel! . . . Du hører, man kalder paa mig."

„Men hvordan er du dog kommen herhen?" spurgte Litwinoff, „og hvad betyder alt dette? Jeg troede, det var en Franskmand, de kaldte paa."

„Jeg er deres Hushovmester," svarede Bambajeff. „Det franske Navn har De givet mig for Spøg. Hvad skal man gøre, Broder? Naar man sulter og har givet sin sidste Skilling ud, saa maa man — hvad enten man vil eller ikke — give sig ind under Aaget. Da er det forbi med ens Ærgerrighed!"

„Har „han" været længe i Rusland? Og hvordan har han kunnet skilles fra sine Venner?"

„Ak, Broder, alt er forandret . . . Fru Suchantschikoff, Matrena Kusminischna, har han ganske simpelt smidt paa Porten. Af Smerte derover er hun taget til Portugal!"

„Hvad for noget — til Portugal? Hvilket Vanvid!"

„Ja, Broder, til Portugal, med to Matreniter."

„Med . . . ?"

„Med to Matreniter: saadan bliver Tilhængerne af hendes Parti kaldt."

„Har Matrena Kusminischna et Parti? Er det talrigt?"

„Det bestaar kun af to Personer. „Han" er vendt tilbage hertil for et halvt Aar siden; de andre er under Politiopsigt — men ham lader man løbe frit omkring. Han bor nu hos sin Broder paa Landet, og kunde jeg fortælle dig . . ."

„Bambajeff!"

„Straks, Stephan Nicolaitsch, straks. Og du har det vel godt? Gud være lovet! Og rejser du nu? . . . Aa, jeg havde glemt — husker du endnu Baden? Ak ja, det var et Liv! Apropos, du husker vel endnu Bindassoff? Tænk dig, han er død! Han fik Ansættelse i en Brændevinsforpagtning; under en Strid paa et Værtshus fik han Hovedet knust af en Billardqueue. Ja, det er tunge Tider nu! Men jeg siger alligevel: Rusland — der findes kun ét Rusland! — Se engang paa disse Gæs: i hele Evropa finder du ikke deres Lige. Rene Kæmpegæs!"

Og efter at Bambajeff havde betalt denne sidste Tribut til sin Begejstring, skyndte han sig ind i Posthuset, hvorfra hans Navn stadig var bleven raabt sammen med nogle forskønnende Betegnelser.

Da Dagen hældede, nærmede Litwinoff sig Tatjanas Gods. Huset, hun beboede, laa paa en lille Høj ved en lille Flod og midt i en for nylig anlagt Have. Huset var ligeledes helt nyt, næppe færdigt; allerede langt borte fra kunde man se det. Litwinoff havde endnu to Werst at tilbagelægge. Huset gjorde et overmaade behageligt Indtryk med sine spidse Gavle og smaa Vinduer, i hvis Ruder Aftensolens Straaler blændende brødes. Allerede ved den sidste Station havde han sporet en indre Uro — nu havde en glad, men frygtsom Forvirring bemægtiget sig ham: „Hvorledes vil hun modtage mig?“ tænkte han; „hvorledes skal jeg træde frem for hende?“

For at adsprede sig gav han sig i Snak med Kusken, en graaskægget Bonde, der for øvrigt havde ladet ham betale for 30 Werst, skønt der ikke engang var tyve. Han spurgte ham, om han kendte Ejerinden af Schestoff.

„Damerne fra Schestoff? Hvorfor skulde jeg ikke kende dem! Det er brave Kvinder, det er en given Sag! De er jo ogsaa vore Læger — ja, Læger! Fra hele Omegnen kommer Folk til dem — i hele Skarer. Saa snart f. Eks. en bliver syg eller skærer sig, gaar han til dem og bliver straks hjulpen. Snart giver de ham en Drik, snart et Pulver, snart et Plaster — og altid hjælper det. Og Tak og Penge vil de slet ikke tage imod . . . Ogsaa en Skole har de oprettet . . . naa, men det var noget løjerligt noget.“

Mens Kusken fortalte, tog Litwinoff ikke Øjnene fra Huset. . . . En hvidklædt Dame viste sig paa Balkonen, syntes spejdende at se sig omkring efter noget og forsvandt derpaa atter . . .

„Skulde det være hende?“ — hans Hjerte bankede heftigt: „Hurtigere, hurtigere!“ raabte han til Kusken.

Denne piskede paa sine Heste — faa Øjeblikke efter kørte Kaleschen frem foran Døren. Kapitolina Markowna stod allerede paa Trappen, og helt ude af sig selv raabte hun, idet hun klappede i Hænderne: „Det er ham, det er ham!“

Litwinoff sprang ud af Vognen uden at give den tililende Tjener Tid til at aabne Vogndøren, og efter at han hastigt havde omfavnet Kapitolina Markowna, styrtede han ind i Huset, gennem Forstuen, ind i Salen . . . Tatjana stod foran ham: hun saa paa ham med sine blide, venlige Øjne (hun var blevet noget mager, men det klædte hende godt) og strakte Haanden ud imod ham.

Men han greb ikke hendes Haand — han faldt paa Knæ foran hende. Det havde hun ikke ventet, og hun vidste ikke, hvad hun skulde sige eller gøre . . . Taarerne trængte sig frem i hendes Øjne. Hun var forskrækket, og dog straalede samtidig hele hendes Ansigt af Glæde . . .

„Gregor Michailitsch, hvad betyder dette, Gregor Michailitsch?" stammede hun.

Men han blev ved med at kysse Sømmen af hendes Kjole og mindedes fuld af Anger, at han dengang i Baden ogsaa havde knælet ned for hende . . . Men dengang — og nu!

„Tanja," sagde han, „Tanja, kan du tilgive mig?"

„Tante, Tante, hvad er det?" sagde Tatjana til Kapitolina Markowna, der lige traadte ind.

„Lad ham kun det, Tanja, lad ham kun det — du ser jo, han er vendt angerfuld tilbage."

* * *

Det er paa Tide at slutte. Er der mere at fortælle? Læseren kan selv gætte sig til Resten.

Men Irina?

Hun er endnu stadig fortryllende, trods sine 30 Aar; hun har en utallig Mængde forelskede, unge Beundrere om sig, og hun vilde have endnu flere, hvis . . . hvis . . .

Vil Læseren tillade, at jeg for nogle Øjeblikke fører ham til St. Petersborg ind i et af de fornemste Huse? . . . Du ser for dig et stort, jeg siger ikke rigt — det Udtryk vilde være for svagt — men straalende, festligt udstyret Værelse. Føler du ikke en vis Skælven? Saa vid da: du er traadt ind i et Tempel — i et Tempel, der er indviet til den udadleligste Dyd, den mest ophøjede Moral — med ét Od: til det overjordiske. En hemmelighedsfuld, en virkelig hemmelighedsfuld Tavshed omgiver dig. Fløjlsportièrerne for Dørene, Fløjlsgardinerne for Vinduerne, det tykke, bløde Tæppe paa Gulvet — alt synes egnet til at dæmpe og holde alle raa Lyde og stærke Følelser ude. De omhyggeligt blændede Lamper og den ærbare Vellugt, der opfylder den noget tunge Atmosfære, ja selv Temaskinen paa Bordet synes kun at vidne om beskeden Tilbageholdenhed.

Husets Frue, en i Petersborger-Verdenen meget bekendt og meget anset Dame, taler saa sagte, at man næppe kan forstaa hende. Hun taler stadig, som om hun befandt sig i Stue med en syg, der ligger i de sidste Trækninger; de andre Damer træder i hendes Fodspor og hvisker næppe. Hendes Søster, der er i Færd med at skænke Te, bevæger Læberne, uden at der dog slipper en Lyd over dem, saa at en ung Mand, der sidder foran hende og tilfældigvis er sluppet ind i dette Dydens Tempel, ikke forstaar, hvad hun vil ham, skønt hun for sjette Gang har hvisket til ham paa Fransk: „Ønsker De en Kop Te?"

I et Hjørne faar man Øje paa unge, men allerede ærværdige Mænd; deres Blikke forraader en stille, længselsfuld Hengivenhed; deres indsmigrende Ansigtsudtryk er forstenede i urokkelig Ro; en Mængde Ordner lyser beskedent paa enhvers Bryst.

Ogsaa deres Samtale er dæmpet; den drejer sig kun om religiøse og patriotiske Spørgsmaal: Glinkas „hemmelighedsfulde Draaber", den orientalske Mission, Klostrene og Broderskaberne i Hviderusland.

Fra Tid til anden betræder en livréklædt Tjener sky Værelsets bløde Tæppe; lydløst vandrer han fremad og forhøjer derved Indtrykket af Festlighed, Dyd og Andagt . . . Det er et Tempel, et Tempel!

„Har De set Fru Ratmiroff i Dag?" spørger en Dame med en bly Hvisken.

„Jeg mødte hende i Dag hos Lise," svarer Værtinden med æterisk Stemme . . . „Hun er en ondskabsfuld Natur."

„Ja, ja," gentager den første Dame; „husker De, at Peter Iwanitsch meget træffende sagde om hende, at hun var en ondskabsfuld Natur."

„Hun er en ondskabsfuld Natur," gentager Værtindens Søster, men kun med Læberne.

* * *

Det er Grunden til, at ikke alle unge Mænd forelsker sig i Irina. De frygter hende, de er bange for hendes „ondskabsfulde Natur". Det er den Frase, som man anvender paa hende ved enhver Lejlighed, og som enhver Frase indeholder den et lille Korn af Sandhed. Men ikke blot de unge Mænd frygter hende, men

ogsaa modne, højtstaaende Mænd. Ingen forstaar saa træffende og fint som hun at fremdrage Menneskenes latterlige eller svage Sider: ingen har Evne til som hun uden Medlidenhed at brændemærke med det rigtige Ord . . . Og dette Ord brænder saa meget desto værre, som det kommer fra skønne og duftende Læber . . .

Det er vanskeligt at sige, hvad der foregaar i denne Sjæl; men af hendes Tilbederes Skare udpeger Rygtet ingen som den udvalgte . . .

Irinas Mand har bevæget sig hurtigt frem ad den Bane, som Franskmændene kalder „Vejen til Ære".

Og i den samme By som Irina vegeterer ogsaa vor Ven Sosonth Potugin. Han ser hende kun sjældent, da hun ikke har nogen særlig Foranledning til at holde Bekendtskabet med ham vedlige . . . Det Barn, som var betroet til hans Omsorg, er død for kort Tid siden.

JOHN MARTIN'S FORLAG. KØBENHAVN

EKSPEDITION I KRISTIANIA: *PETER AAS & CO.*

MARTINS HALVKRONE UDGAVE:

1. Bind, Alexandre Dumas fils: KAMELIADAMEN. 4. Oplag.
2. Bind, Cutcliffe Hyne: KAPTAJN KETTLE. 2. Oplag.
4. Bind, Alphonse Daudet: SAPPHO. 3. Oplag.
7. Bind, Octave Feuillet: EN FATTIG UNG MANDS ÆVENTYR.
8. Bind, Max Pemberton: SPIONEN FRA KRONSTADT.
9. Bind, Edmond About: KAPTAJN BITTERLINS ÆRGRELSER.
10. Bind, Alphonse Daudet: DET LILLE PUS.
11. Bind, Ernst v. Wolzogen: DET TREDJE KØN.
12. Bind, Jerome K. Jerome: TRE MAND I EN BAAD.
13. Bind, Gustave Flaubert: FRU BOVARY. 2. Oplag.
14. Bind, Ivan Turgénjev: FORAARSBØLGER.
15. Bind, George Eliot: SILAS MARNER.
16. Bind, Lermontoff: VOR TIDS HELT.
17. Bind, Oliver Goldsmith: PRÆSTEN FRA WAKEFIELD.
18. Bind, Stepniak: EN NIHILIST.
19. Bind, Paul Bourget: ET KVINDEHJERTE.
20. Bind, Ivan Turgénjev: EN ADELIG REDE.
21. Bind, Grant Allen: HVAD I KØDET ER BAARET.
22. Bind, Wilh. Hegeler: NELLYS MILLIONER.
23. Bind, Gustave Droz: HUN OG HAN — INTIME.
24. Bind, Ric. Henry Savage: MIN OFFICIELLE HUSTRU.
25. Bind, Fedor Dostojewski: EN HANREJ.
26. Bind, Ivan Turgénjev: RØG.

Et nyt Bind udkommer hver Maaned.

MARTINS STANDARD UDGAVE:

2. Bind, Leo Tolstoy: KREUTZER-SONATEN. 2. Oplag.
3. Bind, Jules Claretie: AMERIKANERINDEN.
4. Bind, H. de Balzac: EUGENIE GRANDET.
5. Bind, Anatole France: DRONNING GAASEFOD.
6. Bind, Goethe: DEN UNGE WERTHERS LIDELSER.
7. Bind, C. M. Norman-Hansen: DE GLADE SMILS BOPLADS.
8. Bind, Marcel Prévost: PIERRE OG THERESE.
9. Bind, Thomas Mann: HANS KONGELIGE HØJHED.
10. Bind, Saint-Pierre: POVL OG VIRGINIE.
11. Bind, Victor Cherbuliez: META HOLDENIS.
12. Bind, Alfred de Musset: ET BARN AF AARHUNDREDET.
13. Bind, Arthur Schnitzler: FRU BERTHA GARLAN.
14. Bind, Henry Murger: BOHEMELIV.

Et nyt Bind á 50 Øre udkommer hver Maaned.

Yderligere foreligger paa MARTINS FORLAG:

Tolv Bind af MARTINS JUNIOR BØGER.

Seks Bind af MARTINS ZOLA UDGAVE.

JOHN MARTIN'S BOGTRYKKERI. KØBENHAVN.

P.R. HANSENS
BOGBINDERI
KØBENHAVN